

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΣΤ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΩΘΕΗΣ 19 - ΤΗΛ. 227 - 689

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1969

ΑΡΙΘ. 16

Ο ΕΝ ΣΟΦΙΑ, ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗ, 1100 ΕΠΕΤΕΙΩ,
ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

1. Ἀπὸ τῆς 6 μέχρι καὶ τῆς 13 Μαΐου ἐωρτάσθη μετὰ πάσης ἐπισημότητος ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Βουλγαρίας, ἐπινεύσει καὶ τοῦ ἐπισήμου Κράτους, ἡ 1100 ἐπέτειος ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἐνδόξου ἑθναποστόλου καὶ φωτιστοῦ τῶν Σλάβων Κωνσταντίνου Κυρίλλου, πρὸς δικαίαν ἀπότισιν φόρου τιμῆς, εὐγνωμοσύνης, θαυμασμοῦ καὶ λατρείας διὰ τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν ἔργον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ - Μεθοδίου, ἥτοι τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ, τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἀναπλάσεως καὶ τῆς καθόλου πνευματικῆς, ἠθικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς διαφωτίσεως τῶν Σλαβικῶν λαῶν.

2. Πρώτη ἡ γενέτειρα τῶν ἰσαποστόλων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου Θεσσαλονίκη ἐώρτασε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1966 τὴν 1100 ἐτηρίδα τῆς ἐν ἔτει 863 ἐνάρξεως τῆς θαυμαστῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τούτων ἐν μέσῳ τῶν Σλαβικῶν λαῶν. Ἡ ἐνδοξὸς καὶ ἱστορικὴ πόλις τοῦ Θεσσαλονικῆ, ἡ συμπρωτεύουσα Θεσσαλονίκη, φέρει τὴν τιμὴν, ὅτι πρώτη ἐν Ἑλλάδι ἐμνήσθη τῶν ἐνδόξων τέκνων αὐτῆς καὶ ἐπανηγύρισε δι' οἰκουμενικῆς Συνάξεως ἐπιστημόνων καὶ ἀντιπροσώπων ὀρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν τὴν ἱεράν μνήμην τῶν μεγαλοουργῶν ἱεραποστόλων, ὡς διαφωτιστῶν τῶν Σλάβων. Ὁ τότε Σεβ. Μητροπολίτης Παντελεήμων, ἐν στενῇ καὶ ἀγαστῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

τοῦ Παν/μίου Θεσ/κης, ὠργάνωσεν ἐπιστημονικὸν Συμπόσιον πρὸς δόξαν καὶ εὐγνωμόνα ἀνάμνησιν τῶν δύο ἁγίων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Καρπὸς δ' ἄριστος τοῦ ἐν λόγῳ Συμποσίου εἶναι οἱ δημοσιευθέντες δύο ὀγκώδεις τόμοι, ἀναφερόμενοι εἰς πλείστας ὅσας πτυχὰς τοῦ βίου, τῆς δράσεως, τῆς παντοδαπῆς καὶ ποικίλης, τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἀδελφῶν καὶ διαφωτιστῶν τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

3. Τὸ ἔναυσμα τῆς ἐνδόξου γενετείας τῶν μεγάλων τούτων ἀδελφῶν-ἱεραποστόλων καὶ φωτιστῶν τῶν Σλάβων ἤρξατο μεταδιδόμενον καὶ εἰς τοὺς ὀμοδόξους Σλαβικοὺς λαούς, μὲ πρώτην τὴν εορταστικὴν δᾶδα φέρουσαν τὴν ἱατριαρχικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς γείτονος Βουλγαρίας. Καὶ δικαίως, διότι καίτοι ἐν τῇ Χώρα τῶν Βουλγάρων οἱ ἡμέτεροι ἱεραπόστολοι δὲν ἐκήρυξαν, οὐδ' ἔδρασαν συστηματικῶς, ἐν τούτοις τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν ἀσφαλῶς πρώτην μεταξὺ τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν ἐξέμαθον καὶ ταύτην ἔθεσαν ὡς βάσιν διαμορφώσεως τοῦ περιφήμου Σλαβικοῦ Ἀλφαβήτου, ὁμοῦ μετὰ τοῦ μεγαλογραμμάτου Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου, τοῦ καὶ θεμελίου τῆς διαμορφώσεως τῆς γραπτῆς σλαβικῆς γλώσσης ἔκτοτε. Βούλγαροι ἦσαν οἱ πρῶτοι μαθηταὶ καὶ συμμαθηταὶ τοῦ Μεθοδίου ἐν τῷ Βθυρικῷ Ὀλύμπῳ. Βούλγαροι μοναχοὶ ἐδίδαξαν τὴν

Βουλγαρικήν γλῶσσαν ἐν Κ/πόλει τὸ πρῶτον εἰς τὸν νεώτερον ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον — Κυρίλλου. Βούλγαροι συνώδευσαν τὴν ἔνδοξον ξυνωρίδα τῶν ἀδελφῶν εἰς τε τοὺς Χαζάρους τὸ πρῶτον πιθανώτατα, καὶ Βούλγαροι συνώδευσαν τούτους καὶ εἰς τὴν μεγάλην ἱεραποστολήν των εἰς Μοραβίαν ὕστερον. Βούλγαροι, κατὰ τὸ πλεῖστον, θὰ ἦσαν καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ μεταφρασταί, τῇ ἐπιστασίᾳ τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ διαφωτιστῶν τῶν Σλάβων, τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν παλαιοσλαβονικήν γλῶσσαν. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, δεδικοιολογημένως καὶ ἡ ὁμόδοξος Ἐκκλησία τῆς γείτονος Βουλγαρίας ἔσπευσε ν' ἀποδώσῃ τὸν ὀφειλόμενον φόρον τιμῆς καὶ λατρείας εἰς τοὺς τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά ἐπιτελέσαντας ἐν μέσῳ τῶν Σλαβικῶν λαῶν, τοὺς καὶ σκαπανεῖς τοῦ πολιτισμοῦ των, τοὺς Ἑλληνας ἱεραποστόλους ἀδελφούς Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

4. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ ἔκθεσις τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν διαπιστώσεων περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τῶν δύο ἀδελφῶν. Ἄλλ' ἔχομεν καθῆκον νὰ κηρύξωμεν ὡς τὸ ἀπολύτως ἀσφαλὲς συμπέρασμα τῶν νεωτάτων ἐπιστημονικῶν διαπιστώσεων: Τὴν Ἑλληνικήν, καὶ δὴ καὶ βασιλικὴν καταγωγὴν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Σήμερον, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, οὐδεὶς ἐπιστήμων δέχεται σλαβικὴν καταγωγὴν τῶν μεγάλων τέκνων τῆς Θεσσαλονίκης. Οὔτε οἱ σοβαροὶ Ρῶσοι ἐπιστήμονες, οὔτε οἱ Σέρβοι οὔτε πολλῶ μᾶλλον οἱ Τσεχοσλοβάκοι δέχονται σλαβικὴν καταγωγὴν τῶν δύο Φωτιστῶν τῶν Σλάβων. Ὁ διακεκριμένος Τσέχος Βυζαντινολόγος Fr. Dvornik εἶχεν ἤδη τὸ 1932 χαρακτηρίσει εἰς τὸ κλασσικόν του ἔργον περὶ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ὡς «ἀνόητον τὸν ἰσχυρισμὸν περὶ σλαβικῆς τούτων καταγωγῆς». Παρὰ ταῦτα, ἐξηκολούθουν τινὲς ἄχρι καὶ τῆς σήμερον, ἴδια ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς περιοχῆς, ἰσχυριζόμενοι ἀνιστορητικῶς καὶ ἀντεπιστημονικῶς, ἔξω πάσης πηγαιῆς μαρτυρίας, ὅτι οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦσαν εἴτε ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων εἴτε ἐκ τοῦ ἑνός-πατρὸς ἢ μητρὸς-οὐχὶ ἀπλῶς Σλάβοι, ἀλλὰ Βούλγαροι! Πῶς καὶ διὰ τί ὁ ἔωλος

καὶ τοῦτ' αὐτὸ ψευδέστατος οὗτος ἰσχυρισμὸς ὑπεστηρίχθη καὶ ὑποστηρίζεται, εἶναι τοῖς πᾶσι φανερόν.

5. Ἡ ἡμετέρα συμβολὴ ἀκριβῶς ἐγκεῖται εἰς τὸ ὅτι ἀπεδείξαμεν, μὲ βάσιν τὰς Βυζαντινὰς πηγὰς, ὡς καὶ τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ περιπύστου Ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης—ἡ τρίτη ἱστορικο-αρχαιολογικὴ μελέτη ἡμῶν δημοσιεύεται ὁσονούπω—οὐχὶ ἀπλῶς τὴν Ἑλληνικὴν καταγωγὴν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔνδοξον βασιλικὴν των προέλευσιν, ὡς ἐγγονῶν τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ ΣΤ'—υἱοῦ τῆς περιφήμου Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας—καὶ τῆς πρώτης τούτου συζύγου, τῆς Μαρίνης—τῆς ἐγγονῆς τοῦ περιφήμου Φιλαρέτου τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ. Τοῦτο δ' εἶναι καὶ τὸ νέον στοιχεῖον, ὅπερ προσκομίζομεν διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς Βυζαντινολογίας, δι' ἐκθέσεως τοῦ ὅλου γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν δύο περιφήμων βυζαντινῶν Οἴκων Σεργίου καὶ Εὐφημίας ἀφ' ἑνός καὶ Φιλαρέτου καὶ Θεοσεβοῦς ἀφ' ἑτέρου.

Πάντα ταῦτα ἐκτίθενται εἰς τὴν νέαν μελέτην ἡμῶν, ὁσονούπω κυκλοφορομένην. Δὲν ἐπιθυμῶ ἐπομένως νὰ ἐκταθῶ περισσότερο. Τὸ μόνον ἴσως ἄξιον τῆς ἐνταῦθα καταχωρίσεως εἶναι, πρὸς διασκέδασιν πεπλανημένων ἀντιλήψεων, ὅτι καὶ ἡμέτεροι σοβαροφανεῖς ἐπιστήμονες, ἵνα μὴ εἴπω ἐπιστημονικοφανεῖς, ἀγνοοῦντες παντελῶς τὸ μέγα πρόβλημα τῆς καταγωγῆς Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, καὶ ἐξ ἀντιγραφῆς ξένας θεωρίας καὶ γνώμας ἀναμασῶντες πρὸς ἐπίδειξιν γνώσεων, ἐμφανίζονται κρίνοντες ἀκρίτως καὶ ἐπιπολαίως, ὅσα οἱ ἴδιοι ἀγνοοῦσι καὶ οὐδέποτε πηγαίως ἀντιμετώπισαν.

6. Ἐκ φύσεως ἀποφεύγω τὸν θόρυβον, ὅσας τις μάλιστα πρόκειται περὶ ὁσίων καὶ ἱερῶν θεμάτων, ἐνδιαφερόντων οὐχὶ μόνον τὴν σοβαρὰν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐθνικὴν μας ἱστορίαν. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ παρασιωπήσω τὸ γεγονός, ὅτι ἡ δοθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ διάλεξις ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Σόφιας τῇ 8ῃ Μαΐου 1969, κατὰ τὴν ὁμολογίαν πάντων, ἐνεποίησεν ἐξαι-

ρετικὴν ἐντύπωσιν. Ἐλέχθη μάλιστα, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἤλθε κατὰ πάντα προητοιμασμένη καὶ πάνοπλος. Ὡς ἐπληροφόρηθην, δις ἐνεφάνησαν τὸν ὁμιλητὴν ἀπὸ τῆς Τηλεοράσεως τῆς Σόφιας αἱ Ἀρχαὶ πράγματι λίαν εὐγενῶς, ἂν καὶ συντόμως. Σημειῶ ἐπίσης, ὅτι ἡ ὁμιλία περιορίσθη ἀπὸ 45 λεπτά εἰς 30 λεπτά, καὶ μάλιστα μετὰ τῆς μεταφράσεως! Τὴν ὁμιλίαν μετέφρασεν ἄριστα ὁ ἐλληνομαθέστατος πρωθιερεὺς καὶ Καθηγητῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Σόφιας Εὐάγγελος (Μπλαγκόη) Τσιφλιάνωφ, ἀφοῦ ἀμφότεροι εἰργάσθημεν τὴν ἰδίαν ἐσπέραν τῆς ἐν Σόφια ἀφίξεώς μας μέχρι τῆς 3 μετὰ τὸ μεσονύκτιον, διότι ἡ ὁμιλία θὰ ἐλέγετο τὴν ἐπομένην εἰς τὰς 9 π.μ. Λόγω λοιπὸν τοῦ περιορισμένου τοῦ χρόνου, ἠναγκάσθη νὰ ραμφίσω τὰ καίρια καὶ σπουδαιότερα σημεῖα, διὰ νὰ κατοχυρώσω τὴν ἐπιχειρηματολογία μου καὶ τὰς ἀποδείξεις περὶ τῆς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

* * *

7. Ἡ Βουλγαρία εἶναι ὠραία Χώρα. Διαρρέεται ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων, ἐξ οὗ καὶ εἶναι σχεδὸν βυθισμένη εἰς τὸ πράσινον. Ἡ Σόφια κάμνει τὴν ἐντύπωσιν μεγαλοπόλεως, μὲ τὰ ὠραῖα καὶ μεγαλοπρεπῆ κτίριά της καὶ τὰς πλατείας ὁδοὺς καὶ λεωφόρους. Κυριαρχεῖ καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως τὸ πράσινον, δενδροστοιχίαι ἐκατέρωθεν ὁδῶν τινων, κῆποι καὶ πρασιαὶ στολίζουν τὴν πόλιν καὶ ἐντυπωσιάζουν τὸν ἐπισκέπτην.

Μετέβημεν καὶ εἰς περιοχὰς ἄλλοτε Ἑλληνικάς, τὸ Μπάτσκοβον, τὴν Φιλιππούπολιν κ.ά. Μᾶς ὑπεδέχθησαν δεκάδες τινὲς γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν φιλοφρονέστατα. Τινὲς τούτων ἐγνώριζον καὶ ὀλίγα Ἑλληνικά. Ὅταν εἰσήλθομεν εἰς τὸν Ναὸν—διότι παντοῦ ἡ πρώτη ἐπίσκεψις ἡμῶν ἐγίνετο εἰς Ναὸν ἢ Μοναστήριον ἱστορικῆς σπουδαιότητος, ἵνα θαυμάσωμεν τὴν ὠραίαν καὶ πάντοτε βυζαντινῆς τεχνοτροπίας ἀγιογραφίαν καὶ διὰ νὰ προσευχηθῶμεν—οἱ παριστάμενοι, ἰδόντες τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς ἡμῶν, ἔσπευδον ν' ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρά των. Ἦρχισαν δὲ νὰ ψάλλουν αὐθορμήτως γνωστὰ ἐκκλησια-

στικὰ τροπάρια εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, πράγμα τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος μᾶς συνεκίνησε.

* * *

8. Ἡ ὑποδοχὴ, ἧς ἔτυχεν ἡ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Ἀντιπροσωπεία, ὑπῆρξε πράγματι ἐπιβλητικὴ καὶ συγκινητικὴ. Λεπτομέρειαι παρέχονται κατωτέρω ὑπὸ τοῦ ἀφηγητοῦ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Μελετίου Καλαμαρά. Ἡμεῖς καθῆκον ἔχομεν νὰ ἐξάρωμεν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὴν πράγματι ἐξαιρετὸν φιλοξενίαν, ἣν ἐπεφύλαξαν εἰς ἀπαξάπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας, ἀπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, μέχρι καὶ τῶν δύο συνοδῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπείας. Πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δύναμαι νὰ εἶπω, διεκρίνοντο καὶ εἰς αὐθορμητισμὸν καὶ εἰς τόνον θερμότητος καὶ ἀγάπης. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῆς Βουλγαρίας καὶ οἱ ὑπ' Αὐτοῦ ὀρισθέντες συνοδοὶ ἡμῶν Σεβασμιώτατοι Μητροπολιταί—ὧν τὰ ὀνόματα θὰ συναντήσωμεν κατωτέρω—πάντα τὰ κληρικὰ καὶ λαϊκὰ μέλη, ἅτινα συνῶδευον ἡμᾶς ἐν τῇ Τραπεζῇ καὶ ταῖς ἐπισκέψεσι καὶ περιουδεῖαις ἡμῶν, ἐπεδείξαντο ἀδελφικὴν πράγματι ἀγάπην καὶ μέγα ἐνδιαφέρον δι' ὅλους ἡμᾶς καὶ δι' ἕνα ἕκαστον ἰδιαίτερος. Ἀναφέρω ἐκ τῶν πολλῶν τὰ ὀλίγα ὀνόματα, ἅτινα ἠδυνήθη νὰ διατηρήσω. Ἀναφέρω πρῶτον τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Μακαριουπόλεως κ. Νικόλαον, τὸν καὶ Διευθυντὴν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Σόφιας. Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Φιλιππουπόλεως κ. Βαρλαάμ καὶ Μεγάλου Τυρνόβου κ. Στέφανον. Τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον καὶ ἡγούμενον τῆς ἱεράς Μονῆς τοῦ Μπάτσκοβο κ. Γεράσιμον. Τὸν προσωπικὸν ἱατρὸν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας, τὸν καὶ κληρικόν, Βασίλειον Βελιάνωφ. Εἰς αὐτὸν πάντως ὀφείλω τὰς ἰδιαίτερας προσωπικὰς περιποιήσεις κατὰ τὸ τριήμερον μικρᾶς ἀδιαθεσίας μου. Τὸν Καθηγητὴν καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Κόντωφ, τὸν διακρινόμενον ἐπὶ τε σοφίᾳ καὶ συνέσει, τὸν κατὰ πάντα συμπαθέστατον τοῦτον ἐπιστήμονα σλαβολόγον καὶ τῆς Ἑλλη-

νικῆς γλώσσης κάτοχον. Τὸν πρωθιερέα καὶ Καθηγητὴν ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Σόφιας πατέρα Εὐάγγελον (Μπλαγκόη) Τσιφλιάνωφ, τὸν καὶ μεταφραστὴν τῆς ὁμιλίας μου, τὸν κατέχοντα ἄριστα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὸν μετὰ προθυμίας ἀνυποκρίτου σπεύσαντα νὰ ἐξυπηρετήσῃ εἰς τὰ πάντα πάντας ἡμᾶς. Τέλος, ἀναφέρω τὸν καὶ ἀπὸ μακροῦ εἰς τοὺς ἡμετέρους θεολογικοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους γνωστότατον Καθηγητὴν ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ κ. Μιχαήλωφ, ὅστις σπουδάσας προπολεμικῶς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν κατέχει ὅσον ὀλίγοι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

9. Πρὸς τὴν πράγματι ἀξίαν ἡγετικὴν μορφήν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῆς Βουλγαρίας καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Πατριαρχικὴν Σύνοδον, ὡς καὶ πρὸς ἀπαξάπαντας τοὺς ἀνωτέρω ὀνομαστὶ μνημονευθέντας Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας, Κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, Καθηγητὰς κλπ. κλπ., ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας ἐκείνους, οἵτινες ἐξυπηρετήσαν παντοιοτρόπως ἡμᾶς, ἀξιωματούχους καὶ μὴ, στρέφομεν εὐγνώμονα τὴν ἀνάμνησιν καὶ ἀπευθύνομεν τὸν ἔνθερον εὐχαριστήριον χαιρετισμόν. Δύναμαι δ' ἐπίσης νὰ διαβεβαιώσω αὐτοὺς, ὅτι ἀπαξάπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, Κίτρος κ. Βαρνάβα καὶ Ἀττικῆς κ. Νικοδήμου, τοῦ πανοσιολ. Ἀρχιμ. πατρὸς Μελετίου Καλαμαρά, καὶ τοῦ λαϊκοῦ μέλους Δρος κ. Ἀγγελοπούλου, οἱ πάντες ἠσθάνθημεν τὴν θέρμην τῆς ἀγάπης των καὶ θὰ διατηρῶμεν ἕσσει τὰς ἀπὸ μέρους πάντων τούτων προσπαθείας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἰδιαιτέρας ἐκτιμῆσεως καὶ ἀγάπης, ἣν ἐπεδείξαντο πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας. Τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς ἀγάπης ἐν Κυρίῳ, εἶθε νὰ κατευθύνῃ ἕσσει τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας, ἐπ' ἀγαθῶ καὶ τῶν φιλοχρίστων ὀρθοδόξων Λαῶν μας.

* *

10. Πρὶν ἢ παραχωρήσω τὴν χρονογραφικὴν ἐξιστὴρῆσιν τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλ-

ληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸν ἐπίσημον ἑορτασμόν τῆς 1100 ἐτηρίδος Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἰς τὸν πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μελέτιον Καλαμαράν, θεωρῶ καθῆκόν μου νὰ ἐξάρω τὴν πράγματι μεγάλην ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως πανηγυρίσῃ προπόντως τὴν 1100 ἐτηρίδα τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων ἱεραποστόλων καὶ φωτιστῶν τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου τὸ προσεχὲς ἔτος. Ἐὰν ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ἠσθάνθῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πανηγυρίσῃ τὴν 1100 ἐτηρίδα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίλλου, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεθοδίου, πόσον μᾶλλον κατὰ μείζονα βαθμὸν ἔχει καὶ χρέος καὶ καθῆκον ἢ ἡμετέρα ἐν Ἑλλάδι Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ ἑορτάσῃ τὰ ἐνδοξα τέκνα τῆς Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου διὰ τὰ θεῖα καὶ θαυμαστά ἐπιτεύγματά των ἐν μέσῳ τῶν Σλαβικῶν λαῶν, ὥστε σήμερον νὰ προσβλέπωμεν αὐτοὺς ὡς ἀδελφοὺς ὁμοδόξους, τῆς αὐτῆς Πίστεως, τῆς αὐτῆς Παραδόσεως, τῆς ἰδίας Πατερικῆς Διδαχῆς καὶ τῆς αὐτῆς ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ μυστηριακῆς Τελετουργίας μετέχοντας καὶ ἀπολαμβάνοντας μεθ' ἡμῶν!

11. Τὸ γεγονός τοῦτο καὶ μόνον, τὸ ὅτι δηλ. εἴμεθα πάντες μέτοχοι τῆς αὐτῆς ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ φορεῖς τοῦ αὐτοῦ Πολιτισμοῦ, τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Βυζαντινοῦ, θὰ πρέπει νὰ ἐμπνέῃ τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν καὶ τὸν ἀμοιβαῖον σεβασμόν καὶ τὴν ἐν Χριστῶ ἀδελφικὴν ἀγάπην. Θὰ πρέπει ἐν πνεύματι Χριστοῦ νὰ προσβλέπωμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἀφορμὴν ἀναταραχῆς ἐν ταῖς σχέσεσιν ἡμῶν. «Τοῖνον κολληθῶμεν τοῖς μετ' εὐσεβείας εἰρηνεύουσιν, καὶ μὴ τοῖς μεθ' ὑποκρίσεως βουλομένοις εἰρήνην» (Κλήμ. Α' πρὸς Κορινθ. 15,1). Ἄς μὴ διαφεύγῃ ἀπὸ ἡμᾶς, ὅτι πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ ἐνδόξων πράξεων ἐγενόμεθα συμμετοχοί. Τούτων δὲ τῶν θείων ἔργων πρωτεργάται καὶ σκαπανεῖς ἀνεδείχθησαν οἱ Ἕλληνες ἱεραπόστολοι, οἱ ἐνδοξότατοι καὶ ἅγιοι ἄνδρες, οἱ ἀδελφοὶ Κυρίλλος καὶ Μεθόδιος, ὧν τὴν ἱεράν μνήμην δικαίως ἐτιμήσατε καὶ ἐτιμήσαμεν καὶ θὰ τιμήσωμεν καὶ

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΣΟΦΙΑ, ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΧΙΛΙΟΣΤΗΣ ΕΚΑΤΟΣΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Ἐδῶ καὶ πλέον ἀπὸ 1100 ἔτη εἰς ἄνθρωπος σοφός, καθηγητὴς τῆς Μεγάλης Σχολῆς τῆς Μαγναύρας, ἐγκατέλειπε τὴν «Βασιλεύουσαν» διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστόν. «Ὡς ὥραϊοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὴν εἰρήνην», τὴν ὁποῖαν δίδει ὁ Θεός!

Ἄραγε ἐφαντάζετό ποτε ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι ὁ Χριστὸς πρόκειται νὰ τὸν στείλῃ «μακρὰν εἰς τὰ ἔθνη ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς καὶ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν»; Καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος, ὅταν ἐδίδασκεν εἰς τὴν περιβόητον Σχολὴν τῆς Μαγναύρας τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου, τὴν φιλοσοφίαν, ἄραγε ἐφαντάσθη ποτέ, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τὸν ἔστειλε νὰ διδάσκῃ «οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας» πλέον «λόγοις, ἀλλ' ἐν δυνάμει Πνεύματος» μόνον τὴν μόνην σοφίαν, τὴν πίστιν τῶν Ὁρθοδόξων; Ἰσως ὄχι. Ἥ μάλλον ὄχι. «Ὁμως «οὕτω τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο». Μετέβη.

Καὶ ὡς ὀρθότατα ἔγραψεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος εἰς τὴν ἀπάντησίν του εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Κυρίλλου:

«Ὁ ἅγ. Κύριλλος, εἰ καὶ τοῦ ἡμετέρου γένους γόνος ὑπάρχων, κληθεῖς παρὰ τοῦ φιλανθρωποτάτου Θεοῦ

θὰ τιμῶμεν ἐσαεὶ! Ἐστῶσαν δ' οὗτοι ἢ συνελθὴς πρὸς ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς ὑπόμνησις τῆς ὀμοδοξίας καὶ τῆς συγκληρονομίας τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν τοῦ κοινοῦ Πολιτισμοῦ, ἐφ' οὗ μετὰ δεδικαιολογημένης καυχήσεως στηριζόμεθα, ἔτοιμοι πρὸς νέας εὐγενεῖς κατακτήσεις ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ Πνεύματος, τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης. Οἱ ἔνδοξοι ἀδελφοὶ Κ. Ὑ ρ ι λ λ ο ς καὶ Μ ε θ ὀ δ ι ο ς ἔστῶσαν ὁ ἀρραγῆς συνδετικὸς κρίκος τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Σλαβικοῦ στοιχείου ἐν ταῖς εἰρηνικαῖς προσπαθείαις ἀμφοτέρων πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ἐπιτεύξεως προόδου, ἐν πνεύματι ἀμοιβαίας εἰρήνης, ἀμοιβαίας συνεργασίας, ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ ἀμοιβαίας ἐκτιμῆσεως καὶ ἀγάπης, τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἧς «μεῖζον οὐκ ἔστι», κατὰ τὸν ἅγιον Ἰγνάτιον Ἀντιοχείας.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἡμῶν τὸ τῆς ἀληθοῦς Αὐτοῦ Θεοσκείας φῶς μεταδοῦναι τῷ εὐγενεῖ ἔθνει τῶν Βουλγάρων καὶ πᾶσι τοῖς τὴν σλαβικὴν ἀρθροῦσι φωνῇ χριστιανώμοις νῦν χάριτι θεῆ λαοῖς, ὡς ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, ὃς καίτοι Ἰουδαῖος ὢν, τὸ ἡμέτερον γένος τοῖς ματαίοις εἰδώλοις τέως λατρεῖον φωτίσας οὐκ εἰς Ἰουδαϊσμόν τροπήναι ἐβίασεν, οὕτω καὶ ὁ θεομακάριστος οὗτος οὐκ εἰς Ἑλληνισμόν ἐκάλει, οὐδ' ἑλληνισμοῦ ἡξίου κήρυξ γενέσθαι, ἀλλὰ Χριστοῦ, ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ καὶ Ἑλλην καὶ Βούλγαρος, ἀλλὰ «πάντες ἐν ἑσμεν ἐν αὐτῷ».

Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ ἁγίου Κυρίλλου δὲν ὑπεκρύπτετο οἰαδήποτε ὑστερόβουλος προπαγάνδα, ἀλλὰ μόνον ὁ πόθος τῆς μεταδόσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Καὶ ἐπειδὴ ὁ τρισμακάριστος αὐτὸς ἄνθρωπος ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὴν «καταγγελίαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ», ἀντελήφθη αὐτὸ τὸ ὁποῖον εὐκόλως κατανοοῦν οἱ μικροὶ καὶ πολλὸ δυσκόλως οἱ μεγάλοι, ὅτι δηλ. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καταγγέλλεται μόνον εἰς γλώσσαν ὄχι ἀπλῶς κατανοητὴν, ἀλλ' εἰς γλώσσαν ὁμιλοῦσαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀκροατοῦ, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι. Ὅπως ὁ ἅγιος Παῦλος, οὕτω καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος, διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἀπειθὴς τῇ ἐντολῇ τοῦ Ἰησοῦ, ἤρνήθη τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ ὅλα του τὰ κέρδη, κατὰ ἀνθρώπους. Τὸν ἑλληνισμόν του, τὴν σοφίαν του, τὴν βυζαντινὴν του παράδοσιν. Γέγονε τόσο πολὺ τοῖς Σλάβοις ὡς Σλάβος, ἵνα Σλάβος εἰς Χριστὸν κερδήσῃ, ὥστε πολλοὶ σήμερον εὐλόγως προβάλλουν τὸ ἐρώτημα: εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἦτο Σλάβος;

Πράγματι. Ἀκατάβλητος, ὠδηγημένος ἀπὸ τὰς ἐπιπνοίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, κοπιᾷ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Δημιουργεῖ τὸ «Κυρίλλειον» ἀλφάβητον. Μεταφράζει τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰ σλαβωνικά. Τόσον δὲ εἶχεν ἐκχυθῆ ἡ χάρις ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ, ὥστε, ὅπως ὁ ἀπ. Παῦλος ἐγίνε χειραγωγὸς πρὸς τὴν ἀλήθειαν Πέτρου καὶ Ἰακώβου, οὕτω καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος κατώρθωσε νὰ πείσῃ ἀκόμη καὶ τὸν πάπαν τῆς Ρώμης, ὅστις μέχρι πρό τινος ἀπεκήρυττε πᾶσαν λειτουργικὴν χρῆσιν ἄλλης γλώσσης, πλην τῆς λατινικῆς, νὰ λειτουργήσῃ δύο ἢ τρεῖς φορές σλαβωνιστί!

Θεμέλιον ἔβαλε μόνον. Δὲν εἶχε ρίψει παρὰ ὀλίγον μόνον σπόρον, ὅταν τὸ 869 κοιμηθῆται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, τῶν ἀποστόλων, ὁ ἱσαπόστολος φωτιστὴς τῶν Σλάβων. Ὁ σπόρος ἐφύτρωσε καὶ ἐβλάστησεν. Ἐπὶ τοῦ θεμελίου του ἐπικοδόμησαν ἄλλοι. Μετ' ὀλίγον ἔλαμψε τὸ μεγαλοῦργημα τῆς Σλαβικῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἀπόστολος, φωτιστής, δημιουργός τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Σλάβων, πρωταίτιος τῆς ἐθνικῆς σλαβικῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ ἐνότητος. Οὐδεὶς ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἅγιον Κύριλλον, συνεκέντρωσε τόσα ἐπίθετα ἐγκωμιαστικά, τόσην ἀναγνώρισιν, τόσην δόξαν. «Τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ ἐθαυμάτωσεν ὁ Κύριος» τόσον, ὥστε τὸ κομμουνιστικὸν κράτος τῆς Βουλγαρίας ἐξακολοθεῖ νὰ τὸν ἔχη (προστάτην τῆς Παιδείας) καὶ πολλὰ δημόσια σχολεῖα φέρουν τὸ ὄνομά του.

Αὐτὰ ὡς μικρὰ εἰσαγωγή, ἥτις ἐξηγεῖ διατὶ ἐδόθη τόση αἴγλη καὶ ὠργανώθη τόσον μέγας πανηγυρικὸς ἑορτασμός, ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ ἑκατοστῇ ἐπετειῶ ἀπὸ τῆς μακαρίας κοιμήσεώς του.

* * *

Ἔχετε φαντασθῆ, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἔλθουν ταυτοχρόνως ἐντὸς ἐνσφραγίστου φακέλλου ἢ ἀγάπη καὶ τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα; «Θὰ εἶναι μεγάλη ἡ χαρὰ ἡμῶν, ἂν ἡ ἡμετέρα πολυαγαπητὴ ἡμῖν Μακαριότης παρίστατο εἰς τὸν ἑορτασμὸν αὐτοπροσώπως», ἔγραψεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Κ υ ρ ι λ λ ο ς, ὅστις καὶ κατὰ κόσμον εἶναι σοφός — ὁμιλεῖ ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ γλώσσας —, πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν.

«Εἶναι ἀναγκαῖον, γράφει ὁ Πατριάρχης, αἱ Ἐκκλησίαι μας νὰ συμβάλουν διὰ μίαν ὅσον τὸ δυνατόν στενωτέραν προσέγγισιν μεταξὺ τῶν λαῶν μας. Αὐτὸς ἦτο ὁ σκοπός μου, ὅταν τὸ 1962 ἐπεσεκέφθην τὰς Ἀθήνας. Καὶ εἶμαι πεπεισμένος ταπεινῶς, ὅτι μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν, τὴν ὅποιαν ἔκαμα εἰς τὸν Μακαριώτατον Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δικαίον νὰ ἐλπίζω εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως ἐκ μέρους τοῦ βαθυσεβάστου καὶ δραστηριωτάτου Προκαθήμενου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Μακαριωτάτου Ἱερωνύμου».

«Κυρίου ἐντολὴν κρίναντες, ἀπήντησεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ἐποικοδομησάμενος ἐπὶ τῷ θεμελίῳ, ὃν ἠῤῥασθε ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεῖναι κατὰ τὸ ἔτος 1962 καὶ εἰς ἀγάπην καὶ ἐνότητα μεσιτεῦσαι τῶν ἡμετέρων λαῶν ἐπὶ πλεῖον, μετὰ προθυμίας πολλῆς ἠθελήσαμεν ἀνταποκριθῆναι εἰς τὴν Ἑμετέραν φιλαδελφοτάτην πρόσκλησιν».

Ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν θὰ ἐπεσεκέπτετο τὴν Βουλγαρίαν. Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, συνοδικῇ ἀποφάσει, ἀπετέλεσαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, πρόεδρος τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ, Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ὁ πρωτοπόρος τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὴν πορείαν τῆς πρὸς τοὺς ὁμοδόξους λαοὺς, ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Νικόδημος, ὁ ἐπὶ τῶν Διεκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων Γραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου πανοσιολ. Ἀρχιμ. Μελέτιος Καλαμαράς, ὁ Καθηγητὴς κ. Κων. Μπόνης καὶ ὁ κ. Ἀθ. Ἀγγελόπουλος, διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου.

Θερμοτάτη ἦτο ἡ ὑποδοχή, τὴν ὅποιαν ἐπεφύλαξεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ τὴν Ἀκολουθίαν αὐτοῦ. Περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τὸν Μακαριώτατον Μητροπολίτην Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωρόθεον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Λένινγκραντ κ. Νικόδημον, ἀντιπρόσωπον τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, τὸν Σεβ. Ἐπίσκοπον Βροτσλάβας κ. Βασίλειον τῆς Πολωνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ σύμπασαν τὴν Ἱεραρχίαν τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας, ἀνέμενον εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τῆς Σόφιας νὰ ἀνταλλάξῃ τὸν θερμὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης μὲ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἱερώνυμον. Μεταξὺ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πατριάρχου Σόφιας ἔχει δημιουργηθῆ ἰδιαιτέρος δεσμὸς φιλίας καὶ ἐκτιμῆσεως.

* * *

Εἰς τὸν ἑορτασμὸν ἔλαβον μέρος : Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ὁ Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Δέκων κ. Ἰάκωβον, Χαλκηδόνος κ. Μελίτων, Λαοδικείας κ. Μάξιμον κ.ἄ. Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαος ὁ ΣΤ', ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Πηλουσίου κ. Βαρνάβαν, Εἰρηνοπόλεως κ. Νικόδημον καὶ Ἐρμουπόλεως κ. Παῦλον. Ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Πράγας κ. Δωρόθεος. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λένινγκραντ κ. Νικόδημος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Βλαδίμηρον, Ἐξάρχον Κεντρικῆς Εὐρώπης, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Δημητρώφ κ. Φιλάρετον, Διευθυντὴν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας, τὸν Πρωτοπρεσβύτερον Μιχαὴλ Σύρτσιν, τὸν ἡγούμενον Σεραφεῖμ, τὸν κ. Ἀλεξ. Κασέμ-Μπέκ. Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κωνσταντίας κ. Χρυσόστομος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου. Ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος Βροτσλάβας κ. Βασίλειος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Γεωργίου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἐκκλησίας Πολωνίας. Ὁ Ἐξοχώτατος Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Reims τῆς Γαλλίας Jean-Baptiste Maury, ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου ΣΤ', καὶ τέλος ὁ Ἐπίσκοπος τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Οὐνιτῶν κ. Κοῦρτεφ.

* * *

Ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Σόφιας, ἕνα ὠραῖο-τάτον κτίριον, ποῦ ἡ πρόσοψίς του εἶναι πλήρης εἰκό-νων Βουλγάρων ἁγίων, ὅπως καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Σόφιας, φέρει τὸ ὄνομα τοῦ σοφοῦ καὶ ἁγίου Σλάβου Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος Κλήμεντος (†916). Τὰ ἄντα τοῦ σοφοῦ αὐτοῦ Ἱεράρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θὰ ἐκδοθοῦν προσεχῶς ἀπὸ τὴν Βουλγαρικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν. Τὴν ἐκδοσὶν τῶν ἐπιμελεῖται ὁ σοφός, ἀλλὰ καὶ εὐλαβέ-στατος Βούλγαρος Ἀκαδημαϊκὸς κ. Χρήστος Κόντωφ, βαθὺς γνώστης τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης. Μὲ τὸν σπουδαῖον αὐτὸν ἄνθρωπον

ἐγνωρίσθημεν ἀκριτὰ καλῶς, διότι ὁ Μακ. Πατριάρχης τὸν εἶχεν ὀρίσει, λόγῳ τῆς ἐλληνομαθείας του, συνόδῳ μας, καὶ ἐθαυμάσαμεν τὴν εὐρεΐαν μὲρῳσίῳ του καὶ τὴν βαθεΐαν του ταπεινοφροσύνην. Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος, τὴν 8ην Μαΐου ἔγιναν, ὡς πρῶτον μέρος τοῦ ἑορτασμοῦ, διαλέξεις περὶ τὸν βίον καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Ὅμιληται ἦσαν: 1) Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μακαριουπόλεως κ. Νικόλαος, Διευθυντῆς τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας Σόφιας, μὲ θέμα: «Ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἰς τὴν Βουλγαρίαν». 2) Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δημητρώφ Φιλάρετος, Διευθυντῆς τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας Μόσχας, μὲ θέμα: «Ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἰς τὴν Ρωσίαν». 3) Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χερσῶνος κ. Πέτρος. 4) Ὁ Καθηγητῆς κ. Δημήτριος Πένωφ μὲ θέμα: «Τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἰς τοὺς Σλαβικοὺς λαοὺς». 5) Ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κωνστ. Μπόνης, ὁ ὁποῖος ἐκθέσας λεπτομερῶς καὶ διὰ πινάκων τὸ γενεαλογικὸν δένδρον τῆς οἰκογενείας τῶν ἁγίων, ἀπέδειξεν ὅτι κατήγοντο ἀπὸ αὐτοκρατορικὴν Βυζαντινὴν οἰκογένειαν. Ἡ διάλεξις τοῦ κ. Μπόνη ἀνεμῆνετο μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον. Ἐνεποίησε δὲ ἀρίστην ἐντύπωσιν, διότι διεκρίνετο καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος διὰ τὸ ἄψογον τῶν ἐκφράσεων καὶ τὸ ἀξιοπρεπές. Ἡ κατακλιεῖς, ἀποτελοῦσα εὐχὴν διὰ τὴν δημιουργίαν ἀδελφικῶν σχέσεων καὶ δεσμῶν ἀγάπης καὶ εἰρήνης, προσέκαλεσε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ἀκροατῶν. Ὁ κ. Καθηγητῆς κατεχειροκροτήθη, ἐνῶ ὁ Διευθυντῆς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Θεοφ. κ. Νικόλαος, δευτερολογήσας, ἠὺχαρίστησε διὰ θερμοτάτων λόγων τὸν κ. Καθηγητὴν. Εἶχον προγραμματισθῆ καὶ δύο ἄλλαι σοβαρωτάτης σημασίας διαλέξεις, μὲ ὁμιλητὰς τὸν Βούλγαρον Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας κ. Θεόδωρον Σάμπεφ (οἱ ἄγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος καὶ ἡ ἀναγέννησις τῶν Βουλγάρων) καὶ τὸν κ. Ἀθανάσιον Ἀγγελόπουλον, ἐπιστημονικὸν συνεργάτην τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν Θεσσαλονίκης (οἱ ἄγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος καὶ ὁ Σλαβικὸς ἐθνικισμὸς ἀπὸ τοῦ 9ου αἰῶνος μέχρι σήμερον), ἀλλ' ἐπειδὴ χρονικῶς συνέπεσαν μὲ τὴν ἀφιξίν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἀθηναγόρου, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῶν.

* *

Τὴν 9ην Μαΐου, εἰς τὰς 10.20 π.μ., ἐγένετο εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον τῆς Σόφιας ἡ ἐπίσημος δεξίωσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προσέφερε τότε τὰ δῶρα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Βουλγαρίας: Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, Λειτουργικά βιβλία καὶ δύο σειρὰς τῶν ἐκδοθέντων τόμων τῆς Βιβλιοθήκης Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Εἰς τὴν σύντομον προσφώνησίν του, ἐτόνισεν τὴν βαθεΐαν του συγκίνησιν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι εὐρίσκειται πλησίον ἑνὸς ἀδελφοῦ καὶ συ-

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας καὶ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Κύριλλος, συλλειτουργοῦντες ἐν Σόφια εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ.

στρατιώτου, τὸν ὁποῖον ἰδιαίτερως ἀγαπᾷ καὶ ἐκτιμᾷ, καὶ ἠὺχήθη ὅπως τὰ συμβολικά δῶρα τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ἅγιον δηλ. Εὐαγγέλιον, ἡ πηγὴ καὶ ἡ βάσις τῆς πίστεώς μας, καὶ ὁ κοινὸς θησαυρὸς μας, τὰ λειτουργικά βιβλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἡ σοφία τῶν Πατέρων, μᾶς ἐμπνεύουν καὶ μᾶς διδάσκουν, ὥστε νὰ βαδίζωμεν πάντοτε ἠνωμένοι καὶ ἀγαπημένοι τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου μας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὁμίλει πάντοτε μὲ τρόπον μειλίχιον καὶ ταπεινόφρονα, χρησιμοποιοῦν εἰς πᾶσαν περίστασιν τιμητικὰς διὰ τὸν Πατριάρχην καὶ τὸ ἔργον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἐκφράσεις.

Ἀντιφωνῶν, ὁ Πατριάρχης ἠὺχαρίστησε διὰ θερμοτάτων λόγων τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ διετράνωσε τὴν εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποίαν αὐτὸς προσωπικῶς καὶ ὅλοι οἱ Βούλγαροι αἰσθάνονται πρὸς τοὺς Ἑλληνας, ὡς διδασκάλους τῶν ἐν Χριστῷ καὶ πνευματικῶν πατέρων.

Μετὰ τὴν ἀντιφώνησιν αὐτὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀθηνῶν, με αἰσθήματα ἐνθουσιασμοῦ ἀλλὰ καὶ κατὰ τρόπον χαρίεντα, εἶπε:

«Δὲν γνωρίζω ἂν τὸ πρωτόκολλον ἐπιτρέπη δευτερολογίας. Ὅμως ἐγὼ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ δευτερολογήσω. Ὑπερευχαριστῶ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην, διὰ τοὺς θερμοτάτους λόγους του καὶ τὴν πρὸς τὸ ταπεινὸν πρόσωπόν μου τιμὴν καὶ ἀγάπην. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἤδη ὅτε τὸ πρῶτον συνηρτήθημεν εἰς Ρουμανίαν πέρυσιν, ἠσθάνθημεν μεταξύ μας κάτι τὸ διαφορετικὸν νὰ μᾶς συνδέη. Ἐξετιμήσαμεν καὶ ἠγαπήσαμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον βαθέως. Ὅσον ὁμως διὰ τὸ λεχθέν, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα οἱ διδάσκαλοι, ἔχω νὰ ἀπαντήσω, ὅτι τὸ νὰ κἀνὴ κανεὶς τὸν διδάσκαλον εἶναι εὐκόλον καὶ ὅτι πᾶς τις γίνεται διδάσκαλος χωρὶς πολὺν κόπον. Τὸ δύσκολον ὁμως, ἢ μᾶλλον τὸ δυσκολώτατον εἶναι τὸ νὰ γίνῃ κανεὶς ταπεινὸς καὶ ὑποτακτικὸς, ὅπως εἶσθε Σεις, Μακαριώτατε Πατριάρχα. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ εὐχομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον ἡμῶν νὰ Σᾶς δίδῃ ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν, διὰ νὰ γίνετε διδάσκαλος τῆς ταπεινοφροσύνης ὄχι μόνον εἰς ἡμᾶς καὶ τὸν λαόν Σας, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον».

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας, συγκινημένος βαθύτατα, ἀπήντησε με ἓν «ἀμήν», πλήρες ταπεινοφροσύνης καὶ προσδοκίας ἀπὸ τὸν μέγαν δωροδοτῆν Θεόν.

* *

Τὴν ἐπίσημον αὐτὴν δεξίωσιν ἐτερωμάτισεν ἡ ἄφιξις τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τῶν λοιπῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, καὶ πάντες, με ἐπικεφαλῆς τὸν Μακ. Πατριάρχην Βουλγαρίας, κατηρθύνθησαν εἰς τὸν Σιδηροδρομικὸν Σταθμὸν Σόφιας, διὰ νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν Α. Θ. Π. τὸν πρωτόθρονον τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν. Ὁ Παναγιώτατος ἔφθασεν εἰς τὰς 11.15 π.μ. Ἡ παρουσία του ἐσκόρπισε εἰς πάντας χαρὰν καὶ συγκίνησιν βαθεῖαν. Κατερχόμενος τῆς ἀμαξοστοιχίας, ὁ Παναγιώτατος ἀνεφώνησε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ ἀφοῦ ἠσπᾶσθη τὸν Μακ. Πατριάρχην Βουλγαρίας πρῶτον καὶ κατόπιν πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ἐν συνεχείᾳ πάντας τοὺς κληρικούς καὶ λαϊκοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ἀντιπροσωπειῶν, κατηρθύνθη πρὸς τὸ κατάλυμά του.

* *

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας (9-5-60), ἔλαβε χώραν μία τῶν ἐπισημοτέρων ἐκδηλώσεων τοῦ ἑορτασμοῦ, ὁ πανηγυρικὸς ἑορτασμὸς τῆς 1100 ἐπετείου τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου Κυρίλλου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Σόφιας. Ἐκεῖ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, εἰς τὸ προεδρεῖον παρεκάθησαν οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Κύριος ὁμιλητῆς ἦτο ὁ Μακαρ. Πατριάρχης Βουλγαρίας. Ἐκαμε μίαν ὠραιότατην διάλεξιν, ἐν τῆς ὁποίας ἀναφέρομεν χαρακτηριστικῶς ἀποσπάσματα τινά:

«Μεγάλη καὶ πανίερος εἶναι ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Θεσσαλονικέων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τιμωμένων ὑπὸ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ πάντων τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, τῶν μὴ θελόντων νὰ ἀγνοοῦν πόσον μέγα ἐπήρξε τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῶν δύο μεγάλων αὐτῶν ἀνδρῶν. Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς πιστοὺς εἶναι ἅγιοι καὶ κήρυκες τῆς πίστεως, τῶν ὁποίων ὁμως τὸ ἐποικοδομητικὸν ἔργον ἔσχε σοβαρωτάτην ἐπίδρασιν εἰς τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμόν, διότι οἱ μεγάλοι αὐτοὶ ἅγιοι καὶ φάροι τῆς ἐποχῆς τῶν ἠνοιξάντων τὸν δρόμον πρὸς τὴν μόρφωσιν ὁλοκληρῶν τοῦ λαοῦ καὶ πρὸς τὴν πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐθνῶν, ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἰδιαζόντων ἐθνικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων των.

Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς Σλάβους τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἔχει ὄλως ἰδιαίτεραν σημασίαν, διότι διὰ τῆς στανιστὶ διδασκαλίας των ἀπεκτηθήσαμεν ἐθνικὴν αὐτοσυνειδησίαν καὶ ἠδυνήθημεν νὰ συνεισφέρωμεν κάτι εἰς τὸν τομέα τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ. Αὐτὸ δὲ ἰσχύει ὄλως ἰδιαίτερος διὰ τὸν Βουλγαρικὸν λαόν, δεδομένου ὅτι τὸ διὰ σκοποὺς ἐκκλησιαστικῶν πολιτιστικῶν ἔργων τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἶδεν εἰς τὸ πεδῖον τῶν Γραμμάτων στερεὸν ἔδαφος ὑπάρξεως καὶ ἀναπτύξεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τότε, κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῶν 9ου αἰῶνος, σλαβικοὶ τινες λαοὶ δὲν εἶχον ἀκόμη ἀσπασθῆ τὸν Χριστιανισμόν καὶ δὲν ἦσαν συνεπῶς εἰς θέσιν νὰ δεχθοῦν καὶ ἀξιοποιήσουν τὸ ἔργον τῶν ἁγίων ἀδελφῶν.

Ἐξ αὐτῶν κατανοεῖ τις καλῶς, διατι οἱ Σλάβοι τιμοῦν, ἀκόμη καὶ σήμερον, τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου τὰ μέγιστα, ἀνεξαρτήτως φιλοσοφικῶν, κοινωνικῶν καὶ ἰδεολογικῶν ἀντιλήψεων. Τὸ πολιτιστικὸν των ἔργον ἀπεδείχθη ὑπέρχρονον καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἰς τὴν αἰωνιότητα...

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἔκρινε καλὸν νὰ ἑορτάσῃ, ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλοπρεπέστερον, τὴν 1100 ἐπέτειον τῆς μακαρίας τελευτῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, κοιμηθέντος ἐν Ρώμῃ τὴν 14ην Φεβρουαρίου 869, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κοινῶς ἑορτασμοῦ τῶν δύο ἁγίων ἀδελφῶν, δηλ. τὴν 11ην Μαΐου. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πανίερον ἑορτὴν ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ προσκαλέσωμεν τοὺς ἐπισημοτέρους ὀρθόδοξους Ἱεράρχας.

Ἐχομεν λοιπὸν ἐδῶ μεταξύ ἡμῶν τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν, ὁ ὁποῖος, βαθύτατα συγκινημένος ἐκ τῆς ἰδιαίτερας σημασίας τῆς ἑορτῆς αὐτῆς, δηλαδή ὅτι οἱ ἅγιοι Κυρίλλος καὶ Μεθόδιος ἦσαν ἱεραπόστολοι τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας οὕτω διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἡ ἐπίδρασις εἶναι βαθύτατα χαραγμένη εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Βουλγαρίας, ἀπήντησε πρῶτος εἰς τὴν πρόσκλησιν.

Ἰδιαίτερον ἱκανοποιήσιν αἰσθάνομαι ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησίν μας, διότι αἱ δύο γειτονικαὶ Ἐκ-

κλησία ἐκλήθησαν ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον νὰ ζοῦν ἐν πνεύματι βαθυτάτης ἐγκαρδιότητος καὶ νὰ ὑπηρετοῦν ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔργον τοῦ διορθοδόξου καὶ διεκκλησιαστικοῦ οἰκουμενισμοῦ. Αἱ συνομιλίας μου μὲ τὸν Μακαριώτατον Ἱερόνυμον εἰς τὸ Βουκουρέστιον, πέρυσιν, ἐπεβεβαίωσαν ἐντὸς μου τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τηρεῖ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ περὶ ἐνότητος ἐν τῇ πίστει καὶ ἀδελφότητι μὲ ὅλους τοὺς λαοὺς ἐξ ἴσου πιστῶς καὶ μὲ ἀφοσίωσιν, ὅπως καὶ ἡμεῖς.

Ὁ ἔορτασμός τῆς 1100 ἐπετείου τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ὡς ἐκ τῆς ἀφιερώσεώς του εἰς ἐν μέγα ἔργον, ἐνέχει μεγάλην σημασίαν καὶ δημιουργεῖ δι' ὅλας τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας τὸ καθήκον νὰ διατρανώσῃ τὴν εὐλάβειάν των πρὸς τοὺς τιτᾶνας αὐτοῦ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τασσόμεναι ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως, ὅτι ὅλαι αἱ γλώσσαι εἰς τὸ ἔργον τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως καὶ τῆς πολιτιστικῆς προόδου ἔχουν ἴσην ἀξίαν. Ὁ πολιτισμὸς ἐμφανίζεται ὡς τὸ κοινὸν ἔργον τῶν λαῶν, καὶ ὅσον περισσότερο οὗτοι ἀναπτύσσονται τὸν πολιτισμὸν των εἰς

τὴν ἐθνικὴν των γλῶσσαν, τόσο περισσότερο συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ.

Ἡ εὐλάβειά μας πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον, τὸν φιλόσοφον Κωνσταντῖνον, τὸν δημιουργὸν τοῦ ἀλφαβήτου καὶ τῆς σλαβικῆς λογοτεχνίας, μᾶς ὑποχρεώνει νὰ καλλιιεργήσωμεν τὰ ἰδεώδη τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἅτινα ἐνέπνεον τοὺς δύο ἁγίους ἀδελφοὺς καὶ εἰς τὰ ὁποῖα εἶχαν ἀφιερῶσει τὴν ζωὴν των ὁλόκληρον καὶ κυρίως τὰ ἰδεώδη τῆς προσεγγίσεως τῶν λαῶν, τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀδελφότητος, καὶ τέλος τὰ ἰδεώδη τοῦ νὰ κάμωμεν εὐθείαν τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου καὶ νὰ συμβάλωμεν εἰς τὸν πολιτισμὸν μὲ τὸ ἰσχυρὸν ὄπλον τῶν ἐθνικῶν μας γλωσσῶν.

Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ ἅγιος Κύριλλος εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ συναναστρέφεται Σλάβους χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι ἐξ αἰτίας τῆς χριστιανικῆς των πίστεως εἶχον ἐγκαταλείψει τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος. Ἀκόμη, κατὰ τοὺς βυζαντινοβουλγαρικοὺς πολέμους, πολλοὶ Βούλγαροι εἶχον αἰχμαλωτισθῆ καὶ χριστιανοὶ ὄντες ἠροῦντο νὰ ἐπιστρέ-

Ἀπὸ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῇ Καθεδρικῇ Ναῷ τῆς Σόφιας: Ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά: Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας, ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Νικόλαος ΣΤ' καὶ ἡ Αὐτοῦ Μακαριώτατος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερόνυμος.

φουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ ἔμενον εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἀπὸ τὴν 29ην κατήχησιν τῆς «Μικρᾶς Κατηχήσεως» τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, ἀναμορφωτοῦ τοῦ βυζαντινοῦ μοναχισμοῦ καὶ μορφῆς πρωτοπορειτικῆς εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ Βυζαντίου, μαθαίνομεν, ὅτι εἰς τὴν Μοῆν τῶν Στουδίου ἔζη ὁ Βούλγαρος μοναχὸς Θαδδαῖος, μάρτυς τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τιμῆς τῶν ἁγίων εἰκόνων. Τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐγένετο, ὡς μαρτυρεῖ ἡ 63η Κατήχησις τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν ἐν τῇ εἰδωλολατρικῇ Βουλγαρίᾳ καὶ πολλοὶ χριστιανοὶ ἔθανάθησαν κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ἐπειδὴ ἤρουντο νὰ φάγουν κρέας.

Ὁ ἅγιος Κύριλλος ἐπόθει τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐμίσει τὰς διαυρέσεις καὶ τὰ σχίσματα. Τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἀντίληψιν εἶχε καὶ ὁ σοφὸς διδάσκαλος τῆς Μαγνάρας καὶ ἰδιαζόντως ζηλωτῆς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἅγιος Φώτιος.

Διὰ νὰ δυναθῇ νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν σπουδαίαν του ἀποστολὴν ὡς φωτιστοῦ τῶν Σλάβων, ὁ ἅγιος Κύριλλος ἐδημιούργησε τὸ σλαβωνικὸν ἄλφάβητον καὶ εἶτα οἱ δύο ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ των ἤρχισαν νὰ μεταφράζον πρῶτον τὰ ἀπαραίτητα τμήματα τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τὰ λειτουργικὰ βιβλία. Ἀκολουθῶς μετέφρασαν ὅλην τὴν ἁγίαν Γραφήν καὶ ὅλα τὰ λειτουργικὰ βιβλία. Τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου εἶναι γιγάντιον καὶ πρωτοφανές. Δὲν πρόκειται ἀπλῶς περὶ ἐφευρέσεως ἐνὸς ἀλφαβήτου καὶ μιᾶς στοιχειώδους γραφῆς, ἀλλὰ κυρίως περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν λειτουργικῶν βιβλίων, τὰ ὅποια εἶναι τὰ δοχεῖα καὶ ἀνεκτίμητα θεσανροφυλάκια σκέψεως θεολογικῆς, σοφίας, ρητορικῆς τέχνης, ποιήσεως καὶ κοινῆς λογικῆς. Εἶναι λοιπὸν ἔξω πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ἔχομεν ἐνώπιόν μας ἔργον μεγαλοφυΐας μὲ ὑψίστην κλήσιν. Ἄν ἠθέλομεν νὰ ἐξάρωμεν τὴν σλαβικὴν γραφήν, ἣτις εἶναι συγχρόνως διασκευῆ τῆς ἐλληρικῆς καὶ πρωτότυπος, θὰ ἔπρεπε νὰ δώσωμεν μίαν ἄλλην διάλεξιν, ἀφιερωμένην εἰδικῶς εἰς αὐτὸ τὸ θέμα. Περιοριζόμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὸν ἀπέραντον θαυμασμόν μας διὰ τὸ ὑπερβαύμαστον αὐτὸ ἔργον.

Τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἀνήκει εἰς τοὺς Σλαβικοὺς λαούς, διότι εἶναι ὁ σμιλευτῆς τῆς τύχης των. Συγχρόνως, εἶναι ἔργον, ὅπερ ἐκάλυψε μὲ δόξαν τὴν βυζαντινὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἐποχῆς τῆς μεγάλης ἐκπολιτιστικῆς τῆς ἀποστολῆς. Τὸ ἔργον τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου εἶναι ἡ δόξα τοῦ ἐλευθέρου καὶ δημιουργικοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Εἶναι ὁ προσανατολισμὸς τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως. Εἶναι τὸ μέγα σύμβολον τοῦ Χριστιανικοῦ Οἰκουμενισμοῦ ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ κυρίως τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

Ἄς τιμῶμεν τοὺς ἁγίους ἀδελφούς Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, κήρυκας καὶ πρωτοεργάτας

τοῦ Χριστιανικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, δηλ. τοῦ ἔργου τῆς διακονίας τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀδελφότητος μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες εἶναι τέκνα τοῦ Θεοῦ».

Μετὰ τὸν Μακ. Πατριάρχην Βουλγαρίας ἐκλήθη ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἰς τὸ βῆμα. Οὗτος, προσφωνῶν τὸν Μακ. Πατριάρχην κ. Κύριλλον καὶ τοὺς παρισταμένους, εἶπε:

«Μακαριώτατε καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ Πατριάρχα τῆς Βουλγαρίας, Μακαριώτατοι καὶ Σεβασμιώτατοι, λίαν δὲ ἡμῖν ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οἱ Προκαθήμενοι καὶ Ἐκπρόσωποι τῶν κατὰ τόπους Ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Ἐλλογιμώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, σεβάσμιμοι καὶ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ Ἱεράρχαι, Ἐλλόγιμος Ὁμήγουρις,

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν διπλῇ χαρᾷ συνεορτάζει μετὰ τῆς ἀγιωτάτης κατὰ Βουλγαρίαν Ἐκκλησίας τὴν χιλιοστὴν ἑκατοστὴν ἐτηρίδα ἀπὸ τῆς ἐν Κυρίῳ κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Ἱεραποστόλου Κυρίλλου καὶ μετέχει τῶν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐκδηλώσεων εὐλαβείας, τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης τοῦ εὐσεβοῦς Βουλγαρικοῦ Λαοῦ πρὸς τοὺς δύο φωτιστὰς ἀδελφούς, τοὺς Ἁγίους Κύριλλον καὶ Μεθόδιον. Λέγομεν ἐν διπλῇ χαρᾷ, διότι οἱ τιμώμενοι δύο μεγάλοι ἄνδρες, ἅγιοι καὶ σοφοὶ εἶναι σάξ ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διότι ὁ τιμῶν αὐτοὺς σήμερον εὐγενὴς Βουλγαρικὸς Λαὸς εἶναι υἱὸς προσφιλέστατος, ἀνάστημα πνευματικῶν καὶ τίμιον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐπόψεων δόναται ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ἵνα λογίζηται ὡς ἰδίαν αὐτοῦ ἑορτὴν τὸν πανηγυρισμὸν τοῦτον τῆς μνήμης τῶν δύο μεγάλων Ἱεραποστόλων.

Ὅθεν, ὡς οἰκεῖο ἐπὶ τὰ ἴδια πάρεσμεν ἐνταῦθα καὶ συνευφρανόμεθα καὶ συγκαυχώμεθα ἐν Κυρίῳ μεθ' ὑμῶν καὶ χαιρετίζομεν πάντας.

Ἦτο δίκαιον, ὅπως οἱ δύο ἅγιοι Φωτισταὶ τῶν μεγάλων Σλαβικῶν Λαῶν τιμηθῶσι καὶ ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Διότι οὗτοι ὑπῆρξαν οὐ μόνον μεγάλοι εὐαγγελισταὶ, ἀλλὰ καὶ ἀνυπέβλητοι μύσται τῆς ἐπιστήμης.

Αὕτη ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ἡ μακροίαν παράδοσις τῆς καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξου καθ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁμοῦ μετὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἐδωγγελίου, τῆς ἐδραιώσεως τῆς ἀληθοῦς πίστεως, τῆς ἀσκήσεως τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀγιότητος, καλλιεργῆ καὶ προάγῃ καὶ τὰ Γράμματα, τὰς Τέχνας καὶ τὰς Ἐπιστήμας, τὰς ἐν γένει ἀξίας τοῦ πολιτισμοῦ, ὑφ' ὅσας τὰς περιστάσεις, τὰς εὐμενεῖς καὶ τὰς δυσμενεῖς. Ἡ καθ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐφοβήθη τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, διότι πάντοτε τὸ ἐθεώρησεν ὡς φῶς ἐκ τοῦ θεοῦ φωτός. Διότι οὐδέποτε διεχώρισε μεταξὺ θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου, ἀλλ' ὡς βάσιν τῆς Θεολογίας αὐτῆς διετήρησε τὸ θεανθρώπινον.

Θεωροῦμεν καὶ χαρακτηρίζομεν τὴν σημερινὴν συνάντησιν Ἐκκλησίας καὶ Ἐπιστήμης, τὴν παρου-

σίαν τῆς σοφίας Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐν τῷ μέσῳ τῆς συγχρόνου γνώσεως, ὡς συνέχισιν, ἐντὸς ἐνὸς νέου κόσμου, τῆς μεγάλης παραδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, παραδόσεως συζεύξεως τῆς πίστεως καὶ τῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ ὡς συμβολισμὸν τῆς θέσεως καὶ τοῦ χρέους τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κηρυττομένης κατὰ Θεὸν σοφίας ἔναντι τῆς σοφίας τοῦ κόσμου τούτου. Εἶναι δὲ ἡ θέσις αὕτη καὶ τὸ χρέος, θέσις παρουσίας καὶ διαλόγου, χρέος ἀντιδόσεων ἐν ὑψίστη στάθμῃ.

Διανύομεν ἀκραίαν ὥραν τοῦ κόσμου ἐν τῇ ἀναζητήσει ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῆς σοφίας, ἦτοι τῆς Ἀληθείας.

Ἡ Ἐπιστήμη ἔχει ὑπερβῆ ταῦτα ὅρια τοῦ ἐπιστητοῦ καὶ ἤδη κινεῖται ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ἀπέριου. Εἰσδύει εἰς τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων, τοῦ σύμπαντος, τῆς ἀκριβείας, τῆς ἀρμονίας, τοῦ κάλλους, τῆς νοήσεως, τοῦ κέντρου τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς. Ἐρευνᾷ καὶ ἐξερευνᾷ τὸ ἀνεξερευνήτον. Συλλαμβάνει ἐν σχήματι θετικῆς γνώσεως τὰ μηνύματα τοῦ μυστηρίου. Καὶ φέρεται πρὸς τὸ σκοπὸν, ὑπὲρ τὰς γνώσεις, πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Τὴν ἀλήθειαν ἐκεῖνη τὴν ὄντως, ἥτις ἐλευθερώνει.

Οὐδέποτε, ὅσον τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐβίωσεν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς πραγματικότητα τοῦ ῥήματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ κηρυχθέντος καὶ βιωθέντος ὑπὸ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς».

Ἐν τῇ ἐλευθεροῦσῃ ἀληθείᾳ, ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῇ ἀγούσῃ εἰς ἀλήθειαν, τιμῶμεν τοὺς φωτιστάς καὶ εὐλογοῦμεν τοὺς φωτισθέντας».

Τὴν προσφώνησιν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐκάλυψαν παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Μετὰ ταῦτα, ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Αὐβιγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικόδημον. Οὗτος ἀνέπτυξεν ἀπόψεις καὶ διευτύπησε γνώμας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀξιοσπουδάστοι. Λυπούμεθα διότι, ἐλλείψει χώρου, παραθέτομεν μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα.

«Τὴν διαμάχην περὶ τὴν ἐθνικὴν καταγωγὴν τῶν ἁγίων ἰσαποστόλων τὴν ἀφίνομεν εἰς τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Πάντως ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ἡ λύσις του, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι, καθόλου δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ τὸ μέγα διὰ τοὺς Σλάβους ἔργον των, τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποιήθη χάρις εἰς τὴν αὐταπάραντησιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν μεγάλων Θεσσαλονικέων.

Εἰς τὰ θεολογικὰ καὶ δογματικὰ ζητήματα ἀνεδείχθησαν ζηλωταὶ καὶ μιμηταὶ τῶν κορυφαίων τῆς θεολογικῆς σκέψεως. Θεολογεῖν, ἔλεγον, δύναται μόνον, ὅστις ἔχει ἀνάλογον ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν προπαρασκευὴν καὶ προδιάθεσιν.

Τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον ἐτέθη τότε, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰς δυσκολίας ἐλύθη, τὸ θέμα δηλ. τῆς χρήσεως κατανοητῆς γλώσσης εἰς τὴν λατρείαν, ἦτο καὶ εἶναι τὸ φλέγον ζήτημα τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας. Εἶναι δὲ τόσον ζωτικόν, ὥστε 1100 ἔτη μετὰ

τὸ κήρυγμα τῶν φωτιστῶν τῶν Σλάβων, ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία, κατὰ τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, εἰσήγαγεν ἐπισήμως τὰς ἐθνικὰς γλώσσας εἰς τὴν λατρείαν. Ἀντιθέτως ὅμως βλέπομεν, ὅτι ἐνῶ οὔτε οἱ Σλαβικοὶ οὔτε οἱ ἄλλοι ὁμόδοξοι λαοὶ κατανοοῦν καλῶς τὴν λειτουργικὴν των γλῶσσαν, ἐν τούτοις ἀποφεύγομεν τὴν εἰσαγωγὴν τῆς γλώσσης, τῆς κατανοητῆς εἰς τὸν λαόν, (σημ. ἐννοεῖ τὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ Πατριάρχου Νίκωνος καὶ τὸ συνεπεία αὐτῶν μέγα σχίσμα τῶν Παλαιοπίστων) διὰ νὰ διαφυλάξωμεν τὴν Κυρίλλειον Παράδοσιν καὶ διατηρηθῆ οὕτω ἡ ὀφειλομένη τιμὴ καὶ δόξα εἰς τὸ μέγα ἔργον τῶν ἁγίων ἀποστόλων τῶν Σλάβων.

Τὸ μέγα ἔργον των κατέστησε τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς Κύριλλον καὶ Μεθόδιον τοὺς ἐπιφανεστέρους ἰεραποστόλους καὶ διδασκάλους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἰεραποστολικὴ ἢ μᾶλλον ἀποστολικὴ δραστηριότης τούτων δύναται νὰ παραβληθῆ μόνον μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν, τοῦ ἁγίου Παύλου.

Ἄνθρωπος παντοδαποῦς μορφώσεως, ὁ ἅγιος Κύριλλος ἐξήγησε τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κηρύγματος του ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀπὸ τὴν ὑπαρξιν γραφῆς. Κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ βίου του, ὁ ἅγιος Κύριλλος ἔλεγε: «Τὸ νὰ διδάσκῃ κανεὶς τὸν λαόν χωρὶς βιβλία εἶναι ὡσάν νὰ γράφῃ ἐπάνω εἰς τὸ νερόν».

Συνεχίζων, ὁ Σεβ. Νικόδημος ἐξῆρε τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τῶν ἁγίων διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς Σλαβικῆς ἐνότητος καὶ ἐτόνισεν, ὅτι εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται τὸ ὅτι σήμερον οἱ Σλάβοι ἔχουν ἐνώπιόν των «ἐν ὑπέροχον παρὸν καὶ ἐν φωτεινὸν μέλλον», καὶ κατέκλεισεν ὁ Σεβασμιώτατος τὴν ὁμιλίαν του ὡς ἐξῆς:

«Τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν θὰ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας. Καὶ ἀν' ἀκόμη παραλείνομεν τὴν ἔξαρσιν τῆς σημασίας τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν σλαβικῶν λαῶν, τὴν ὁποῖαν δὲν ὑπάρχουν λέξεις καὶ ἐκφράσεις ἰκαναὶ νὰ τὴν ἐκφράσουν, τὸ μέγα ἔργον αὐτῶν καὶ πάλιν θὰ εἶχε τεραστίαν σημασίαν διὰ τὸν πολιτισμὸν τῶν σλαβικῶν λαῶν. Τὸ παραδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου σλαβωνικὸν ἀλφάβητον ὄχι μόνον ὑπῆρξεν ἡ βᾶσις τῆς ἐξελιξέως τοῦ ἰδιαιτέρου σλαβικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ κατέστη ὁ κύριος παράγων τῆς ἀναπτύξεως τῶν νεαρῶν σλαβικῶν ἐθνῶν, τῆς ἀναγεννήσεώς των καὶ τῆς χειραφετήσεώς των ἀπὸ τὴν πνευματικὴν κηδεμονίαν τῶν ἀλλογενῶν γειτόνων, ἢ ὁποῖα μετετρέπετο πολλάκις εἰς ζυγόν. Αὐτό, λοιπόν, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησαν οἱ ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, κατέστη τὸ θεμέλιον, ἐφ' ᾧ ὀικοδομήθη τὸ περίλαμπρον οἰκοδόμημα τοῦ σημερινοῦ σλαβικοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις κατέλαβε τὴν ἐπαξίαν θέσιν ἐν τῷ παγκοσμίῳ πολιτισμῷ. Οὕτω λοιπόν, καὶ σήμερον σύμπασα ἡ φιλικὴ οἰκογένεια τῶν σλαβικῶν λαῶν φυλάττει ἐπιμελῶς καὶ ἀναπτύσσει ἐτι περισσότερον τὰ ἐπιτεύγματα τῆς εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπιστήμης, τῆς τέχνης, τῆς πλουσίας πολιτιστικῆς τῆς κληρονομίας, καὶ αὐτὸν τὸν πνευματικὸν της πλοῦτον ἀμοιβαίως μοιράζεται καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ

τὸν μοιρασθῆ με ὅποιονδήποτε τὸ ζήτηση, ἐν ὄνοματι τῆς προόδου καὶ τῆς εὐτυχίας ὄλων τῶν λαῶν τοῦ πλανήτου μας.

Εὐχόμεθα λοιπὸν εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα τῶν Σλαβικῶν λαῶν, καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὸν φιλοξενούντα ἡμᾶς βουλγαρικὸν λαὸν καὶ τὸν πνευματικὸν του ἡγέτην, τὸν ἀγιώτατον Πατριάρχην Κύριλλον, εὐημερίαν καὶ πολλὰς καὶ καρποφόρους ἐπιτυχίας εἰς τὰ φιλειργητικά των ἔργα.

Μετὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Λένινγκραντ κ. Νικὸδημον, ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Παραγιώτατε,
Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ὑποθέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας,

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν,

Ἐξοχώτατοι, Αἰδεσιμώτατοι, Κυρίαί καὶ Κύριοι.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προσέρχεται μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς, ἵνα ἀποτίσῃ φόρον τιμῆς πρὸς τοὺς Ἁγίους Κύριλλον καὶ Μεθόδιον, βαθύτατα εὐγνώμων πρὸς τε τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Βουλγαρίας, περιλημμένον καὶ ἐκλεκτὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν κύριον Κύριλλον, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτῶν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν ἀπήθονον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ τὰς ἀγαθὰς αὐτῶν ἔναντι αὐτῆς διαθέσεις, τὰς ὁποίας ἐξεδήλωσαν καὶ δι' ὧν περὶ αὐτῆς εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ εἴπῃ πρὸ ὀλίγου ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμεῖ ἀπ' ἑτέρου, ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ φιλοξένου τούτου Βήματος τῆς ἀνωτάτης πνευματικῆς ἡγεσίας τῆς Βουλγαρίας ἐκφράσῃ πρὸς τὴν ἀδελφὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν δεξιὸν Πρωτόθρονον αὐτῆς τὰ πλέον ἐγκάρδια αὐτῆς συγχαρητήρια διὰ τὸν ἀκρως ἐπιτυχῆ χαρακτήρα, τὸν ὁποῖον προσέδωκεν εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τοῦτον, διότι ὁ ὀρθόδοξος οἰκουμενικὸς χαρακτήρ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἀνταποκρίνεται πληρέστατα πρὸς τε τὸ πνεῦμα καὶ τὰς προθέσεις τῶν σήμερον τιμωμένων δύο μεγάλων τέκνων τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ ὁποία ἐπετέλεσαν ἔργον ὄχι μόνον θρησκευτικοῦ διαφωτισμοῦ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Σλαβικῶν λαῶν, ἀλλὰ καὶ γενικωτέρας πολιτιστικῆς αὐτῶν ἐξυψώσεως, ἐντεῦθεν ἴαν δεικνυομένης σεμνύνεται ἐπ' αὐτῷ ὄχι μόνον ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης.

Δὲν ἦτο δὲ δυνατόν νὰ ἐκφρασθῆ πληρέστερον καὶ λαμπρότερον ὁ ὀρθόδοξος οἰκουμενικὸς χαρακτήρ τοῦ σημερινῷ ἑορτασμοῦ, εἰ μὴ ἀπ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς αὐτοπροσώπου παρουσίας τοῦ σεπτοῦ καὶ βαθύτατα καὶ δικαιοῦτα παγκοσμίως τιμωμένου Προκαθημένου τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦ ἀκαταπονήτου καὶ ἀνυπερ-

βλήτου σκαπανέως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Ἀθηναγόρου. Ἀπ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν σημερινὸν πανηγυρισμὸν ἐκπροσώπων ὄχι μόνον τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης. Ὁ ἐπιτυχῆς οὗτος συνδυασμὸς βοηθεῖ τοὺς πάντας, ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἡμέρας ἐκείνας, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡνωμένη ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀποτελεσματικῶς τὰς καταγίδας καὶ τοὺς τυφῶνας τῶν ἐκάστοτε ἐμφανιζομένων ἀντιξοότητων.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐπ' εὐκαιρία τῆς χιλιοστῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀναπαύσεως τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο μεγάλων Ἁγίων τῆς Χριστιανισμοῦ, ἀναμνησκόμενη μετὰ πάντων ὁμῶν τοῦ παραδειγματικοῦ βίου καὶ τοῦ μεγάλου αὐτῶν ἔργου, εὐχεται εἰς τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας, ὅπως δίδῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐν Κυρίῳ καύχησιν εἰς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας, ἵνα τὴν βλέπουσιν συνεχίζουσιν ἐπὶ αἰῶνας μακροὺς μεταξὺ τοῦ εὐγενοῦς καὶ γενναίου Βουλγαρικοῦ Λαοῦ τὸ ἀγαγεννητικὸν ἔργον τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, συμβάλλουσιν δὲ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀδελφωσύνης μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν διακονουμένων λαῶν τῆς Οἰκουμένης. Εἰς δὲ τὸν σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὐχεται, ἵνα ἐπὶ ἔτη πλεῖστα συνεχίξῃ τὸ ἔργον τοῦ ἐπώνμου αὐτοῦ Ἁγίου, ἡ δὲ ἱστορία τῶν ἀγαγνωρίσῃ ὡς ἄλλον, δεῦτερον Κύριλλον».

Μετὰ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, ὁ Χωρεπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, προσφωνῶν, ἐδικαιολόγησε τὴν ἀπουσίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου.

Ἰδιαίτερον αἰσθησὶν προεκάλεσεν ἡ προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωροθέου, ὅστις εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Ἐπὶ μακρότατον χρόνον ἡ Ὁρθοδοξία διετηρήθη εἰς τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τῆς χώρας μας καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Καρπαθίων. Τέλος, ὁμως καὶ ἐδῶ, μετὰ τὴν καλουμένην («Ἐνωσὶν τοῦ Οὐσγκοροντ») μετὰ τὴν Ρώμην (1646-49), τὴν ὁποίαν ἔκαμαν 63 ἱερεῖς τῆς ἐπαρχίας Μονκάτσεβο χωρὶς τὴν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ μας. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Οὐνία εὐρίσκει προστάτας εἰς τοὺς πολιτικούς κύκλους, διὰ τοὺς ὀρθοδόξους ἤρχισαν χρόνοι βαρείας δοκιμασίας. Ἐκατὸν ἔτη μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς («Ἐνώσεως»), ἡ ὀρθόδοξος Ἐπισκοπὴ τοῦ Μονκάτσεβο, ὑφίστατο ἐπισημῶς, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου Δοσιθέου Θεοδώροβιτς τὸ 1735 αἱ ἀρχαὶ δὲν ἐπέτρεψαν ἐκλογὴν νέου ὀρθοδόξου ἐπισκόπου καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κατήλθεν εἰς τὰς κατακόμβας. Παράδοξα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ! Δὲν ὑπῆρχεν οὔτε Ναὸς οὔτε ὀρθόδοξος ἱερεὺς

και όμως επί τριακόσια έτη ή 'Ορθοδοξία εφυλάσσετο με προσοχήν από τον λαόν εις την καρδίαν του. Πολύλακις καθίστα αισθητήν την ύπαρξίν της, αλλά πάντοτε έπατάσσετο και κατεπνίγετο. 'Ακόμη σαφέστερον όμως έκαμεν αισθητήν την παρουσίαν της εις την γνωστήν δίκην του Μάρμαρο-Σηγγότ 1913-14. Εις το έδώλιον του κατηγορουμένου εκάθηρτο 180 άτομα, εκ των οποίων κατεδικάσθησαν τα 94. Τους μυχίους πόθους των ήδυνήθησαν να πραγματοποιήσουν μόνον μετά την λήξιν του Α' παγκοσμίου πολέμου το 1918. 'Ομοίως, εις την ανατολικήν Τσεχοσλοβακίαν ήρχισεν ή επάνοδος εις την 'Ορθοδοξίαν, τμηματικώς μεν μετά το 1920, εις εθρείαν δε κλίμακα μετά τον Β' παγκόσμιον πόλεμον.

'Ο λαός έχαιρεν, επιστρέφων εις την πίστιν των πατέρων του. 'Αλλ' ό φθόνος των Ορνιτών δεν τους άφηγε να ήσυχάσουν. Άδτοι πάντοτε προσεπάθουν να διαταράξουν την ειρήνην της 'Εκκλησίας. Πάντως, παρ' ότι διεξήγοντο μεταξύ των ζωηρόταται συζητήσεις, οι 'Ορθόδοξοι πιστοί παρηκολούθουν την ορθόδοξον λατρείαν. 'Αλλ' αυτό και μόνον προεκάλει εις τους Ορνίτας ταραχήν και σύγχυσιν. Διά τοϋτο επε-

χείρησαν πράξεις, αι όποιαι δεν έχουν τίποτε το κοινόν με το πνεύμα του Εδαγγελίου και πολύ περισσότερον δεν έχουν σχέσιν με την σύγχρονον Οικουμενικήν Κίνησιν. Περί το τέλος του 'Απριλλίου του παρελθόντος έτους, ομάδες ορνιτών, με επικεφαλής τους ορνίτας ιερείς, ήρχισαν κατά τρόπον πραξικοπηματικών να αφαιρούν τους Ναούς από τους 'Ορθοδόξους. Αίφνιδως, συνεκεντρούντο προ του Ναού, τον κατελάμβανον και αφού ήλλασαν τα κλειδιά, τον ιδιοποιούνη. Εις το έξής ορθόδοξος δεν ήτο δυνατόν να εισέλθη. 'Αλλ' οι Ορνίται δεν ήρκέσθησαν εις αυτό. 'Ηρχισαν να επιτίθενται κατά των ορθοδόξων ιερέων. Τους υπέβαλαν εις την ατίμωσιν του ξυλοδαμοϋ, διότι δεν ήρκοϋνη εις τας άλλου ειδους ατιμώσεις. Τόσον δε πολύ, ώστε τινές εκ των ιερέων τούτων εισήχθησαν εις το Νοσοκομείον, ως π.χ. ό π. Φοίτσκιη από το Τσέηκοφ. 'Άλλους «επέταξαν εις τον δρόμον», χωρίς πολλάς διατυπώσεις, π.χ. τον π. Π. Τσοϋπεφ εις το Στρόπκοφ το φθινόπωρον με πέντε παιδιά, όλα μικρά. 'Ακόμη το ένοριακόν κέντρον, το όποιον είχαν αγοράσει προσωπικώς, και ειχεν έπτά αίθούσας, το κατέλαβε πραξικοπηματικώς ό ορνίτης μοναχός Τσβέρ-

Στιγμιότυπον από την ύποδοχήν της Α. Θ. Π. του Οικουμενικοϋ Πατριάρχου κ. 'Αθηναγόρου εις τον Σιδηροδρομικόν Σταθμόν της Μόσχας.

τοσκο. Σημειωθήτω, ὅτι ἡμεῖς εἶχομεν ἐξοπλίσει ἐσχάτως τὸν Ναὸν τελειότατα καὶ εἶχομεν κτίσει μεγαλοπρεπῆς κωδωνοστάσιον. Παρὰ ταῦτα, οἱ Οὐνίται εἰσώρμησαν καὶ κατέλαβον τὸν Ναὸν, μὴ ἐπιτρέποντες πλέον εἰς τοὺς ὀρθοδόξους οὔτε νὰ τελέσουν τὰ τῆς λατρείας των. Ἄλλὰ καὶ αὐτὸ δύναται νὰ θεωρηθῆ μικρὸν πρὸς ὅσα ἐν συνεχείᾳ διέπραξαν. Οἱ Οὐνίται, παρουσία τοῦ ἱερέως των, ἀνέβησαν εἰς τὸ κωδωνοστάσιον καὶ ἐπέταξαν κάτω τὸν ρωσικὸν τύπον Σταυρόν. Εἰς τὸ χωρίον Γιακουβάνα δρᾶξ οὐνιτῶν εἰσώρμησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως μας, κατέστρεψε τὰς θύρας μὲ τσεκούρια καὶ ἄλλα μὲν ἐπιπλα καὶ παρὰθυρα τὰ ἔσπασεν ἐντελῶς, ἄλλα δ' ὀλιγότερον. Τέλος, εἰς τὴν ἀποθήκην ἠχρήστευσαν ὅλας τὰς προμηθείας τῆς οἰκογενείας. Τὰ λοιπὰ τὰ παραλείπει, διότι ἀποκαλύπτουν εἰκόνας ἀκόμη περισσότερον συνταρακτικὰς καὶ δὲν ἀποβλέπω εἰς τὴν δημιουργίαν ἐντυπώσεων.

Ἦδη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1968, προσεπαθήσαμεν νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Οὐνίτας. Τὴν 5ην Ἀπριλίου 1968 συνητήθημεν μὲ τὸν οὐνίτην ἐπίσκοπον Βασίλειον Γότσκο καὶ συνομιλήσαμεν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης δημιουργίας κοινῆς ἐπιτροπῆς, μὲ σκοπὸν τὴν ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον τόσον πολὺ ἐνδιαφέρει ἀμφοτέρας τὰς πλευράς. Μετὰ 14 ἡμέρας, οἱ τοὶ ἠρνήθησαν νὰ συνεχίσουν τὰς συνομιλίας καὶ ἐπανήλθον εἰς τὰς μεθόδους, περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησαμεν πρὸ ὀλίγου. Δὲν ἐζήτησα προσωπικῶς τίποτε ἄλλο, εἰμὴ: "Ὅποιος θέλει νὰ εἶναι καθολικὸς νὰ εἶναι καθολικὸς, ἀλλὰ καὶ ὁποῖος θέλει νὰ εἶναι ὀρθόδοξος, νὰ ἔχη τὴν δυνατότητα νὰ φροντίξῃ διὰ τὴν σωτηρίαν του, ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνεμπόδιστως. Νὰ μὴ προβαίνουν μόνον εἰς χρῆσιν βίας, ἢ ὁποία διασύρει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀχρηστεύει τὰς προετοιμασίας διὰ τὸν διάλογον.

Πόσον εἶχον γοητευθῆ οἱ πιστοὶ μας ἀπὸ τὰς οἰκουμενικὰς ἐπιτυχίας εἰς τὸ θέμα τῆς προσεγγίσεως μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας! Μετὰ ὅμως ἀπὸ τὰ ἀναφερθέντα γεγονότα, ἔσβησεν ἡ πίστις αὐτῶν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐδλογημένου αὐτοῦ ἔργου. Μετὰ τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, συχνὰ διωργανοῦντο οἰκουμενικαὶ λατρευτικαὶ ἐκδηλώσεις εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν. Τὴν 18ην Ἰανουαρίου ἔλαβον ἀποπροσώπως μέρος εἰς τὸν καθολικὸν Ναὸν τῆς Πράγας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν μας τύπον. Εἰς ἀπάντησιν ἔλαβον ἐπιστολάς, εἰς τὰς ὁποίας οἱ πιστοὶ ἠξίουσαν νὰ μὴ λαμβάνω μέρος εἰς τριατάς ἐκδηλώσεις, λέγοντες: «Καθημερινῶς μᾶς κτυποῦν, ὀπομένονεν χλευασμοὺς καὶ ἀπειλὰς θανατώσεως, βεβηλώνουν τοὺς Ναοὺς μας καὶ Σεῖς συμπροσεύχεσθε μετ' αὐτῶν καὶ κάνετε προσφωνήσεις»; Μὲ ἐρωτοῦν: «Δὲν τοὺς δίδετε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἠθικὴν ἐνίσχυσιν»; Οἱ Οὐνίται εἰς Τσεχοσλοβακίαν ἀδοξαποκαλοῦνται Καθολικοὶ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ.

Εἰς τὰς ἐπικοινωνίας μου μὲ τὸ Βατικανὸν μὲ αἰτήματα, νὰ κρίνουν ἀθθεντικῶς τὴν ἀθθάδειαν τῶν Οὐ-

νιτῶν ἐναντίον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ νὰ παραχωρήσουν μίαν (ἀκροῦλα) ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τοὺς ναοὺς νὰ τελῶμεν τὴν λατρείαν διὰ τοὺς πιστοὺς μας, εἰς οὐδὲν θετικὸν κατέληξεν ἀποτέλεσμα. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐξηγήσω τὸ διατί. Ὁμιλεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ γεγονός τῆς σιωπῆς τοῦ Βατικανοῦ. Κατὰ μίαν συνάντησίν μου μὲ τὸν διευθύνοντα τὴν Οὐνιτικὴν Ἐπισκοπὴν Δρ Μούριον, τὸν παρεκάλεσα νὰ μᾶς παραχωρήσῃ ἐπ' ὀλίγην μόνον ὥραν τοὺς ναοὺς διὰ τὴν τέλεσιν τῆς ὀρθοδόξου λατρείας. Τὸν παρέπεμψα εἰς τὸ γνωστὸν Directorium τῆς Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου προβλέπεται, ὅτι πιστοὶ ἄλλων ὁμολογιῶν δύνανται νὰ τελοῦν τὰ τῆς λατρείας των εἰς καθολικὸς ναοὺς. Ἐλαβον τὴν ἀπάντησιν, ὅτι τὸ Directorium δὲν μᾶς ἀφορᾷ. Τὸν ἠρώτησα ἐκπληκτος. «Διατί»; Ἄλλὰ δὲν ἔλαβον ἀπάντησιν. Ὅπως δεικνύουν τὰ πράγματα, οἱ Οὐνίται ἔθεσαν σκοπὸν νὰ ἐξαφανίσουν τὴν Ἐκκλησίαν μας. Εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρασυρθοῦν μὲ λόγους κολακείας καὶ παραπειστικῶς, μὲ τὸν ἐκφοβισμόν, περὶ ὅσον ὄλικα ὀφέλην».

Μετὰ ταῦτα, ὁ Μητροπολίτης Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωρόθεος προέβη εἰς ἀγωνιώδη ἐκκλησίαν περὶ ἠθικῆς συμπαραστάσεως ἐκ μέρους τῶν ὀρθοδόξων χωρῶν.

* * *

Τὸ Σάββατον τὸ πρῶτ (10-5-69), ἐγένετο ἀρχιερατικὴ Λειτουργία, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Στάρα Ζαγόρα κ. Παγκρατίου καὶ δύο συλλειτουργῶν ἐπισκόπων, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἠκολούθησε Δοξολογία ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 16 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας εἰς Πατριαρχεῖον. Ὁ Σεβ. κ. Παγκράτιος ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, ἀναφερθεὶς εἰς τὴν ἐνδοξὸν ἱστορίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Δοξολογία, ὡς πρὸς τὸ τυπικόν, εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας. Δὲν ψάλλεται Μεγάλῃ Δοξολογία, οὔτε κἂν στίχοι τῆς. Ἀντιθέτως ἀναγινώσκονται πολλὰ Εἰρηνικά, Αἰτήσεις καὶ Εὐχαί. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι εἰς τὴν τάξιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν οἱ Βούλγαροι δὲν ἀκολουθοῦν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀλλὰ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, ἀγνοοῦν δὲ παντελῶς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀντικανονικοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας καὶ τὴν σχισματικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Σκοπίων.

Τῆς Δοξολογίας προέστη ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀ θ η ν α γ ὀ ρ α ς Α'.

Τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, ὅλα τὰ μέλη τῶν ἀντιπροσωπειῶν, ξεναγόμενα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σόφιας κ. Κυρίλλου, ἐπεσκέφθησαν τὰ ἀξιοθέατα τῆς Σόφιας. Πρῶτος σταθμὸς ἦτο ἡ περιφημὸς ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νιέφσκυ. Ὁ Ναὸς οὗτος ἔχει ἀνοικοδομηθῆ δαπάναις τῶν Ρώσων, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀπελευθερώσεως τῶν Βουλγάρων. Τὰ ἐγκαίνια του ἔγιναν τὸ 1923, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ ὀρειότερος Ναὸς τῶν Βαλκα-

νίων. Ἡ ἀγιογράφησίς του εἶναι διαποτισμένη ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον περὶ κόσμου ἀντίληψιν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πνευματικότητα. Δύναται νὰ φιλοξενήσῃ ἀνέτως περὶ τὰς 7.500 ψυχῶν. Ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νιέφσκυ ὑπάρχει ὠραιότατον μουσεῖον ἐκκλησιαστικῆς βουλγαρικῆς τέχνης, ἡ ὁποία δὲν διαφέρει εἰς τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν ἑλληνικὴν τέχνην, παρὰ μόνον εἰς τὰς ἐπιγραφάς.

Μετὰ τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νιέφσκυ ἐπεσκέφθημεν τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα καὶ ἡ πόλις. Λέγεται, ὅτι εἶναι ἡ ἴδια ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ 346 συνήλθεν ἡ μεγάλη Σύνοδος τῆς Σαρδικῆς, ὡς ἀνομάζετο τότε ἡ Σόφια, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῦ μεγάλου προμάχου τῆς ἀγίου Ἀθανασίου. Ἡ ἐκκλησία αὕτη κατεστράφη ἐπανειλημμένως. Τελευταίαν φορὰν τὴν κατέστρεψεν ὁ εἰδωλολάτρης βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Κροῦμος. Ὁ σφζόμενος σήμερον Ναός, γυμνός — διότι οἱ Τοῦρκοι τὸν 15ον αἰῶνα ἀπέξεσαν ὅλας τὰς τοιχογραφίας καὶ τὸν μετέβαλον εἰς τζαμί — εἶναι ἔργον τῆς εὐσεβείας τοῦ βασιλέως Βογόριδος Α' Μιχαήλ.

Τέλος, ἐπεσκέφθημεν διάφορα ἄλση τῆς κατὰ φύτου πόλεως τῆς Σόφιας καὶ διάφορα ἄλλα ἡσσονος σημασίας μνημεῖα.

* *

Τὴν Κυριακὴν τὸ πρωτὶ (11-5-69), ἡμέραν καθ' ἣν ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸ βουλγαρικὸν κράτος τιμοῦν ἀπὸ κοινοῦ τοὺς μεγάλους καὶ ἰσαποστόλους ἀγίους Κύριλλον καὶ Μεθόδιον, ὅπως ἀκριβῶς ἡμεῖς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νιέφσκυ ἐτελέσθη ἡ πανηγυρικὴ Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ συλλειτουργούντων τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου ΣΓ' καὶ Σόφιας κ. Κυρίλλου, τῶν Μακαριωτάτων Ἱερωνύμου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, καὶ Δωροθέου, Μητροπολίτου Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας, καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων ἐκπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Μητροπολίτου Λένινγκραντ κ. Νικοδήμου, Βροτσλάβας κ. Βασιλείου καὶ Κωνσταντίας Κύπρου κ. Χρυσοστόμου. Τὴν μεγαλοπρεπεστάτην αὐτὴν Λειτουργίαν, ἀνταύγειαν τῆς οὐρανίου δόξης εἰς τὰ ἐπίγεια, παρηκολούθησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Βουλγαρικοῦ Κράτους, τὸ προσωπικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας καὶ ἄλλων Πρεσβειῶν καὶ πλῆθος κόσμου πάσης ἡλικίας.

Περὶ τὸ τέλος τῆς θ. Λειτουργίας, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀπευθυνόμενος πρὸς ὄλον

Ὁ Διευθυντὴς τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ Καθηγητὴς Παν/μίου κ. Κωνστ. Γ. Μπόνης ὁμιλῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Σόφιας, μεταφράζοντος τοῦ ἑλληνομαθοῦς Καθηγητοῦ αἰδεσμο. κ. Μπλαγκὴ Τσιφλιάνωφ.

τὸν λαόν, ἐκήρυξε ρήματα ζωῆς, εἰπὼν ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, Πατριάρχα τῆς Βουλγαρίας,

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Καὶ τὸ ρῆμα Αὐτοῦ, τὸ γεγονός («Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου») (Ἰωάν. 8,12), μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Λαβόντες φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου τούτου φωτός, τοῦ μόνου ἀληθινοῦ, τοῦ φωτίζοντος πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, συνοδεύομεν μεθ' Ὑμῶν Χριστὸν τὸν Ἀναστάνα ἐκ νεκρῶν.

Εἰς τοῦτο καὶ ἤλθομεν μετὰ τῆς τιμίας συνοδείας ἡμῶν, ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν πεφιλημένην πρεσβυγενῆ θυγατέρα Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας, ἵνα μετ' αὐτῆς, ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς μιᾶς, ἀγίας, Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τὸ περιλάμπον ἡμᾶς φῶς τῆς Ἀναστάσεως, δῶμεν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ ἐν τῇ εὐλαβείᾳ καὶ ἐδγνώμονι μνήμῃ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Φωτιστῶν τῶν μεγάλων Σλαβικῶν Λαῶν, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ ἑκαστοστῇ ἐτηρίδι ἀπὸ τῆς ἐν Κυρίῳ κοιμήσεως τοῦ ἐτέρου ἐξ αὐτῶν, τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου.

Τιμῶντες τὴν ἀγήρω μνήμην τῶν δύο μεγάλων ἀδελφῶν Ἱεραποστόλων καὶ τὸ ἅγιον αὐτῶν ἔργον γεραίροντες, θεωροῦμεν καὶ θαυμάζομεν τὸ θαῦμα τοῦ κηρύγματος τῆς Ἀναστάσεως, ἐκτιμῶμεν τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἀναγνωρίζομεν τὴν καρποφόρον δύναμιν τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος καὶ ἐνωτιζόμεθα τὸ ἐναγώνιον αἶτημα δι' εὐαγγελισμόν τοῦ κόσμου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν πλήρει καὶ τελείᾳ ἐνότητι αὐτῆς.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἀπὸ τοῦ λίγοντος εἰκοστοῦ τούτου αἰῶνος, ἀνατρέχομεν εἰς τὸν ἕνατον, τὸν αἰῶνα ἐξόχου πνευματικῆς ἀκμῆς ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἡ χριστιανικὴ πίστις, ἐνῶ συνεχῶς ἐμπλουτίζεται ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν αὐτῆς κατὰ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην παράδοσιν τῆς Ἀνατολῆς, ἀφ' ἐτέρου μεταλαμπαδεύεται εἰς χώρας καὶ λαοὺς διψῶντας τὸ φῶς αὐτῆς. Μετ' αὐτῆς ἡ ἀκτινοβολία ἐνὸς μεγάλου χριστοκεντρικοῦ πολιτισμοῦ ἐπεκτείνεται καθ' ὅλην τὴν γνωστὴν οἰκουμένην καὶ καταγράφει καὶ θεωμαίνει. Ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ διαμορφοῦνται, ὑπὸ πνεῦμα οἰκουμενικόν, οἱ ὀρθόδοξοι ἐκκλησιαστικοὶ θεσμοί, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον θὰ ἀποτελέσωσιν ἐφεξῆς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀποβῶσι, διὰ τῆς συνάψεως τῆς ὀντολογικῆς ὀργανικῆς καθ' ὅλου ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν αὐτοκέφαλον, κατὰ τόπους, ἀποκέντρωσιν, αἱ βάσεις διὰ τὴν περαιτέρω κατ' ἴδιαν ἀνθῆσιν καὶ ἀξῆσιν ἐκάστου ἔθνους, αἱ εὐκαιρίαι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν, ἐν ἐλευθέρᾳ αὐτοκυβερνήσει, τῶν ἱκανοτήτων ἐκάστης ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἔνταξιν καὶ ἀφομοίωσιν εἰς τὸ σύνολον τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τῶν νεοφωτιστῶν ὅλων τῶν ἰδίων αὐτῶν χαρακτηρισμάτων καὶ παραδοσιακῶν πολιτιστικῶν στοιχείων.

Κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν, ἐν μέσῳ τοιούτου κλίματος, σημαίνει ἡ μεγάλη ὥρα τῆς προσελεύσεως εἰς τὸν Χριστιανισμόν τῶν Σλαβικῶν Λαῶν. Ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ προβαίνουν εἰς τὸ προσκήμιον τῆς ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ οἱ δύο φωτισταὶ τῶν Σλαβῶν, οἱ Ἁγιοὶ ἀδελφοὶ Κυρίλλος καὶ Μεθόδιος.

Ἄνδρες σοφοὶ τῇ θύραθεν παιδείᾳ καὶ εὐγενεῖς τὸ γένος, τελειωθέντες ἐν τῇ Σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ βασιλείᾳ Αὐτοῦ τάξει, ἐγένοντο τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων μιμηταί, εὐαγγελισθέντες τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, οἰκοδομήσαντες τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καὶ ὀδηγήσαντες ἀκίμους λαοὺς πρὸς τὴν ἐαυτῶν ἀνάκλησιν καὶ κατάκτησιν, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἔκφρασιν, πρὸς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν, πρὸς τὸν πολιτισμὸν ἐννόμου βίου, ἐν κοινωνίαις καὶ πολιτείαις.

Δὲν προτιθέμεθα, ἵνα ἐπεκτείνωμεν τὸν λόγον ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου ἔργου τῶν τιμωμένων Ἁγίων Ἀποστόλων. Ἐγγέγραπται τοῦτο χρυσοῖς γραμμασίῃς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Χριστιανικῶν Λαῶν τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Καὶ τί λέγομεν; Ἴδου Ὑμεῖς, Βούλγαροι Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι, ἐπιτομὴ ἔνδοξος καὶ ἀγλαΐσμα καὶ μαρτυρία ζωῶσα καὶ κράζουσα τῶν ἱεραποστολικῶν πόνων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Ἐντεῦθεν καὶ ἡ περὶ Ὑμῶν χαρὰ καὶ καύχησις ἐν Κυρίῳ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Διότι οἱ δύο Ἁγιοὶ οὗτοι Ἱεραπόστολοι εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐδιδάχθησαν τὴν σοφίαν καὶ τὴν πίστιν, ἠσκήθησαν ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῷ ἱεραποστολικῷ ζήλῳ, ἐπὶ δὲ πᾶσι προσέλαβον τὸ οἰκουμενικὸν πνεῦμα. Ἀπὸ τῆς ἔδρας δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως πορευθέντες, μετέφερον τὸ κήρυγμα καὶ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως, μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπάσας τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀξίας τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἐν πνεύματι οἰκουμενικῷ. Καὶ εἰς ταῦτα ἀνταπεκρίθησαν ἡ ἀλήθεια τῆς Σλαβικῆς ψυχῆς καὶ ἡ μεταφυσικὴ καὶ μυστικὴ διάστασις αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ συντελεσθῇ ἡ θαυμαστὴ ἐκείνη περιχώρησις τῆς κομισθείσης πνευματικῆς πραγματικότητος καὶ τῆς χαρισματικῆς πνευματικότητος τῶν νεοφωτιστῶν, περιχώρησις, ἡ ὁποία προσέδωκε νέον βάθος καὶ νέαν αἴγλην εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Μνήμονες πάντων τούτων τῶν θαυμασιῶν, μακαρίζομεν τοὺς Ἁγίους Φωτιστάς, ἀλλὰ σὺν αὐτοῖς καὶ πάντας ἐκείνους, οἵτινες ἔκτοτε καὶ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων μέχρι τῆς σήμερον, συνεχισταί γενόμενοι τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἱεραποστολικοῦ ἔργου, ἀνεδείχθησαν πιστοὶ θεματοφύλακες τῆς ἀγίας ὀρθοδόξου παρακαταθήκης καὶ ἐμεγάλωνον αὐτήν, τοὺς Πατέρας καὶ Διδασκάλους, τοὺς Μάρτυρας καὶ Ὁμολογητάς, τοὺς ἐπαινώμενους καὶ τοὺς ἀφανεῖς.

Ἄλλ' ἔτι πλέον, τιμῶμεν σήμερον τὸν πρωτότοκον

τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας υἱόν, τὸν εὐσεβῆ Βουλγαρικὸν λαόν.

Καὶ πρώτιστα πάντων ἐκφράζομεν τιμὴν βαθυτάτην πρὸς τὴν Ὑμετέραν προσφιλεστάτην ἡμῖν Μακαριότητα, ἣτις μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ βαθείας σοφίας καὶ συνέσεως προΐσταται τῆς ἐνταῦθα Ἁγιωτάτης ἀδελφῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας· ἐπίσης πρὸς τὴν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν, τὸν ἱερόν Κλήρον καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν πιστῶν, τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, τὴν προσφιλεῖ νεολαίαν καὶ τὰ λίαν ἀγαπητὰ ἡμῖν μικρὰ παιδιὰ.

Πρὸς ἅπαντας κομίζομεν τὸν ἀσπασμόν, τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐλογία τῶν Ἀποστολικῶν Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Πρὸς ἅπαντας Ὑμᾶς καὶ ἐντεῦθεν πρὸς ἅπαντας τοὺς Σλαῶνους Ὀρθοδόξους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάσης ἄλλης Ὁμολογίας Σλαῶνους Χριστιανούς, ἀπευθύνομεν τὸ μήνυμα τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ ἐλπίδος καὶ ἀγάπης καὶ λέγομεν πᾶσι: Χριστὸς Ἀνέστη.

Μετ' ἰδιαιτέρας χαρᾶς χαιρετίζομεν τὴν ἐνταῦθα παρούσαν τῆς σεβασμίας Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἀπτοῦ Ἁγιότητος τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ'.

Εἶναι καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ἐν σημεῖον τοῦ ἀναγεωμένου καὶ συνεχῶς αὔξαντος οἰκουμενικοῦ πνεύματος, τῆς νέας πορείας ἡμῶν πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἐνότητα. Σημεῖον καταδεικνόν, ὅτι ἡ ζωὴ ὑπερβαίνει τὴν ἰστορίαν, ἡ ἀγάπη εἶναι ἰσχυρότερα τῶν ἐριδῶν, ἡ χριστιανικὴ πίστις προηγούμενη καὶ κραταιότερα τῶν ἀκαδημαϊκῶν θεολογικῶν ζητήσεων, τὸ θεῖον θέλημα δι' ἐνότητα ὑπὲρ τὰς θελήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ τελικῶς κρῖνον αὐτιάς, καὶ ὅτι τὸ κράζον αἴτημα δι' ἠγνωμένην χριστιανικὴν λατρείαν τῷ Θεῷ καὶ μαρτυρίαν καὶ διακονίαν τῷ κόσμῳ, εἶναι χρέος ἐπιτακτικὸν καὶ εὐθύνη μερίστη τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν.

Ἀδελφοί,

Ἡ παρούσα ὥρα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ἔχει τοῦτο τὸ κοινὸν πρὸς τὸν ἕνατον αἰῶνα, ὅτι εἶναι ὥρα Κυρίλλων καὶ Μεθοδίων.

Ἐπανευαγγελισμὸς τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ γενικῶς καὶ εὐαγγελισμὸς τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ ἀγωνιώδες αἴτημα τῆς παρούσης ὥρας.

Ὡς Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, καλούμεθα εἰς ἱεραποστολήν ἐντὸς ἐνὸς παντελῶς νέου κόσμου, ἡλιγγιωδῶς ἀνελισσομένου, ἐπαναστατικῶς μετασχηματιζομένου.

Εἴμεθα ἐνώπιον προοπτικῶν ἰδεολογικῶν, τεχνολογικῶν, κοινωνιολογικῶν, ἐν γένει, διαθροωτικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ πολιτισμοῦ, μὴ δυναμένων νὰ προεκτιμηθῶσι κατὰ τὰ ἄχρι τοῦδε καθιερωμένα μέτρα.

Ἡ διαίρεσις εἶναι πλέον παρωχημένον κατηγορημα αὐτοσυντηρησίας καὶ ἐπιβολῆς καὶ ἐπιβιώσεως. Ὁ πόλεμος οὔτε κἂν παροδικὴ λύσις περιφερειακῶν

προβλημάτων, ἀλλ' ἀσφαλῶς ἀσύγγνωστος ἐπιστροφή πρὸς τὴν χθές, εἰς μίαν δὲ στιγμὴν, ἢ ὅποια βιάζεται νὰ ὀνομασθῆ ἄθριον καὶ τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον αἴτημα εἶναι εἰρήνη ἐπὶ τῆς γῆς, εἰρήνη εἰς τὸ σύμπαν. Αἱ διακρίσεις τῶν ἀνθρώπων θρησκευτικαί, φυλετικαί, ἰδεολογικαί, πλειονοτικαί καὶ μειονοτικαί, εἶναι ὕβρις πρὸς τὸν Δημιουργὸν καὶ προδοσία τοῦ ἐνὸς καὶ ἀδιαιρέτου ἀνθρωπίνου γένους, αὐτοτιμωρούμενη.

Χρειαζόμεθα νέα μέτρα ἐκτιμῆσεως. Χρειαζεται νὰ κατανοήσωμεν τὴν περὶ ἡμᾶς πραγματικότητα, νὰ ἴδωμεν μετὰ νέας ὁράσεως τὰ ἐρχόμενα.

Δι' ὃ, ὡς ὑπεύθυνος διάκονος τῆς Ὀρθοδοξίας, κηρύττομεν τοῖς Ὀρθοδόξοις καὶ ἅπασιν τοῖς χριστιανοῖς τὸ κήρυγμα Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, πίστιν ἐν Χριστῷ καὶ ἀγάπην καὶ ἐνότητα, καὶ ἀπάτη τῆ ἀνθρωπότητι, ἐνότητα καὶ εἰρήνην, καὶ καλοῦμεν ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοῦτο καὶ εἰς ἀλληλέγγυον ἐκπλήρωσιν τῶν παγκοσμίων αἰτημάτων τῆς ὥρας ταύτης, ἥτοι τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ ἰσότητι καὶ ἀμοιβαίῳ σεβασμῷ καὶ βοηθείᾳ συνπαράρξεως καὶ συναυξήσεως τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Εἴτε ἐν Σταυρώσει εἴτε ἐν Ἀναστάσει, τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ παγκόσμιον, διότι τὸ τέλος αὐτοῦ εἶναι ἡ σωτηρία πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅφ' ὅλας τὰς συνθήκας καὶ περιστάσεις, εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ταῦτα λέγοντες, ἐπιφωνοῦμεν πᾶσι: Χριστὸς Ἀνέστη!

Αὐτὸς δὲ λέγει ἡμῖν: «Ἴδου ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν» (Ματθ. 28,20).

Εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς: «Κύριε, μείνον μεθ' ἡμῶν» (Λουκ. 24,29).

Τὸ φῶς καὶ ἡ εὐλογία τῆς Ἀναστάσεως μετὰ πάντων Ὑμῶν».

Εὐθὺς ἀμέσως, μετὰ τὸ πέρας τῆς πανηγυρικῆς θ. Λειτουργίας, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας προσέφερον εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Βουλγαρίας ὡς δῶρον τρίπτυχον εἰκόνα, παρουσιάζουσαν τὸν ἅγιον Πατριάρχην Φώτιον εἰς τὸ μέσον καὶ τοὺς ἁγίους Κ υ ρ ί λ λ ο ν καὶ Μ ε θ ὀ δ ι ο ν εἰς τὰ πλάγια. Ἐπιδίδων τὴν συμβολικωτάτην αὐτὴν εἰκόνα, ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης εἶπεν ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε ἀδελφέ,

Ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τούτῳ τῆς μνήμης τῶν ἁγίων μεγάλων Ἱεραποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προσφέρει τῇ προσφιλεστάτῃ καὶ ἀγνωστάτῃ Ἐκκλησίᾳ Βουλγαρίας, διὰ τῶν τιμῶν χειρῶν τῆς ὑμετέρας λίαν ἀγαπητῆς Μακαριότητος, τοῦ ἁγίου, σοφοῦ καὶ μεγάλου Πατριάρχου Αὐτῆς, τὴν τρίπτυχον ταύτην ἱερὰν εἰκόνα, εἰς τιμὴν τῶν δύο ἁγίων Φωτιστῶν τῶν Σλαύων, εἰς ἐπὶ πλέον ἱερὰν ἐνδειξὴν καὶ διηρηκῆ παράστασιν τῶν ἀκαταλύτων δεσμῶν ἀγάπης καὶ κοινωνίας ἐν Χριστῷ μεταξὺ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως

καὶ τῆς πεφιλημένης θυγατρὸς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας καὶ εἰς ἀέναον εὐλογίαν Θεοῦ τῷ πιστῷ Βουλγαρικῷ λαῷ».

Ἐν συνεχείᾳ, ἀνάπτων μίαν ὠραιότατην κανδήλαν, καὶ αὐτὴν δῶρόν Του, ἐνώπιον τῆς προσφερθείσης ἀγίας Εἰκόνας, εἶπε:

«Καὶ ἐν μέσῳ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς κατὰ Βουλγαρίαν, ἀφιερῶμεν τὴν κανδήλαν ταύτην καὶ μεταγγίζομεν εἰς αὐτὴν φῶς ἀπὸ τῆν ἀκοίμητον κανδήλαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εἰς ἀνανέωσιν τῆς συνεχούσης ἡμᾶς φωτιστικῆς παραδόσεως καὶ μετὰ τῆς εὐχῆς, ὅπως ὑμεῖς, οἱ πεφιλημένοι ἡμῖν Βούλγαροι Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι, ὡς διετηρήσατε μέχρι τῆς σήμερον τὸ ἅγιον φῶς τῆς πίστεως, ἐν παντὶ σκότει, ἔναντι παντὸς ἀνέμου καὶ ἐθρέφατε αὐτὸ διὰ τοῦ αἵματος τῶν Μαρτύρων καὶ διὰ τοῦ ἐλαίου τῆς ἀγιότητος, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς προσηλώσεως, οὕτω καὶ ἐφεξῆς κρατήσητε αὐτὸ ἀσβεστον, ἀμίαντον καὶ λάμπον, εἴη δὲ τοῦτο ὑμῖν φῶς δυνάμεως, φῶς ἰλαρόν, ὀδηγοῦν ὑμᾶς ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, εἰς τελείωσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ μόνῳ Κυρίῳ ἡμῶν, Ὁ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰς τοῖς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Μετὰ ταῦτα, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἠσπᾶσθη μετὰ συγκινήσεως καὶ στοργῆς τὸν Πατριάρχην Βουλγαρίας. Ὁ ἀσπασμὸς αὐτὸς προεκάλεσε ἰσχυρότατον ἐνθουσιασμὸν καὶ οὐρανομήκεις ὑψώθησαν ἐκ μέρους ὅλου τοῦ πλῆθους αἱ κραναὶ (σλαβωνιστὶ βεβαίως) «πολλὰ τὰ ἔτη». Συγκινητικώταται ἐπίσης ἐκδηλώσεις ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Παναγιωτάτου καὶ τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν ἐκ τοῦ Ναοῦ.

* * *

Τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐδόθη ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὸ ξενοδογεῖον «Βαλκάνια», εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν Ὑποθέσεων τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλγαρίας κ. Μιχαὴλ Κουτσιούκωφ. Περὶ αὐτοῦ ἠκούσαμεν, ὅτι εἶναι υἱὸς ἱερέως καὶ ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ ὅτι ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει νὰ ἐνισχύῃ τὴν Ἐκκλησίαν Βουλγαρίας.

Κατὰ τὸ γεῦμα, πρῶτος ἤγειρε πρόποσιν ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Δικαίως θεωροῦμεν τὸν ἑορτασμὸν τῆς 1100 ἐπετείου τῆς μακαρίας κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ὡς γεγονὸς ὑψίστης θρησκευτικῆς σημασίας. Εἶναι ἐπέτειος σπουδαία, διότι δι' αὐτῆς τιμῶμεν τὴν προσωπικότητα ἐνὸς τιτᾶνος τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Μεσαίωνα καὶ ἐξάιρομεν τὸ πῶσον εὐεργετικῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν, πολιτιστικὴν καὶ μορφωτικὴν, ἐθνικὴν καὶ κρατικὴν ζωὴν τῶν Σλαβικῶν λαῶν τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Ἐορτάζομεν μίαν θρησκευτικῶς καὶ πολιτιστικῶς γονιμοτάτην ἐποχὴν, ἡ ὁποία ἔπαιξε τὸν κύριον ἀνακαινιστικὸν ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν μας, καὶ εἶναι καθήκον μας, νὰ διαφυλάξωμεν καὶ καλλιεργήσωμεν εἰς ὁλόκληρον τὸν λαὸν τὸ αἶσθημα εὐγνωμοσύνης καὶ υἱικῆς ἀγάπης πρὸς τὰ φωτεινὰ ἐκεῖνα πνεύματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τρόπον δημιουργικόν, ἐντὸς τῶν δυνατοτήτων τῆς ἐποχῆς των, ἔδωκαν νέαν ὄθησιν εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν μας.

Ὁ ἅγιος Κύριλλος-Κωνσταντῖνος ὁ φιλόσοφος, ἀφοῦ πρῶτον ἀπέκτησε βαθείας καὶ εὐρείας ἐπιστημονικὰς γνώσεις, ὥστε νὰ δύναται νὰ τὰς καθιστᾷ ἀποδοτικὰς, ὡς καὶ ὁ ἀδελφός του, ὁ ἅγιος Μεθόδιος, ἀπέβησαν οἱ φρουροὶ τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν παραδόσεων τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας. Τὰ φωτεινὰ αὐτὰ πνεύματα ὑπῆρξαν οἱ ἐμπνευσμένοι ζηλωταὶ τῆς διαφυλάξεως τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐπικινδύνως ἤδη κατὰ τὸν 7ον καὶ 8ον αἰῶνα ἀπειλουμένης».

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ ἠὲ χαρίστησεν ὅλους κατὰ σειράν τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὸν ἑορτασμὸν, ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Μιχαὴλ Κουτσιούκωφ, ὅστις εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Παναγιώτατε, Μακαριώτατοι καὶ Ἐλλογιώτατοι Ἀντιπρόσωποι,

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φιλοξενουμένους μας, ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἐκφράσω τὰς θεομὰς μου εὐχαριστίας διὰ τὴν πρόθυμον συμμετοχὴν των εἰς τὸν ἑορτασμὸν τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐπὶ τῇ ἐγκαρῖα τῆς 1100 ἐπετείου ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου Κυρίλλου-Κων/νου Φιλοσόφου, καὶ θέλω νὰ ἐξάγω τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ὀργάνωσις τοῦ δικαίου αὐτοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ μεγαλοφρονῶς δημιουργοῦ τοῦ σλαβικοῦ ἄλφαβητου ἀποτελεῖ μίαν τῶν πλέον σημαντικῶν ἐκδηλώσεων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀρθόδοξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὰ τελευταῖα 25 ἔτη.

Τὸ γεγονός τοῦτο δύναιται νὰ παραβληθῇ μόνον πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1945 γεγομένην ἐν Κων/πόλει πρᾶξιν τῆς ἀρσεως τοῦ θλαβροῦ σχίσματος, τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν πρὸ ἐνὸς περὶπου αἰῶνος καὶ πρὸς τὴν κατὰ τὸ 1953 συγκροτηθεῖσαν Κληροκλητικὴν Συνέλευσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀποκατεστάθη ἡ ἀρχαία Πατριαρχικὴ ἀξία τῆς Βουλγαρικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν Ὑμῶν, προσφιλεῖς προσκεκλημένοι, ἐπὶ τῶν γεγονότων τούτων, διότι κατὰ τὸ παρελθόν, τὴν ἐποχὴν τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος, τοιαῦτα γεγονότα ἦσαν ἀδύνατα. Τὰ γεγονότα αὐτὰ λοιπὸν δεῖκνουν πῶς διαμορφοῦνται παρ' ἡμῖν αἱ σχέσεις μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τῶν ὁποίων αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ ἐτέθησαν πρὸ εἰκοσιπενταετίας. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο γεγονός εἶχεν ἤδη ἐπιστημάνει εἰς μίαν του ὁμίαν ὁ Γεώργιος Δημητρόφ. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς σήμερον τὸ αὐτὸ διακηρύσσομεν, διότι τοιοῦτον κατὰ πάντα μεγαλοπρεπῆ ἑορ-

τασμόν τοῦ ἔργου τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἢ Βουλγαρικῆ Ἐκκλησία κατὰ τὸ παρελθόν οὔτε εἶχε διοργανώσει, οὔτε κἀν ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ.

Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι δημοσιεύσεις, αἱ ὁποῖαι ἐνίοτε ἐμφανίζονται εἰς τὸν Δυτικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Τύπον, ὅπως συνέβη μὲ τὸ κατὰ τὰ ἄλλα ἔγκυρον ἑλβετικὸν Περιοδικὸν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, θὰ παρουσιάζονται ὁλονὲν καὶ σπανιώτερον καὶ θὰ προκαλοῦν μόνον ἄκακον εἰρωνείαν. Θέλω νὰ ὑπενθυμίσω, ὅτι τὸ ὡς ἄνω περιοδικὸν ἔγραψε πρό τινας, ὅτι ὁ σύγχρονος ἐσωτερικὸς βίος τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκτείνεται μόνον εἰς ἐορτασμοὺς πολιτικῶν γεγονότων καὶ ἐπετείους προσωπικοτήτων... Ἔ, καλῶς! Ὁ ἐορτασμὸς τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Βουλγαρικῆ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δύνата νὰ ἐορτάξῃ τὸσον ἰδικούς της, ὅσον καὶ οἰκουμενικούς ἁγίους.

Εἴμεθα προσέτι βέβαιοι, ὅτι οἱ προσκεκλημένοι μας θὰ παρετήρησαν σχετικῶς καὶ κάτι ἄλλο, ὅτι

δηλ. ὁλόκληρος ἡ Βουλγαρία εἶναι ἠνωμένη γύρω ἀπὸ τὸ ἐθνικόν, πολιτικόν, πανσλαβικόν καὶ ἐκκλησιαστικοῖστορικόν ἔργον τῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ φιλοξενούμενοί μας κατενόησαν τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι τόσον βαθέως συνδέουν τὸ Κράτος, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν Λαὸν καὶ τὴν Διανόησιν μὲ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι ταῦτα πάντα ἀποτελοῦν τὴν φαινητὴν ἀρχὴν τοῦ προσανατολισμοῦ τῶν εὐρειῶν μαζῶν πρὸς τὰς ἀξίας τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, συγχρόνως ὁμως εἶναι καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἱερᾶς ἰσότητος μεταξὺ τῶν γλωσσῶν καὶ τῶν Λαῶν καὶ ἐκφράζουν τοὺς ἀγῶνας δι' εἰρηρικὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν ἐγγύς καὶ μακρῶν ἐθνῶν.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ διαβεβαιώσωμεν τοὺς ξένους μας, ὅτι ἡ σύγχρονός μας γενεὰ εἰς τὰς σκέψεις, τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐμπράκτους ἐκδηλώσεις εἶναι μὲ πάθος προσηλωμένη πρὸς τὰς ἱερὰς ταύτας ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι τόσον περιτράνω ἐξεδηλώθησαν καὶ εἰς τὰς σημερινὰς ἐορτάς.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μεταξὺ τοῦ Πρέσβευος κ. Κολιακοπούλου καὶ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κωνστ. Μπόνη καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐν Σόφια Ἑλληνικῆς Πρεσβείας ὀλίγον μετὰ τὴν βάπτισιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Συμβούλου τῆς Πρεσβείας κ. Ἐξάρχου.

Δὲν ἀντιπροσωπεύουν, λοιπόν, παρόμοιοι ἑορτασμοὶ οὐσιαστικὴν συμβολὴν εἰς τὸν θρίαμβον τῶν πλέον ἀνεκτιμῆτων πόθων τῆ ἀνθρωπότητος; Δὲν εἶναι τοῦτο μία πραγματικὴ ἀντίδρασις κατὰ τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων τοῦ ἀνθρώπου, μία συμβολὴ εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου μᾶς προσεκάλεσεν εἰς τῶν ἐπιφανέστερων ἀντιπροσώπων τῆς συγχρόνου Καθολικῆς Ἐκκλησίας; Οὗτος εἶχεν ὑπ' ὄφιν τοὺς τὸν θερμοπυρηνικὸν κίνδυνον!

Ἡ προσωπικὴ σας παρουσία, ἀγαπητοὶ φιλοξενούμενοι, μᾶς ἐνθαρρύνει εἰς τὰς ἐδγενεῖς μας ἐπιδιώξεις. Εἴμεθα ἐδγνώμονες! Ἐὐχαριστοῦμεν τὴν Βουλγαρικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Προκαθημένου της, τοῦ πολυσεβάστου μας Πατριάρχου Κυρίλλου, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς διοργανώσεως τῶν λαμπρῶν τούτων ἑορτῶν, πρὸς τιμὴν τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Ἐγείρω πρόποσιν πρὸς τιμὴν τῶν ἐπικεφαλῆς καὶ τῶν μελῶν τῶν ὀκτῶ Ἐκκλησιαστικῶν Ἀντιπροσωπειῶν, τῶν συνεργατῶν τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν παρισταμένων ἐκπροσώπων τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ὁμάδων).

Μετὰ τὸν Ἐξοχώτατον κ. Κουτσιούκωφ ἔλαβε τὸν λόγον ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας, ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Σεβάσμοι καὶ τίμοι σνδαιτυμόνες,

Τριπλῆν ἑορτὴν ἑορτάζομεν. Τιμῶμεν τοὺς ἁγίους φωτιστὰς Κύριλλον καὶ Μεθόδιον. Τιμῶμεν τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βουλγαρίας, καὶ δι' αὐτῆς τοὺς διὰ μέσου τῶν αἰῶνων συνεχιστὰς τοῦ φωτισμοῦ τῆς Βουλγαρίας. Τιμῶμεν τὸν διάδοχον τῶν φωτιστῶν, τὸν ζῶντα ἐν μέσῳ ἡμῶν, τὸν νεοφωτιστὴν ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Ἐκκλησίᾳ, τὸν ὁμώνυμον καὶ ὁμόζηλον τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, τὸν Πατριάρχην Κυρίλλον.

Μακαριώτατε καὶ πεφιλημένε ἀδελφέ,

Σύντρεῖς αἱ ἑορταὶ συγκεφαλαιοῦνται εἰς μίαν, εἶναι δὲ αὕτη ἑορτὴ Φωτὸς καὶ Σὺ, τιμιώτατε ἀδελφέ Πατριάρχα Κύριλλε, μετὰ τῆς περὶ Σὲ Ἱεραρχίας, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ ὁ ἀνακεφαλαιῶν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βουλγαρίας.

Διὸ καὶ ἐπὶ τοῖς σήμερον ἀγομένοις ὀνομαστηρίοις τῆς Ἑμετέρας Μακαριότητος, χαίρετιζομεν Ἀδτὴν ὡς πιστὸν υἱὸν τῶν μεγάλων φωτιστῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, καὶ ὡς πατέρα νέου φωτισμοῦ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βουλγαρίας.

Ἡ τοιαύτη τοποθέτησις Σου ἐν τῷ σνθρόνῳ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἔχει τὴν ἀνταύγειαν αὐτῆς καὶ διορθοδόξως καὶ διαχριστιανικῶς. Ἐντεῦθεν καὶ εἶναι αἰσθητὴ ἡ παρουσία τῆς σεβασμίας Πατριαρχικῆς προσωπικότητός Σου ὄχι μόνον ὡς τοῦ καλοῦ καὶ σοφοῦ Ποιμένου καὶ Πρωθιεράρχου τοῦ Βουλγαρικοῦ χώρου, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμπνευσμένου συμπαραδῶρου ἐν τῷ σνστήματι τῶν ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλη-

σιῶν καὶ ὡς σπουδαίου παράγοντος εἰς τὴν ἱερωτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς εἰρήνης μεταξὺ πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Ἐν τοιαύτῃ βαθυτάτῃ ἀδελφικῇ ἐκτιμῆσει προσαγορευόμεν ἑορτίως τὴν Ἑμετέραν Μακαριότητα καὶ ἐδχόμεθα Ἀδτῇ ἔτη πολλὰ καὶ ἐδλογημένα παρὰ Κυρίου ἐν ζωῇ ὑγιερᾷ καὶ Πατριαρχείᾳ εἰρηνικῇ καὶ δεδοξασμένῃ.

Ἐπιλαμβανόμεθα τῆς ἐδκαιρίας ταύτης, ἵνα ἐκφράσωμεν πρὸς τὴν Ἑμετέραν Μακαριότητα, τὴν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν καὶ τὴν καθ' ὄλον ἀγαπητὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας τὰς ἐνθέρμους ἡμῶν ἐδχαριστίας ἐπὶ πάσαις ταῖς ἐκδηλώσεσιν ἀγάπης καὶ τιμῆς καὶ τῇ Πατριαρχικῇ ὄντως δοχῇ καὶ φιλοξενείᾳ.

Ἐπίσης αἰσθανόμεθα ἰδιαίτερον ἐδχαρίστησιν ἀπευθύνοντες διὰ τοῦ ἐνταῦθα παρόντος Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Θρησκευτικῶν ὑποθέσεων κυρίου Κουτσιούκωφ τὰς προσρήσεις ἡμῶν καὶ τὰς θερμὰς ἐδχαριστίας πρὸς τὴν ἐντιμον Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν διὰ πᾶσαν ἐν γένει παρεχομένην τῇ ἑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βουλγαρίας διενκόλωνσιν καὶ προστασίαν πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς μεγάλης ἐκπολιτιστικῆς καὶ εἰρηνευτικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς ἐν μέσῳ τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ τῆς πολυτίμου συμβολῆς αὐτῆς εἰς προαγωγὴν τῶν διορθοδόξων καὶ παγγχριστιανικῶν ὑποθέσεων, ἰδιαίτερος δὲ διὰ τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ Κράτους ἐπιδειχθεῖσαν ἄκραν κατανόησιν καὶ λεπτότητα κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας, ὡς καὶ διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐδγενεστάτην Κυβερνητικὴν προσοχὴν.

Ἐν ἀγάπῃ πρὸς πάντας καὶ πρὸς πάντας εἰρνεύοντες, ὑπόμειν τὸ κύπελλον ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς μακροημερεύσεως τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τῆς Βουλγαρίας, ὑπὲρ τῆς προκοπῆς τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐδημερίας τῆς Βουλγαρίας καὶ τῶν Ἀρχόντων αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου).

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπέδωκε τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Βουλγαρίας ὡς δῶρον κρατῆρα πολυτίμον καὶ συνέχισε:

«Παρακαλοῦμεν τὴν Ἑμετέραν Μακαριότητα, ὅπως εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐξαιρέτου τούτου ἑορτασμοῦ τῶν τιμίων ὀνομαστηρίων Ἀδτῆς δεχθῆ τὸν κρατῆρα τοῦτον εἰς συμβολισμόν τῆς πλουσίας πατρικῆς Ἀδτῆς καρδίας, ἡ ὁποία ὡς κρατῆρ ἐπιχέει τὸ ζῶπυρον τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας, τὸ μύρον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ποιμαντορικῆς προνοίας καὶ τὸ βάλσαμον τῆς στηρίξεως καὶ τῆς παραμυθίας εἰς τὸ τίμιον σῶμα τῆς κατὰ Βουλγαρίαν Ἐκκλησίας, σῶμα Χριστοῦ».

Μετὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὠμίλησεν ἐκ τοῦ προχείρου ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Νικόλαος ΣΤ', ὁ ὁποῖος διὰ λέξεων ἀπλῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως ὑπέκρυπτον πολὺ πνευματικὸν βάθος, παρετήρησεν, ὅτι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ συσφιγξοῦν τοὺς δεσμούς των καὶ νὰ καλλιεργοῦν τὴν ἀληθινὴν μεταξὺ των ἀγάπην, ἡ ὁποία

δὲν γνωρίζει σύνορα, φυλάς, ἔθνη, Βουλγάρους, Ἑλληνας, ἀλλὰ δι' αὐτῆς πάντες γίνονται ἐν ἐν Χριστῷ.

* * *

Τὴν Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας ἐπεσκέφθη τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀντιπροσωπειῶν εἰς τὰ καταλύματά των καὶ ἐκεῖ προσέφερεν εἰς αὐτοὺς μὲν τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, εἰς δὲ τὰ μέλη τῆς ἀκολουθίας των τὸ ἀργυροῦν. Ἐκτὸς τοῦ μεταλλίου, προσέφερεν εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως ἀνά μίαν χειροποίητον εἰκόνα τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, βυζαντινῆς τεχνοτροπίας, καὶ ἄλλα δῶρα. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος παρετήρησε χαριεντιζόμενος: «*Ἦλθατε ὡσάν τοὺς Μάγους, μὲ τὰ δῶρα*». Ὁ Πατριάρχης ἀπήντησεν: «*Ὅχι ὁμως σοφοί, ὅπως ἐκείνοι. Ἡμεῖς ἀπλῶς ἐπιθυμοῦμεν νὰ μᾶς ὀδηγῇ ὁ ἀστήρ, ὁ ὀδηγῆσας τοὺς Μάγους, ὁ Χριστός, ὥστε χωρὶς νὰ ἐπηραζώμεθα ἀπὸ τὰς πολιτικὰς διαμάχας τοῦ παρελθόντος, νὰ συνεργαζώμεθα ἐν ἀγάπῃ μεθ' ἡμῶν, διὰ νὰ ἀναφανῶμεν πάντοτε ἐν ἀγάπῃ ἀληθινῇ καὶ ἐν ἐνὶ στόματι «Χριστὸς ἀνέστη».*

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προσέθεσεν: «*Ὁρθῶς εἶπατε, διότι οἱ πολιτικοὶ καὶ ἡ πολιτικὴ των ἔρχονται καὶ παρέρχονται. Ἡ Ἐκκλησία ὁμως μένει. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἐνώνει καὶ τίποτε δὲν θὰ δυνηθῇ ποτὲ νὰ μᾶς χωρίσῃ, οὔτε μάχαιρα, οὔτε λιμὸς, οὔτε θάνατος, οὔτε ἐτέρω τις κτίσις. Ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποῖαν συνητήσαμεν ἐδῶ, ἦτο δι' ἡμᾶς ἀγνωστος. Τὴν ἐφραταζώμεθα. Τώρα ὁμως τὴν εἶδομεν καὶ τὴν ἀκαθόριστον ἐντὸς ἡμῶν εἰκόνα τῆς τὴν κατέστησε σαφῆ καὶ συγκεκριμένην. Εἴμεθα εὐγνωμόνες πρὸς Ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους Κύριλλον καὶ Μεθόδιον καὶ πρὸς τὸν Κύριον, διότι Ὑμεῖς μᾶς προσεκαλέσατε, ὁ Κύριος ἠδῶκε καὶ οἱ ἅγιοι μᾶς ἤξιώσαν νὰ ἔλθωμεν τόσον πλησίον Σας. Εἴχομαί ὁ Κύριος νὰ Σᾶς δίδῃ τὴν εὐλογίαν Του καὶ νὰ Σᾶς ἐνσχύῃ, διότι ἀποτελεῖτε κόσμημα τῆς Ἐκκλησίας Του, καὶ νὰ Σᾶς ἀναδείξῃ ἰσοστάθμιον τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἦτοι Κύριλλον τὸν δεῦτερον».*

* * *

Ἡ Δευτέρα, 12-5-69, κατηναλώθη ὁλόκληρος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῆς περιφήμου Μονῆς τῆς Ρίλας. Ἡ Μονὴ τῆς Ρίλας, κτιριακὸν συγκρότημα τεράστιον, δύναται νὰ φιλοξενήσῃ ἀνέτως 2.000 ἄτομα. Ἔχει 15 μοναχοὺς. Ἡ ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποῖαν φυλάσσεται καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μεγάλου Βουλγάρου ἁγίου, τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου ἀνδρὸς Ἰωάννου τῆς Ρίλας, εἶναι τεραστία καὶ ἐνθυμίζει πολὺ τὰς ἐκκλησίας τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Μεγάλη, ἐπιβλητικὴ, καταστόλιτος μὲ ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχῆ ἀγιογράφησιν. Εἰς τὴν σημερινὴν της μορφήν, ἡ Μονὴ τῆς Ρίλας ἐκτίσθη τὸ 1833. Ἡ ἀγιογράφησις της εἶναι ἔργον τῶν περιφήμων ζωγράφων Ζαχαρίου, Δημητρίου, Στάνισλαβ, Ἰβάν, Δημητρίου καὶ Συμεῶν

Μολέρωφ. Ὡς κτιτόρισσα φέρεται μία γερόντισσα Στεφάνα. Εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ρίλας, ὁ ἡγούμενος αὐτῆς, ἀρχιμανδρίτης Ἰωᾶς, προσφωνῶν τὸν Πατριάρχην, ἐξῆρε τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ρίλας, ὡς ἰδρυτοῦ τοῦ Μοναχικοῦ βίου ἐν Βουλγαρίᾳ. Οὗτος ἐγένετο φῶς ἐκ τοῦ φωτὸς Ἐκείνου, «Ὅστις ἦλθεν ὡς φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ τὸν Ὅποιον πρέπει νὰ δοξάζωμεν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ.

* * *

Τὴν Τρίτην (13-5-69), περὶ τὴν 11.30 π.μ., ὁ Πρόεδρος κ. Γεώργιος Τράϊκωφ ἐδεξιώθη εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Βουλῆς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Κατὰ τὴν δεξιῶσιν ταύτην, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν, διότι ἔδωκεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας τὴν δυνατότητα νὰ ὀργανώσῃ τὸν μεγαλοπρεπῆ τοῦτον ἑορτασμόν. Ἀπαντῶν, ὁ Πρόεδρος Τράϊκωφ ἐξῆρε τὸν ρόλον τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθηματος καὶ τῆς πολιτιστικῆς προόδου μεταξὺ τοῦ λαοῦ, τονίσας ὅτι ἡ σύγχρονος δράσις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν λαῶν, πρὸς ἀποφυγὴν ἐνὸς νέου πολέμου, ἐκτιμᾶται τὰ μέγιστα. Εἰς τὴν δεξιῶσιν ταύτην παρευρίσκοντο ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως στρατηγὸς Ἰβάν Μιχαήλωφ, ὁ κ. Μιχαήλ Κουτσιούκωφ κ.ἄ.

* * *

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐγένετο ἐπίσημος ὑποδοχὴ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν σπουδάζουν τὴν ἱεράν ἐπιστήμην καὶ προστοιμάζονται διὰ τὴν ἱερωσύνην 120 νέοι, πρόθυμοι νὰ βαστάσουν μέχρι θανάτου τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον ἔκριναν πολυτιμότερον τῶν θησαυρῶν τῆς νοητῆς Αἰγύπτου. Δικαίως δὲ ἡ Α.Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁμιλῶν πρὸς αὐτοὺς καὶ δίδαν τὰς σοφὰς του νοουθεσίας, παρετήρησεν ἐν ταπεινοφροσύνῃ βαθεῖα, ὅτι ἐνῶ πανταχοῦ πηγαίνει ὡς διδάσκαλος, ἐνώπιόν των αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὡς μαθητὴν. Καὶ πράγματι, εἶναι δυνατόν νὰ ἀξιολογήσῃ τις καὶ ἐκτιμήσῃ πλήρως ὅλον τὸ πνευματικὸν βᾶθος τῆς ἀφοσιώσεως τῶν νεαρῶν αὐτῶν Βουλγάρων εἰς τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ;

Ἐπηκολούθησε δεῖπνον, ἐν πνεύματι ἀληθινῆς ἐγκαρδιότητος, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησεν καὶ ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας καὶ οὕτω τὸ ἑσπέρας τῆς 13-5-69 ἔληξαν αἱ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις.

* * *

Τὴν Τετάρτην, 14-5-69, ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, μὲ αὐτοκίνητα εὐγενῶς προσφερθέντα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας καὶ συνοδοῦς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Φιλιππουπόλεως κ. Βαρ-

λαάμ και Μεγάλου Τυρνόβου κ. Στέφανον, τὸν Ἀκαδημαϊκὸν Κόντωφ και τὸν Καθηγητὴν πρωθιερέα Εὐάγγελον (Μπλαγκόη) Τσιφλιάνωφ, ἐπεσεκέφθη τὴν Μονὴν τοῦ Μπάτσσκοβο. Ἡ Μονὴ αὐτὴ παλαιότερον ἦτο ἑλληνικὴ. Ἀδιάφευστοι μάρτυρες τούτου εἶναι αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ποὺ εἶναι ὅλαι ἀνεξαιρέτως ἑλληνικαί. Εἶναι μία μεγάλη και ὠραιοτάτη Μονή, ἡ ὁποία εἶναι σήμερον ἡ κυριώτερα πνευματικὴ ἀκρόπολις τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς εὐρίσκειται εἰς αὐστηροτάτων ἀρχῶν ἀσκητικῆς, ὁ Ἐπίσκοπος κ. Γεράσιμος. Ὅλοι εἰς τὴν Βουλγαρίαν ὀμιλοῦν περὶ αὐτοῦ, ὡς περὶ ἁγίου και τὸν θεωροῦν, ὡς ὁ Ἰσραὴλ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸθεον, «περιοχὴν τοῦ λαοῦ», «Ὠβλιάν». Ἡ ἀδελφότης ἀριθμεῖ 16 ὀμοτρόπους και ὀμόφρονας ἀδελφούς. Εἰς τὴν Μονὴν ἐψάλη μικρὰ Δοξολογία, ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, καθ' ἣν οἱ συγκεντρωθέντες ἑλληνικῆς καταγωγῆς κάτοικοι τῶν περιχώρων ἐψαλον ἑλληνιστὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» και ἄλλους ὕμνους. Εἰς τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς, ὁ Θεοφιλέστατος Γεράσιμος προσεφώνησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, εἰπὼν ἐπὶ λέξει τὰ ἐξῆς:

«Μακαριώτατε,

Δὲ ἐμὲ και τὴν μοναστικὴν μου ἀδελφότητα εἶναι μεγάλη τιμὴ νὰ ὑποδέχωμαι εἰς τὴν Μονὴν τῆς Παναγίας, τῆς ἰδιαιτέρας προστάτιδος ἡμῶν, ἀλλὰ και ὅλου τοῦ κόσμου, Ὑμᾶς και τοὺς Πανιερωτάτους Μητροπολίτας και λοιποὺς ἀγαπητοὺς ἀκολουθοῦς Σας, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἠγεισθε, και ἡ ὁποία ἐπεσεκέφθη τὴν χώραν μας, ἐπ' εὐκαιρία τῆς 1100 ἐπετείου τῆς μακαρίας κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Κ υ ρ ῖ λ λ ο υ, τοῦ φιλοσόφου Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο υ, φωτιστοῦ τῶν Σλάβων. Σᾶς ὑποδεχόμεθα μὲ μεγάλην χαρὰν και ἐκ βάθους καρδίας ἀναφωνοῦμεν τὸ «ὡς εὖ παρεστήτη». Ὁ Δημιουργὸς τοῦ σλαωνικοῦ ἀλφαβήτου ἅγιος Κ υ ρ ῖ λ λ ο υ εἶναι κοινὸς ἅγιος ὅλης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἦκουσα ἀκόμη ἀπὸ τὸ στόμα Σας τιμητικωτάτας κρίσεις διὰ τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κ υ ρ ῖ λ λ ο υ και Μ ε θ ο δ ῖ ο υ, ὡς και διὰ τὴν σημασίαν του διὰ τὸν πολιτισμὸν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἦκουσα ἀκόμη τιμητικωτάτας κρίσεις διὰ τὸν ἡγαπημένον μας ἀγιώτατον Πατριάρχην Κ υ ρ ῖ λ λ ο υ και ἀκόμη τὴν κρίσιν του διὰ τὸ πρόσωπόν Σας.

Ἡμεῖς ἐκτιμῶμεν πολὺ και σεβόμεθα βαθύτατα τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας μας, διὸ και πλήρεις ἐμπιστοσύνης δεχόμεθα κάθε κρίσιν διὰ πρόσωπα και γεγονότα. Πλήρεις ὡσαύτως ἐμπιστοσύνης δεχόμεθα και τὰς τιμητικὰς κρίσεις του διὰ τὸ πρόσωπόν Σας, και μετὰ βαθείας τιμῆς ὑποδεχόμεθα Ὑμᾶς και τοὺς ἀγαπητοὺς Σας, ὡς ἐντίμους φιλοξενουμένους μας.

Δὲν θὰ ἀποκρύψω, οὔτε ἀπὸ Σᾶς οὔτε ἀπὸ ὅσους εἶναι ἐδῶ παρόντες τὰς προσωπικὰς μου ἐντυπώσεις ἀπὸ Σᾶς και τοὺς ἀκολουθοῦς Σας. Εἰς τὰς καρδίας ὅλων Σας εἶδα τὴν βαθεῖαν πίστιν και τὴν φλο-

γερὰν ἀγάπην πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τὸν Πατριάρχην Κύριλλον, πρὸς πάντας τοὺς συνεογάτας του εἰς τὸν ἀμπελόνα τοῦ Κυρίου και πρὸς ὅλον τὸν λαόν μας, και αὐτὸ διπλασιάζει τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκεν ἡ ἐπίσκεψίς Σας εἰς τὴν Μονὴν μου.

Σᾶς παρακαλῶ νὰ εὐλογήσητε τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς και νὰ μᾶς τοποθετήσετε ὅλους εἰς τὴν γεμάτην ἀγάπην καρδίαν Σας, νὰ μᾶς ἐνθυμῆσθε εἰς τὰς προσευχὰς Σας διὰ τὸ κοπιαστικὸν ἔργον μας εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκλήθημεν ὅλοι νὰ ἐργασθῶμεν, διὰ νὰ δημιουργήσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἣτις εἶναι βασιλεία εἰρήνης, δικαιοσύνης και ἀγάπης, ὥστε νὰ κληρονομήσωμεν τὴν οὐράνιον βασιλείαν, τὴν βασιλείαν τῆς αἰωνίας εἰρήνης, τῆς αἰωνίας δικαιοσύνης και τῆς αἰωνίας ἀγάπης».

Εἰς ταῦτα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, βαθύτατα συγκεκινημένος, ἀντεφώνησε καταλλήλως.

Μετὰ τὴν Δοξολογίαν, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐτέλεσε Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ ἐντὸς τῆς Μονῆς εὐρισκομένου τάφου τοῦ τελευταίου Βουλγάρου Ἐξάρχου Στεφάνου, ὁ ὁποῖος εἶχε και τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἄρσεως τοῦ σχίσματος. Τέλος, ἀφοῦ ἐθαυμάσαμεν τὴν ἀρχαίαν Τράπεζαν τῆς Μονῆς, ἡ ὁποία ἐπισκευάζεται και ἀναστηλοῦται, ἀποτελοῦσα θαῦμα ἑλληνικῆς τέχνης και τὰ ἄλλα ἀξιοθέατα τῆς Μονῆς, μετὰ τὸ ἐκεῖ παρατεθὲν γεῦμα, ἐπεσεκέφθημεν τὴν Φιλιππούπολιν. Ἡ ἐπίσκεψίς μας εἰς αὐτὴν περιορίσθη εἰς τὸ νὰ ἴδωμεν και θαυμάσωμεν τὰ μνημεῖα τῶν δύο «ἐλευθερωτῶν» τῆς, ἣτοι τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου Β' και τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ (κολοσσαῖον ἄγαλμα, παριστῶν στρατιώτην).

Εἰς τὴν Σόφειαν, τὸ ἑσπέρας, συνέφαγε μεθ' ἡμῶν ὁ πάντοτε εὐγενέστατος και φιλοφρονέστατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Κύριλλος. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ δείπνου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἰερώνυμος και ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Κύριλλος συνωμίλου ἐν ἀφελότητι καρδίας και ἐν ἀγάπῃ. Μετὰ τὸ δείπνον, ὁ Πατριάρχης μᾶς ἀπεχαιρέτησε μὲ ἐγκαρδιότητα, εὐχηθεὶς δὲ εἰς ἡμᾶς «καλὸ ταξεῖδι», ἀπεσύρθη. Οὕτω πως ἐκλείσεν ἡ ἐπίσκεψίς ἡμῶν εἰς τὴν Βουλγαρίαν και ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν εἰς τὸν μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν ὀργανωμένον ἑορτασμὸν, ἐπὶ τῇ 1100ῇ ἐτηρίδι τῆς μνήμης τῆς τετιμημένης ἀδελφῆς ξυνωρίδος Κ υ ρ ῖ λ λ ο υ και Μ ε θ ο δ ῖ ο υ.

* *

Τὴν Πέμπτην τὸ πρῶτὸ ἀνεχωρήσαμεν δι' αὐτοκινήτων πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα. Κατὰ τὴν διαδρομὴν ἐθαυμάσαμεν τὴν κατὰφυτον ὠραίαν Βουλγαρικὴν γῆν. Μαζί μας, ὅπως πάντοτε, εἶχομεν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νευροκοπίου κ. Ποιμένα, ἄνθρωπον μὲ πολὺ μεγάλας ἱκανότητας και δραστήριον, τὸν πρωτοπρεσβύτερον καθηγητὴν κ. Μπλαγκόη Τσιφλιάνωφ, τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Χρηστον Κόντωφ και τὸν καθηγητὴν κ. Ἀπόστολον Μιχαήλωφ. Ἐστάθημεν εἰς τὸ Βουλγαρικὸν Νευροκόπιον και ἐθαυμάσαμεν

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ Ο.Α.Δ.Ε.Π.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. { ΠΡΩΤ. 3972
 ΔΙΕΚΠ. 1738 Ἀθήνησι τῆ 18/7/1969

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1652

Π ρ ό ς

Τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τῶν πραγμάτων βιαζομένη, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ τὴν ὑστάτην ταύτην ὥραν, θερμὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν, ἀπευθυνθεῖσαν καὶ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1967 καὶ Ὀκτώβριον τοῦ 1968 ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Προέ-

μίαν ὠραιότατην ἐκκλησίαν, ἣτις ἐκτίσθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καὶ ἡγιογραφήθη ὠραιότατα ἀπὸ Ρῶσον ἁγιογράφον. Εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα, ὁ Φρούραρχος Πετρῶφ παρέθεσε γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον προσεκληθήσαν ὑπ' αὐτοῦ καὶ παρεκάθησαν οἱ ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἀναμένοντες νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, Σεβ. Μητροπολίται Κιλικισίου κ. Χαρίτων, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Καλλίνικος, Θεσσαλονίκης κ. Λεωνίδας καὶ Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος, ὡς καὶ δύο ἀνώτεροι Ἑλληνες ἀξωματικοί.

Ἐκεῖ λοιπόν, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἡ Ἑλλάς ἀσπάζεται τὴν Βουλγαρίαν, ἠσπάσθημεν καὶ ἡμεῖς τοὺς Βουλγάρους συνοδοὺς μας καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸ ἔδαφος τῆς ἀγαπημένης μας Πατρίδος.

Γενικὴ διαπίστωσις ὅλων ἦτο, ὅτι οἱ Βούλγαροι Ἱεράρχαι, ὡς καὶ ὅλοι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κύκλοι, ἐξαιρέτως δὲ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας, ἐτίμησαν πολὺ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀντιπροσωπείαν καὶ ὅπως ἰδιαιτέρως τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, αἱ πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκδηλώσεις τιμῆς ἦσαν εὐκρινεῖς καὶ αὐθόρμητοι. Ἐφάνη περιλάμπρως, ὅτι ὁ Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας, εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, δι' ἧς προσεκάλει τὸν Μακαριώτατον εἰς τὸν ἑορτασμόν, ἔγραφε πολὺ ὀλιγώτερα ἀπὸ ὅσα ἐπλημμύριζαν τὴν ἀγαθὴν Του καρδίαν.

Ἀρχιμ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ

δρου Αὐτῆς, ἐπὶ ζωτικωτάτου μεταπολεμικοῦ προβλήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Πρόκειται διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων δι' εὐλαβῶν καὶ μορφωμένων κληρικῶν.

Κατόπιν τῶν προαναφερθεισῶν δύο ἐκκλήσεων, περὶ τοὺς 150 μορφωμένοι νέοι, ἀνταποκριθέντες εἰς τὸ προσκλητήριον τῆς Ἐκκλησίας, ἔγιναν κληρικοί. Ἄλλ' ὁ ἀριθμὸς αὐτός, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὑφισταμένας καὶ τὰς συνεχῶς δημιουργουμένας ἀνάγκας, εἶναι ὅλως ἀνεπαρκής. Οὕτως, ὄχι μόνον τὰ ὑπάρχοντα κενὰ δὲν ἐκαλύφθησαν, ὥστε χίλια καὶ πλέον ἐνορία νὰ παραμένουν εἰσέτι χωρὶς ἱερέα, χωρὶς πνευματικὸν ποιμένα καὶ ὁδηγόν, ἐπὶ ἀνυπολόγιστῳ ζημίᾳ τῶν χριστιανῶν μας καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Πατρίδος μας, ἀλλὰ κατὰ τὰ δεδομένα τῆς στατιστικῆς-ἂν τὸ πρόβλημα δὲν ἀντιμετωπισθῆ ἀπὸ ὅλους ἡμᾶς ριζικῶς καὶ ταχέως, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὸ ἐν τρίτον τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ εἶναι κενά. Δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν ἤδη τὴν σοβαρότητα καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ κινδύνου, ὁ ὁποῖος, ἀνεξαρτήτως τοῦ τί ἀλλαχοῦ συμβαίνει, δὲν θὰ ἔπρεπε ποτὲ νὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὴν ἀπὸ παραδόσεως Θεοσεβῆ Ἑλληνικὴν μας Πατρίδα.

Ἡμεῖς, ὡς ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας, αἰσθανόμεθα ὑποχρέωσιν τόσον ἔναντι τοῦ Κυρίου ὅσον καὶ ἔναντι Ὑμῶν, τοῦ ποιμνίου, νὰ ἐπισημάνωμεν τὸν κίνδυνον αὐτόν. Ἡ Ἐκκλησία μας χρειάζεται ἱερεῖς, καὶ μάλιστα ὡς φωτισμένους πνευματικούς ἡγέτας, ὅπως ἀπαιτεῖ τὸν ἱερέα ἡ ἐποχή, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν. Δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγωμεν ὅλοι, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀποκτήσωμεν μορφωμένον κλῆρον, νὰ βελτιωθῆ τὸ θεῖον κήρυγμα, νὰ ἀνυψωθῆ ὁ θεσμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, νὰ ἐπεκταθῆ ἡ κοινωνικὴ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀντιμετωπισθοῦν διὰ τῆς πειθοῦς αἱ διάφοροι προπαγάνδαι, νὰ βελτιωθῆ ἡ τέλε-

σις τῆς θείας Λειτουργίας, νὰ εἶναι εἰς θέσιν οἱ ἱερεῖς νὰ συμπαρίστανται εἰς τοὺς πενθοῦντας, νὰ πλησιάζουν καὶ νὰ καθοδηγοῦν τοὺς νέους, τοὺς ἐργάτας, τοὺς ἀγρότας κλπ. ὡς ἀληθεῖς πνευματικοὶ ὁδηγοί. Ἐπ' αὐτοῦ οἱ πάντες εἴμεθα σύμφωνοι. Ἀλλά, διὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτά, χρειάζομεθα τοὺς καταλλήλους κληρικούς. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία κυρίαν σημασίαν ἀποδίδει εἰς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀρετὴν, τὰ ὁποῖα κατ' ἐξοχὴν ἐφελκύουν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναδεικνύουν τοὺς ἀξίους ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου. Πλὴν ὅμως αἱ ἀνάγκαι τῆς ἐποχῆς μας ἐπιβάλλουν πέραν αὐτῶν, ὅπως οἱ κληρικοὶ μας διαθέτουν καὶ τὰ ἀπαραίτητα μορφωτικὰ προσόντα.

Ἦδη, τεθέντος ἐν ἰσχύϊ τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας, καταβάλλεται ὑπ' αὐτῆς πᾶσα προσπάθεια, ὥστε οἱ κληρικοὶ μας νὰ ἀποκτήσουν τὰ κατάλληλα πνευματικὰ καὶ μορφωτικὰ ἐφόδια, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιτελέσουν καλλίτερον τὴν ὑψηλὴν των διακονίαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ δώσωμεν τὰ ἐφόδια αὐτά, πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ ὑπάρχουν πρῶτον ὑποψήφιοι ἱερεῖς. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν χιλίων περίπου ὑφισταμένων σήμερον κενῶν καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὄσων κενῶν δημιουργοῦνται ἐτησίως, πρέπει ἐπὶ μίαν πενταετίαν τετρακόσιοι (400) καὶ κατόπιν διακόσιοι (200) περίπου κατ' ἔτος νὰ προσέρχονται εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον. Πῶς θὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα αὐτό; Πῶς οἱ ἑκατὸν ἕως ἑκατὸν εἴκοσι (100-120) παρουσιαζόμενοι κατ' ἔτος ὑποψήφιοι ἀπὸ ἐφέτος καὶ ἐπὶ πέντε ἔτη θὰ γίνουν τετρακόσιοι (400);

Δύο τρόποι ἀντιμετώπισεως ὑπάρχουν:

Ὁ ἕνας εἶναι, ὅπως ὅλοι, ἀνεξαιρέτως ὅλοι, θελήσωμεν νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προβλήματος. Οἱ γονεῖς θὰ πρέπει νὰ προτρέπουν σχετικῶς τὰ παιδιά των, οἱ ἀδελφοὶ τοὺς ἀδελφούς των, ὁ καθένας ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τοὺς γνωστούς μας. Ὅσοι διακρίνουν εἰς τὸ περιβάλλον των πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θεο-

ροῦν κατάλληλα νὰ γίνουν κληρικοὶ, θὰ πρέπει νὰ τὰ ἐνθαρρύνουν καὶ νὰ τὰ προτρέπουν νὰ ἀναλάβουν τὴν ὑψηλοτέραν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν, νὰ γίνουν ὄργανα τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργάται τῆς ἀγάπης Του διὰ τὸν ἄνθρωπον. Τὸ χρέος πίπτει φυσικὰ βαρύτερον εἰς τοὺς σπουδάσαντας τὴν ἱεράν τῆς Θεολογίας ἐπιστήμην, οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει βαθύτατα νὰ συγκινηθοῦν ἀπὸ τὴν ἔκκλησιν αὐτὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ προσέλθουν μὲ πίστιν καὶ αὐταπάρνησιν πρὸ τοῦ ἱεροῦ Θυσιαστηρίου. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐκ τῶν ἀποφοίτων τοῦ Γυμνασίου προσέλθουν, λαμβάνεται μέριμνα καὶ καταβάλλεται προσπάθεια νὰ ἐφοδιασθοῦν μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια, τὰ ὁποῖα θὰ τοὺς ἀναδείξουν, κατὰ τὸ δυνατόν, ἱερεῖς ἀξίους τῆς ὑψηλῆς των κλήσεως καὶ τῶν ἠδξήμενων ἀπαιτήσεων τῶν σημερινῶν περιστάσεων.

Ἡ ἄλλη λύσις εἶναι, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν διαπλανητικῶν ἐπικοινωνιῶν, εἰς τὸ 1969, νὰ χειροτονήσωμεν ὀλιγογραμμάτους ἱερεῖς. Φυσικὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ἐπιθυμητὴ λύσις, ἂν μάλιστα σκεφθῇ κανεὶς, ὅτι εἰς ἄλλας ὁμοδόξους ἀδελφὰς Ἐκκλησίας ὁ κλῆρος εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν μορφωτικὸν ἐπίπεδον. Πῶς ὅμως οἱ ὀλιγογράμματοι αὐτοὶ ἄνθρωποι, ὅσον καλοπροαίρετοι καὶ ἂν εἶναι, θὰ κατορθώσουν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς πολλαπλᾶς ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν σήμερον ἀπὸ τὸν κλῆρον, καὶ θὰ καταστοῦν πνευματικοὶ ὁδηγοὶ τοῦ Λαοῦ;

Καὶ ὅμως εἰς τὴν λύσιν αὐτὴν, ἂν ἡ πρώτη δὲν ἐπιτευχθῇ, ὡς εἰς ἔσχατον μέσον θὰ καταλήξωμεν. Δὲν θὰ εἶναι φυσικὰ ἡ σωτήριος λέμβος: θὰ εἶναι πάντως ἡ ἀπὸ τῶν περιστάσεων ἀναδυομένη σανὶς, τὴν ὁποίαν, ὅσον καὶ ἂν θεωροῦμεν ὡς ἀπολύτως ἀνεπαρκῆ, ἐν τούτοις ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ συναίσθησις τῆς εὐθύνης ἐπιβάλλει νὰ μὴ ἀπορρίψωμεν. Διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀφήσωμεν ἐπὶ μακρότερον χρόνον Ναοὺς καὶ πιστοὺς ἀλειουργήτους, καὶ μάλιστα εἰς εὐαισθήτους περιοχὰς τῆς Ἑλληνικῆς μας Πατρίδος; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀφή-

νωμεν τοὺς Χριστιανούς ἀκοινωνήτους, νὰ θάπτωνται χωρὶς ἱερέα, νὰ ἔχουν τὰ παιδιά των ἀβάπτιστα;

Ἐφ' ὅσον τὰ πράγματα ὀδηγήσουν εἰς τὴν λύσιν αὐτὴν, ὡς λύσιν ἐσχάτης ἀνάγκης, ἐπιβάλλεται τοῦλάχιστον ὡς ἀπὸ μικρᾶς πείρας διδάγμα διὰ τὸ μέλλον, νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὸ γεγονός, ὅτι ὅλοι μας εἴμεθα εἰς τοῦτο ὑπεύθυνοι. Διότι ὁ καθείς ἐξ ἡμῶν εἰς τὸν τομέα του δὲν ἐβοήθησεν, ὥστε νὰ ἐμφανισθῇ ἐπαρκῆς ἀριθμὸς εὐλαβῶν καὶ ἐναρέτων καὶ μορφωμένων συγχρόνως ὑποψηφίων, οἱ ὅποιοι νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ νὰ ἀναλάβουν τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν τῆς ἱερωσύνης ὑπόργημα.

Ἄς ἀκουσθῇ λοιπὸν καὶ πάλιν ἡ ἐκκλησίαις τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς θεολόγους μας, τοὺς γονεῖς, πρὸς τοὺς διδασκάλους, πρὸς τοὺς πνευματικούς μας ἀνθρώπους, πρὸς τοὺς νέους μας, πρὸς ὅλους ὅσοι ἀγαποῦν καὶ πονοῦν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατρίδα. «Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί». Ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα νὰ εὑρεθοῦν πολλαὶ ἀνοικταὶ καρδίαι, αἱ ὅποια, καταυγαζόμεναι ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, θὰ ἀπαντήσουν ἐμπράκτως καὶ ἄνευ ἀναβολῆς καὶ δισταγμοῦ εἰς τὴν πατρικὴν ταύτην ἐκκλησίαν, τὴν ἀποσκοποῦσαν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρῶτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Κίτρος Βαρνάβας
- † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 3522
Διεκπ. 1482 } Ἀθήνησι 26/6/1969

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1647

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀναφερομένη εἰς τὸ ἀπενθυθῆν ἡμῖν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 185897 καὶ ἀπὸ 23-1-1969 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐνημερωτικῶν (Γενικῆς Διευθύνσεως Ἐνημερωτικῶν), δι' οὗ ἐκοινοποιήθη ἡμῖν τὸ πρόγραμμα τῆς ἀγομένης ἐτησίως τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 29ην Αὐγούστου ἑορτῆς τῆς Πολεμικῆς Ἀρετῆς τῶν Ἑλλήνων, τῆς ἡμέρας τοῦ Ἐφέδρου Πολεμιστοῦ καὶ τῆς ἐπετείου τῆς Συντριβῆς τῶν Κομμουνιστοσυμμοριτῶν εἰς Γράμμον καὶ Βίτσι, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Αὐτῆς, ὅπως ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία συμβάλῃ διὰ τῶν πνευματικῶν Αὐτῆς δυνάμεων εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μεγάλης ταύτης Ἐθνικῆς Ἐορτῆς, καθ' ἣν τιμᾶται ἡ φιλοπατορία, ἡ πολεμικὴ ἀρετὴ καὶ αἱ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος θυσίαι τῶν εὐσεβῶν Αὐτῆς τέκνων, ἠχθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως παρακαλέσῃ ἡμᾶς, ἵνα παρόσχητε ἐγκυκλίως ὀδηγίας τῶ ὑφ' ἡμᾶς Ἐφημεριακῶ Κλήρῳ διὰ τὴν τέλεσιν Δοξολογίας εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς καθ' ἡμᾶς θεοσώστου παροικίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, ἐκδώσῃτε δ' ἅμα κατάλληλον τῇ ἐν λόγῳ Ἐθνικῇ Ἐορτῇ Ποιμαντορικὴν Ἐγκύκλιον, ἐν ἣ νὰ ὑπογραμμίζεται δεόντως ἡ μεγίστη σημασία καὶ τὸ νόημα τῆς ἀγομένης Ἐθνικῆς ταύτης Ἐορτῆς καὶ τὸ πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς τῶν Ἑλλήνων, ἐξαίρηται δὲ ἡ εἰς ἅπαντας τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀγῶνας μεγίστη ὡσαύτως συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἵνα ἀναγνωσθῇ κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεροῦ Μητροπόλεως.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρῶτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Κίτρος Βαρνάβας
- † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 3771
 Διεκπ. 1637

Ἀθήνησι, τῆς 5 - 7 - 1969

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1649

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μελετᾶται τὸ θέμα τῆς διοργανώσεως κατὰ τὸ ἐπίθρον ἔτος ἐκθέσεως, πρὸς προβολὴν τοῦ ἐπιτελουμένου ὑπὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ποικιλομόρφου κοινωνικοῦ ἔργου, ὅπερ, καίτοι πλουσιώτατον, παραμένει ἄγνωστον ἐν πολλοῖς τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι, λόγῳ τοῦ ὅτι ἐπιτελεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀθορόβως καὶ ἀφανῶς.

Ἐν τῷ πλαίσιῳ τῆς τοιαύτης μελέτης παρίσταται ἀνάγκη συγκεντρώσεως ἀκριβῶν καὶ πλήρων στοιχείων περὶ τοῦ ἐν γένει κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅθεν, ἡ Ἱερά Σύνοδος παρακαλεῖ ὑμᾶς, ὅπως τὸ δυνατόν ταχύτερον γνωρίσητε Ἀδτῆ ἐν ἰδίᾳ ὑμῶν ἐκθέσει ἐπακριβῶς τὴν ἔκτασιν καὶ τὰς μορφὰς τοῦ ἐπιτελουμένου ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς Θεοσώστῳ παροικίᾳ κοινωνικοῦ ἔργου. Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐκθέσει δέον ὅπως ἀπεικονίζηται, ἐν πάσῃ δυνατῇ σαφηνείᾳ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ἀμέσως ὑπὸ τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐπιτελούμενον κοινωνικὸν ἔργον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ κοινωνικὸν ἔργον, εἰς οὗ τὴν πραγμάτωσιν συμβάλλεται καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἐν εὐθείᾳ ἐννοία κοινωνικὸν Ἀδτῆς ἔργον.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Σεβρίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εἰδρυτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος

Ὁ Ἀρχιεραρχία
 Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
 ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ
 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
 Ο.Δ.Α.Ε.Π.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 18-7-1969

ΤΜΗΜΑ : Α'.
 ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
 ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 4389/714

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Ὄργανισμός μελετᾶ τὸ σοβαρὸν θέμα τῆς πωροασφαλίσεως τῆς τε κινήτης καὶ ἀκινήτου Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας.

Διὰ τὴν πλήρη καὶ ὀρθὴν μελέτην τοῦ θέματος εὐνόητον τυγχάνει, ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ συγκέντρωσις ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεστέρων στοιχείων περὶ τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὑμᾶς εὐσεβάστως, ὅπως θελήσητε καὶ διατάξητε τὴν ἀποστολὴν ἡμῖν μέχρι τῆς 15ης Αὐγούστου ἐ.ξ. καταστάσεως, ἐξ ἧς νὰ ἐμφανίζονται τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ ὑμῶν εὐρισκόμενα ἀκίνητα (Μητροπολιτικὰ μέγαρα, Ἱεροὶ Ναοί, Παρεκκλήσια, κτίρια κ.λ.π.) ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἱεράν Μητροπολίαν, Ἱεράς Μονάς, Ἱεροῦς Ναοῦς, Προσκυνηματά καὶ ἐν γένει Νομικὰ Πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ δυνατόν περιγραφόμενα ἀκριβεστερον ταῦτα εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν (λιθόκτιστα, ξύλινα, ἐκ μπετόν κ.λ.π.), τὴν χρονολογίαν ἀνεγέρσεως, τὴν σημερινὴν ἀξίαν (μόνον τοῦ κτίσματος καὶ οὐχὶ τοῦ οἰκοπέδου), τὴν πιθανότητα ζημίας αὐτῶν ἐκ πυρκαϊᾶς λόγω τῆς κατασκευῆς ἢ χρήσεως ἢ γειτνιάσεως αὐτῶν μὲ πιθανὰς ἐστίας πυρκαϊᾶς, τὸ ποσὸν δι' ὃ φρονεῖτε ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἢ ἀσφάλισις, ὡς καὶ πᾶν ἕτερον στοιχεῖον, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν θὰ συνέβαλεν εἰς τὴν μελέτην.

Ὁσαύτως παρακαλοῦμεν καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν καταστάσεως, ἐμφανώσεως τὰ κινήτα, ἅτινα εἶναι δυνατόν καὶ πρόπει ν' ἀσφαλισθῶσι (αὐτοκίνητα κ.λ.π.), τὴν περιγραφὴν αὐτῶν, τὴν ἀξίαν καὶ πᾶν ἕτερον κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν στοιχεῖον.

Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα κρίνομεν ἀπαραίτητα διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐξαγωγὴν συμπερασμάτων περὶ τοῦ συμφέροντος τῆς ἀτσαφλίσεως τούτων ἢ τῆς ἀσφαλίσεως εἰς Ἀσφαλιστικὸν Ὄργανισμὸν.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς
 ΗΛΙΑΣ Π. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΙΗΛΗ

Πλέον ἢ δῆλον.

Εὐχαρίστως διαπιστοῦμεν, ὅτι τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν μακρῶν δημοσιευμάτων τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων, παρακολουθεῖ μετ' ἐνδιαφέροντος τοὺς εἰς τοὺς διαφόρους ἐκκλησιαστικὸς ὁργανισμοὺς καὶ τὰς ποικίλας ἐκκλησιαστικὰς δραστηριότητας ἀφορῶντας νέους Κανονισμούς, οἵτινες, μετ' ἐνδελεχῆ μελέτην καταρτιζόμενοι, ἐγκρινόμενοι καὶ ἐπικυροῦμενοι ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀρχοῦνται ἰσχύοντες καὶ ἐφαρμοζόμενοι εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνευ ἀπωλείας χρόνον δημοσίευσιν αὐτῶν εἰς τὸ παρὸν ἐπίσημον Δελτίον.

Τὸ εὐρὸν ἑλληνικὸν κοινὸν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἐκ μακροχρονίων κρατικῶν δεσμεύσεων ἀπαλλαγὴν τῆς Ἐκκλησίας του καὶ τὴν ἐλευθερίαν, μεθ' ἧς αὕτη, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου αὐτῆς, ρυθμίζει τὰ τοῦ οἴκου της καὶ προχωρεῖ εἰς τὸ ἀνακαινιστικὸν ἔργον της.

Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῆ καὶ τὸ ὅτι πᾶσαι αἱ Μόνιμοι Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἤρξαντο μετὰ ζήλου διοργανοῦσαι τὰ Γραφεῖα αὐτῶν καὶ συστηματικῶς μελετᾶσαι τὰ εἰς τὴν ἀρμοδιότητά καὶ δικαιοδοσίαν αὐτῶν ἀναφερόμενα ζητήματα, ἐξ οὗ καθίσταται πλέον ἢ δῆλον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ζωοποιεῖται ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Παρακλήτου καὶ ὅτι νέαι καλότεραι ἡμέραι ἀνατέλλουν δι' αὐτήν.

Ὑστάτη ἐκκλησις.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δι' ἐγκυκλίον αὐτῆς ἀπήθυεν ὑστάτην ἐκκλησίαν πρὸς τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν, καλοῦσα αὐτόν, ὅπως βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν χρονίζοντος προβλήματος τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων. Ἡ ἐκκλησις αὕτη ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς θεολόγους μας, τοὺς γονεῖς, πρὸς τοὺς διδασκάλους, πρὸς τοὺς πνευματικὸς μας ἀνθρώπους, πρὸς τοὺς νέους μας, πρὸς πάντας, ὅσοι ἀγαποῦν καὶ ποιοῦν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατρίδα.

Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ ἐκκλησις θὰ εὖρη τὴν δέουσαν ἀπήχησιν καὶ ὅτι θὰ εὐρεθοῦν ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ προσέλθουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου. Ἀληθῶς! «Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί». Ὡς ἐρωτᾷ ἡ Ἐγκύκλιος, «πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀφήσωμεν ἐπὶ μακρότερον χρόνον Ναοὺς καὶ πιστοὺς ἀλειτονοργήτους, καὶ μάλιστα εἰς εὐαισθητοὺς περιοχὰς τῆς Ἑλληνικῆς μας Πατρίδος; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀφήνωμεν τοὺς χριστιανοὺς ἀκοινωνήτους, νὰ θάπτονται χωρὶς ἱερέα, νὰ ἔχουν τὰ παιδιὰ των ἀβάπτιστα;».

Εἶναι ἐγγύησις.

Ἡ ἀπὸ τοῦδε μελέτη καὶ ὁ καταρτισμὸς τοῦ προγράμματος τοῦ εορτασμοῦ τοῦ ἔτους 1971 ὡς «ἔτους ἐλευθερίας» διὰ διπλοῦ πανηγυρισμοῦ, ἤτοι τοῦ παν-

ηγυρισμοῦ ἀφ' ἐνὸς τῆς 1000ετηρίδος τῆς ἱ. Μονῆς ἁγ. Λαύρας καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς 150ῆς ἐπετείου τῆς κατὰ τὸ 1821 ἐνάρξεως τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, ἀποδεικνύει τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας διὰ τὴν προβολὴν τῶν μεγάλων αὐτῶν σταθμῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἣτις θὰ καταρτίσῃ τὸ πρόγραμμα τῶν εορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ἔχει ὡς Πρόεδρον αὐτῆς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον, εἶναι ἐγγύησις, ὅτι κατὰ τὰς ἐτοιμασθησόμενας εορταστικὰς ἐκδηλώσεις θὰ ἐξαρθῆ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ὑποδοῦλον Ἑλληνισμοῦ καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ προετοιμασίαν διὰ τὴν μεγάλην Ἐθνεγεσίαν.

Πρὸς χάριν τῶν γερόντων.

Ὁραῖος καρπὸς τῆς ὑπὲρ τῶν γερόντων σταυροφορίας, ἣτις ἐκηρύχθη προσφάτως ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἶναι τὸ «Σπίτι γαλήνης τοῦ Χριστοῦ», τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ὁποίων ἐνεκαινιάσθη πρὸ ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου παρὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης. Τὸ ἴδρυμα τοῦτο, εἰς τὸ ὅποιον ἄποροι γέροντες θὰ εὐρίσκουν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας στέγην, τροφήν, ἀσχολίαν, ψυχαγωγίαν καὶ ἰατρικὴν παρακολούθησιν, συνεστήθη πρωτοβουλία τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τῇ συμβολῇ τοῦ ἱ. Κλήρου τῆς περιοχῆς καὶ τῇ συνδρομῇ τῶν ἐνοριτῶν, ἀποτελεῖ δὲ ἀπαρχὴν συστάσεως καὶ ἄλλων παρομοίων Κέντρων εἰς τὰς Ἀθήνας. Παραλλήλως, ὁ Μακαριώτατος ἐνεκαινίασεν εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν αἰθουσαν ἐργασιοθεραπείας γερόντων, στεγασθεῖσαν κάτωθι τοῦ ναοῦ.

Εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῆ, ὅτι τοιοῦτου εἴδους ἰδρύματα συμβάλλονται εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν μαστιζόντων τὴν κοινωνίαν δεινῶν καὶ τὴν λύσιν πολλῶν ἐκ τῶν ἀπασχολούντων αὐτὴν προβλημάτων καὶ οὕτως καὶ εἰς τὴν ἐπαναποθετήσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ πραγματικὴ της θέσις: εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Λαοῦ Τῆς.

Lapsus linguae.

Δυσμενῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀπήχησις, τὴν ὁποίαν ἔσχον ὠρισμένοι ἐκφράσεις τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Μαιευτικῆς-Γυναικολογίας ἐν τῷ Ἀριστοτελεῖω Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης κ. Π. Παναγιώτου εἰς ὁμιλίαν του εἰς τὸ Β' Πανελλήνιον Συνέδριον Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ Ἐπισκεπτῶν. Τὰς ἐκφράσεις ταύτας ἀπόδος ὁ κ. Καθηγητῆς εἰς μακρὰν καὶ ἐδλαβῆ ἐπιστολὴν του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, οὐ μόνον χαρακτηρίζει («ἀτόπους καὶ ἀνεπιτρέπτους»), ἀλλὰ καὶ ἀποκηρύσσει («εὐθέως καὶ τιμῶς»), καθὼς καὶ πᾶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπήντησε πρὸς τὸν Βέρνεν φὸν Μπράουν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα :

«Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, εὐχομένη ὀλοφύχως πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Ὑμέτερον θαυμαστὸν ὄντως ἐγχείρημα προσεδάφισως ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ δορυφόρου τῆς Γῆς, παρακαλεῖ ὅπως ἐπὶ τῆς ἀναμνηστικῆς πλακῶς, τὴν ὁποῖαν θὰ ἀφήσωσιν ἐκεῖ τὰ μέλλοντα νὰ ἀποβιβασθῶσιν ἡρωϊκὰ τέκνα τῆς μεγάλης καὶ ἐν ἐπιστήμῃ ὑπερχούσης χώρας Ὑμῶν καὶ πρωτοπόρου πάσης τῆς ἀνθρωπότητος, ἐγχαράχθῃ τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, σύμβολον θριάμβου, θυσίας καὶ καταλλαγῆς».

—Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ μεγαλειώδους ἐπιτεύγματος τῆς μεταβάσεως ἀνθρώπων εἰς τὴν Σελήνην, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπέστειλε πρὸς τὴν ΝΑΣΑ, εἰς Χιούστον τοῦ Τέξας, τὸ ἀκόλουθον συγχαρητήριον τηλεγράφημα :

«Ἐκθαμβοὶ καὶ κατασυγκεκινημένοι, μετὰ δέους πολλοῦ καὶ ἐνθέρμου πρὸς τὸν Πατέρα τῶν Φώτων προσευχῆς παρακολούθησαντες τὸ μεγαλιώδες ἐπίτευγμα τριῶν ἡρωϊκῶν ἀστροναυτῶν καὶ πάντων ὑμῶν, συγχαίρομεν ὑμᾶς ἐκ βάθους καρδίας.

Ἀπέβητε ἐκλεκτοὶ τοῦ Κυρίου, εἰς τοὺς ὁποίους Οὗτος ἐπεδασίλευσε τὸ πρόνοιον, ἵνα ψηλαφήσητε τὰ ἔργα τῶν δακτύλων Του καὶ τῆς ἐνδόξης μεγαλωσύνης Αὐτοῦ ἐπὶ τὸν φωστῆρα τῆς νυκτὸς (Γεν. α' 17), πρῶτοι ὑμεῖς ἀπὸ τῆς Τετάρτης Ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Κύριος τὸν ἐδημιούρησεν.

Προσβλέπομεν εἰς ὑμᾶς ὡς πρὸς ἔξοχα καὶ πανέδοξα τέκνα τῆς εὐγενοῦς ὑμῶν χώρας καὶ συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὡς μαρτυροῦντες περὶ μεγαλείου τῆς παντοδυνάμου σοφίας τοῦ Θεοῦ. Εὐχαριστήριους δὲ δοξολογίας πρὸς τὸν οὐράνιον κοινὸν ἡμῶν Πατέρα προσάγοντες, εὐγνωμονοῦμεν καὶ ὑμᾶς ὡς ὀδηγήσαντες τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς καὶ τὰς διανοίας τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐμβάθυνσιν τῶν θαυμασίων τοῦ Δημιουργοῦ».

—Τὴν 16 Ἰουλίου ἐ. ἔτους, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρέθεσε εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Παντέλης γεύμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀ' Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν κ. Στ. Παττακοῦ. Εἰς τὸ γεῦμα παρέκλήθησαν τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ οἱ Ἐξοχώτατοι Ὑφυπουργοὶ Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Κ. Βοβολίνης, Ἐξωτερικῶν κ. Γ. Τσιτσόπουλος καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ν. Σιώρης.

τὸ κατὰ τὴν διάλεξιν ἐκείνην λεχθὲν ὑπ' αὐτοῦ («ἢ κατ' ἄλλην ἐποχὴν καὶ εὐκαιρίαν προβληθὲν καὶ μὴ ὀπωσδήποτε συνᾶδον») πρὸς τὴν πίστιν καὶ παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Καθηγητὴς κ. Παναγιώτου εἰς τὴν ὡς εἴρηται ἐπιστολὴν του ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν λύπην του διὰ τὸ lapsus linguae, εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ὑπέπεσε, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω τὰ ἀστοχῶς ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα οὔτε τὰς χριστιανικὰς του πεποιθήσεις ἐκφράζον οὔτε πρὸς τὴν οἰκογενειακὴν βιοτήν καὶ ἱερατικὴν του καταγωγὴν συμβιβάζονται. Αὐποῦμεθα διὰ τὸ ἀθέλητον πάθημα τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ἀλλὰ καὶ χαίρομεν, συγχαίροντες ἅμα αὐτῷ διὰ τὴν τιμότητα καὶ εὐλιχρῖνειαν αὐτοῦ. Ὁμολογουμένως «εἴ τις ἐν λόγῳ σὸ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ», ἀλλ' ὁμοῦ καὶ ἐν τούτῳ «πολλὰ πταίομεν ἅπαντες».

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 14 Ἰουλίου 1969 ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν ἐιδικοῦ Φροντιστηρίου Ἱεραποστολῆς ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῆς καὶ τῆς συνεργασίας τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐρωτηθεῖσα ἐπανειλημμένως περὶ τῆς σημασίας τοῦ πρό τινος διεξαχθέντος ἐν Ἀθήναις Οἰκουμενικοῦ Συμποσίου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κοινου ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα, καθιστᾷ καὶ ἐπισημῶς γνωστόν, ὅτι ἡ ἐκδήλωσις ἐκείνη ἀπετέλει μίαν καθαρῶς ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν οὐδεμίαν, οὔτε κἂν ἔμμεσον ἀνάμειξιν εἶχεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι δὲ αὐτονόητον, ὅτι ἡ πρότασις τῆς Α.Θ. Παναγιότητος περὶ τοῦ κοινου ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ἐγένετο διὰ νὰ ἀποτελεσθῇ ἀντικείμενον σοβαρωτάτης μελέτης ὑπὸ πασῶν τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος, συνελθοῦσα ἀπὸ 2-16 Ἰουλίου 1969 εἰς δέκα τρεῖς (13) ἐν συνόλῳ συνεδρίας, ἠσχολήθη μὲ τὰ ἑξῆς θέματα :

α) Ἐπεξεργάσθη καὶ ἐψήφισε τὸν Κανονισμόν περὶ ὀργανώσεως, συγκροτήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας (ΟΔΔΕΠ), ὡς καὶ τὰς τέσσαρας παρεπιμένας Κανονιστικὰς αὐτοῦ Διατάξεις, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Περιφερειακὴν Διοίκησιν αὐτοῦ, εἰς τὸν τρόπον ἐκποίησεως καὶ ἐκμισθώσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας καὶ εἰς τὸν τρόπον ἐκτελέσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τεχνικῶν ἔργων. Διὰ τῶν ψηφισθέντων ὡς ἄνω Κανονισμῶν ἀποσκοπεῖται ἡ ἐπὶ νέων βάσεων ὀργανώσις τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ παραγωγικὴ ἐκμετάλλεσις καὶ ἀξιοποίησις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

β) Ἐν συνεχείᾳ, ἐμελέτησε τὸ θέμα τῆς διοργανώσεως τῆς Ἐκκλησ. Παιδείας ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων δυνατοτήτων, τὰς ὁποίας παρέχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ νέος Καταστατικὸς Χάρτης. Ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς διερευνησεως τοῦ ὅλου ζητήματος, διεπιστώθη ὡς πρώτη καὶ ἐπείγουσα ἀνάγκη, ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὕφισταμένου προβλήματος τῆς πληρώσεως τῶν ἐφημεριακῶν κενῶν θέσεων εἰς τὰς Ἐπαρχίας κυρίως. Πρὸς τοῦτο, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀπευθύνῃ ὑστάτην ἔκκλησιν πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαὸν διὰ τὴν προσέλευσιν εὐλαβῶν καὶ μορφωμένων νέων εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, μετὰ δὲ ταῦτα ὅπως διὰ παντὸς μέσου ἐπιτύχῃ τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου, ὅπερ πολλὰ πλῶς ζημιώνει Ἐθνος καὶ Ἐκκλησίαν. Κατόπιν τῆς πρωταρχικῆς σημασίας, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὸ θέμα τοῦτο, τὸ γενικώτερον πρόβλημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας θὰ ἐξετασθῇ καὶ εἰς ἄλλην σειρὰν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπεφασίσθη, ὅπως αἱ ὑπάρχουσαι Ἐκκλ. Σχολαὶ καὶ τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλ. Φροντιστήρια ἐξακολουθήσουν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν καὶ κατὰ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος 1969-1970 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἴσχυε περὶ αὐτῶν μέχρι σήμερον.

γ) Τέλος, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπήντησεν ἐπὶ τῷ κοσμοϊστορικῷ γεγονότι τῆς πτῆσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν Σελήνην τὰς εὐχὰς αὐτῆς περὶ ἐπιτυχίας τοῦ προγράμματος τούτου διὰ τηλεγραφημάτων, ἀποσταλέντων πρὸ ἡμερῶν πρὸς τὸν κ. Βέρνερ Φὸν Μπράουν, εἰσηγηθεῖσα τὴν, ἐπὶ τῆς ἀναμνηστικῆς πλακῶς, ἡ ὁποία θὰ ἐγκαταλειφθῇ εἰς τὴν Σελήνην, χάραξιν τὸς σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὡς συμβόλου «θριάμβου, θυσίας καὶ καταλλαγῆς». Ἐπίσης, ἀπεφασίσθη ὅπως τὴν Κυριακὴν, 3 Αὐγούστου, τελεσθῇ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ὡς καὶ εἰς τοὺς καθεδρικοὺς Ναοὺς τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων εἰδικὴ πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία.

Ταύτην, κατ' ἐντολὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνέλαβεν ὅπως ἐμπλουτίσῃ δι' ἐπικαίρων στίχων, ἀναγνωσμάτων καὶ ὕμνων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος, ὅστις συνέθεσε

καί εἰδικὸν ἐπὶ τῇ περιστάσει Ἀπολυτικίον, τὸ ὁποῖον θὰ ψαλῆ διὰ πρώτην φοράν κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς Θείας ταύτης Λειτουργίας.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι τῆς 20ῆς Ἰουλίου ἐ. ἔτους:

Ἐτέλεσε τὴν 6 Ἰουλίου τὴν θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὰ ἔγκαϊνα τοῦ «Σπιτιοῦ τῆς Γαλήνης» καὶ τοῦ Κέντρου ἐργασιοθεραπείας τῆς «Ἐκκλησ. Μερίμνης Ὑπερηλίκων» (Ε.Μ.Υ.).

— Τὴν 17 Ἰουλίου τὴν θ. Λειτουργίαν εἰς τὸν ἐορτάζοντα ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Μαρίνης Ἀνθουπόλεως.

Ἡ ὑλόγησε τοὺς γάμους τὴν μὲν 5 Ἰουλίου ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Νικολάου τῆς ὁδοῦ Ἀχαρνῶν τῆς 8. Καίτης Ἰ. Μυτιληναίου, Δρος Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ πλοίαρχου κ. Ν. Προβελεγγίου, τὴν δὲ 7 Ἰουλίου ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Νικολάου Πευκακίων τῆς Δίδος Καίτης Βαλαώρα, θυγατρὸς τοῦ καθηγητοῦ Πανεπιστημίου κ. Βασ. Βαλαώρα, μετὰ τοῦ βιομηχάνου κ. Ἀριστείδου Λουμίδη.

Ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκλιπόντος εὐγενούς γόνου τῆς Χίου, ἀειμνήστου Νικολάου Νικολάκη, τὴν 11 Ἰουλίου ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Νεκροταφείου Κηφισσίας, τὴν δὲ 13 Ἰουλίου κατὰ τὸν Μ. Ἑσπερινὸν τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ναξίου, ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας τῆς ὁδοῦ Πατισίων, τὴν 19 Ἰουλίου κατὰ τὸν Μ. Ἑσπερινὸν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Προφῆτου Ἠλίου Παγκρατίου καὶ τὴν 20 Ἰουλίου κατὰ τὸ ἐν τῷ ἱ. Ναῷ Ἁγίου Γεωργίου (Κυψέλης) Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς Ἀλικῆς Ἀνδρ. Λεβαντή.

Ἐνεκαίνασε τὴν 10ην Πανελλήνιον Ἐκθεσιν τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ Μεγάρῳ τὴν 15 Ἰουλίου, ἐτέλεσε δὲ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγιασμοῦ κατὰ τὴν παραλαβὴν τῶν νέων κινουμένων ἱερῶν Ναῶν, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν Κατασκηνώσεων Νέων καὶ Παιδιῶν καὶ τῶν Παραθεριστῶν.

Πρόεδρευσε, πλὴν τῶν ἀπὸ 2-16 Ἰουλίου συνεδριῶν τῆς ΔΙΣ, τὴν 1 Ἰουλίου τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ Οἴκου Τυφλῶν, τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. καὶ ἐδέχθη τὴν Κρατικὴν Ἐπιτροπὴν Διαγωνισμοῦ ἀνεγέρσεως ξενοδοχείου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τὴν 2 Ἰουλίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τὴν 8 Ἰουλίου τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν τοῦ Οἴκου Τυφλῶν καὶ τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κασιματείου Κληροδοτήματος.

— Τὴν 11 καὶ 18 Ἰουλίου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

— Τὴν 17 Ἰουλίου τῆς συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὁργανισμοῦ Προλήψεως Ἀτυχημάτων καὶ τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς.

Πρόεστη α) τοῦ ὑπὸ τῆς ΔΙΣ τὴν 15 Ἰουλίου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης πρὸς τιμὴν τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀ' Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν κ. Στ. Παττακοῦ καὶ τῶν Ὑφυπουργῶν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Βοβολίνη, Ἐξωτερικῶν κ. Τσιστοπούλου καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Σιώρη δοθέντος γεύματος.

β) τῆς Γεν. Συγκεντρώσεως τῶν εὐλαβεστάτων Ἐφημερίων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀφιερωθείσης κυρίως εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ οἰκονομικοῦ προβλήματος τῶν ἱερῶν Ναῶν.

Ὡρκίσε τὰς νέας Ἀποφοίτους τῆς Σχολῆς Κοινωνικῶν Λειτουργῶν-Διακονισσῶν τῆς Ἀποστ. Διακονίας τὴν 5 Ἰουλίου.

Παρέστη τὴν 3 Ἰουλίου εἰς τὴν δεξίωσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Β. Οικονομου.

— Τὴν 4 Ἰουλίου εἰς τὴν δεξίωσιν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας.

— Τὴν 5 Ἰουλίου εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν διπλωμάτων εἰς τοὺς ἀποφοίτους τῆς Σχολῆς Μηχανικῶν «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος».

Ἐδέχθη τὴν 1 Ἰουλίου τὸν Ὑφυπουργὸν Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ν. Σιώρη, τὸν νέον Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς ἀντιστράτηγον κ. Καρυδιάρη, τὸν ὑποπτεράρχον κ. Καρύδαν καὶ τὸν κ. Κακαβελάκη.

— Τὴν 4 Ἰουλίου τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Λαπωνίας κ. Ἰωάννην, τὸν τέως Ὑπουργὸν κ. Φ. Δραγοῦμην, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Ἥλ. Στεργιόπουλον, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Εὐάγγελον Θεοδώρου, τὸν εἰδικὸν σύμβουλον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν κ. Κωνσταντόπουλον, τὸν ὀρθόδοξον ἱερέα τῆς Οὐγκάντα αἰδ. κ. Ὁβαδίου, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀ. Κανέλλην, τὸν κ. Α. Παπαντωνίου καὶ τὴν κ. Θ. Γόντικα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τὸν Δρα Θ. κ. Ἥλ. Μουτούλαν.

— Τὴν 5 Ἰουλίου τὴν Διευθύντριαν τῆς Σχολῆς Κοινωνικῆς Προνοίας-Διακονισσῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Δίδα Σοφίαν Λ. Μουρούκα.

— Τὴν 7 Ἰουλίου τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Οἴκου Τυφλῶν κ. Μιχαλακόπουλον.

— Τὴν 8 Ἰουλίου τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Ἥλ. Στεργιόπουλον καὶ τὸν Διευθυντὴν ἱατρὸν τοῦ Θεραπευτηρίου «Εὐαγγελισμὸς» ὕψηλην τὸν Πανεπιστημίου κ. Γ. Μερικάν.

— Τὴν 9 Ἰουλίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐλευθεροπόλεως καὶ Ἐξαρχον τοῦ Παναγίου Τάφου, τὸν Μέγαν Πρωτονοτάριον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης κ. Ἐμμ. Φωτιάδη, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. ἱατρὸν κ. Καραντώνη, τὸν Ἐκπαιδευτικὸν Σύμβουλον κ. Κούρκουλαν, τὸν Βαρῶνον Φὸν Μπλόμπεργκ, τὸν Καθηγητὴν κ. Ν. Δελούκαν, τὸν πανοσ. ἀρχιμ. Γεώργιον Δελέγκαν, τὸν πανοσ. ἀρχιμ. Ἀθηναγόραν Ζακόπουλον, τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Ἀσύλου τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου τῆς ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Προκοπίδην καὶ τὸν κ. Νικοδότην, Πρόεδρον τῆς Ἐταιρείας Προστασίας ἀπὸ τοῦ Ἐγκλήματος.

— Τὴν 10 Ἰουλίου τὸν Ἐξοχώτατον Ὑφυπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ν. Σιώρη καὶ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων κ. Γαλανόπουλον.

— Τὴν 12 Ἰουλίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νέας Πελαγονίας κ. Νικόλαον, τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἑλλήν. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Κ. Γεωργακόπουλον, τὸν καθηγητὴν κ. Παναγιώτου καὶ τὸν θεολόγον κ. Γ. Καλαντζήν.

— Τὴν 17 Ἰουλίου τὸν Ἐξοχώτατον Ὑφυπουργὸν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Δημητράν, τὸν κ. Κ. Μαρούση, τὸν κ. Περβανίδην, τὸν ἐπιμελητὴν τοῦ Κληροδοτήματος Ἀνθῆς Μελισσοῦργου κ. Ραυτόπουλον, τὴν γαλλίδα δημοσιογράφου κ. Liliane Εἰρουῆ καὶ τὸν πτεράρχον κ. Καρύδαν.

— Τὴν 18 Ἰουλίου τοὺς Σεβασμ. Μητροπολίτας Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντῖνον, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον, ἡγούμενον ἀντιπροσωπείας τῆς πόλεως Καλαμάτας, τὸν κ. Στ. Γερωνιμάκη, τὴν κ. καὶ τὸν κ. Γ. Τομπάζην, Ἐπίτιμον Γεν. Πρόξενον ἐν Ἐδιμβούργῳ καὶ τὴν διδασκάλισσαν Δίδα Ἀσπασίαν Παπαδάκου.

— Τὴν 19 Ἰουλίου τὸν κ. Κωνσταντόπουλον τοῦ Β.Ε.Υ., τὸν καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Κ. Μουρατίδην, τὸν καθηγητὴν κ. Imhoof, τὸν δημοσιογράφου κ. Ἀ. Παράσχον, τὸν κ. Στ. Μόκκον, τὸν κ. Γ. Ἀσημακόπουλον, τὸν καθηγητὴν τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν κ. Γεωργιάδη, τὸν ἱατρὸν κ. Β. Τσιρώνη, τὸν κ. Βύβηλ, τοῦ W.C.C. μετὰ τοῦ παν. ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Κοντομέρκου καὶ τοῦ κ. Ἄντ. Παπαντωνίου, τοὺς αἰδ. Κ. Φαφούτην καὶ παν. ἀρχιμ. κ. Ἀ. Ρούσσαν καὶ τὸν Δ/τα Σύμβουλον τοῦ ΤΑΚΕ κ. Γ. Καρράν.

Ἱερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Κατὰ τὴν 8 Ἰουλίου ἐ. ἔτους, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ὁσίου Θεοφίλου τοῦ Μυροβλήτου τοῦ ἐκ Ζίχνης, ἐγένετο πάνδημος πανήγυρις ἐν τῇ ἑδρᾷ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, γενετείρα τοῦ Ὅσιου-

παρουσία τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους εὐσεβῶν χριστιανῶν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἐπαρχίας. Ἐτελέσθη ὑπαίθριος θεία Λειτουργία ἐντὸς τοῦ ἄλσους τῆς Νέας Ζίχνης, ἔνθα καὶ ἐκτίσθη φερώνυμος ναῖσκος, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ δασώδους τοπίου, ἔνθα ἐτελειώθη ὁ Ἅγιος. Μετὰ δὲ τὸ πέρασ τῆς θείας Λειτουργίας ἐβαπτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικοδήμου 6 παιδιά, λαβόντα τὸ ὄνομα Θεόφιλος, ἐγένετο δὲ καὶ κουρὰ μοναχοῦ, ὡσαύτως Θεοφίλου ὀνομασθέντος, εἰς προβολὴν καὶ ἐδραίωσιν τῆς τοπικῆς Ἀγιολογίας, μάλιστα δὲ τῆς ἱερᾶς μνήμης τοῦ Ὁσίου, δι' ὃν σεμνύνεται ἡ Ἐπαρχία.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τετραμελής θεολογικὴ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μίνσκ καὶ Λευκῆς Ρωσίας κ. Ἀντωνίου, ἐπεσκέφθη ἀρχὰς τοῦ τρ. ἔτους τὴν Συριακὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κεράλας Ἰνδιῶν.

Τὴν 27 Ἰανουαρίου διεξήχθησαν θεολογικαὶ συζητήσεις εἰς τὸ Σεμινάριον τοῦ Κοττάϊμ, καθ' ὅσιν ἀνεζητήθησαν πρακτικοὶ τρόποι ἐπιτεύξεως τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθόδοξου καὶ τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ρωσικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἀνέγνωσε δύο ἀνακοινώσεις: «Ἡ σημασία τῶν δογματικῶν ὄρων τῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνας» καὶ «Ἡ Ὁρθόδοξος Χριστολογία». Ἐκ μέρους τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἱερεὺς Π. Βεργέζε ἐξέθεσε τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας, ὁ δὲ ἱερεὺς Μ. Β. Τζῶρτζ τὴν διδασκαλίαν τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξήχθη τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ δογματικὴ διδασκαλία περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων εἰς τὸ ἓν Πρόσωπον τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ εἶναι σχεδὸν ἡ αὐτὴ. Εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν θεολογικῶν ὄρων «φύσις», «οὐσία», «πρόσωπον» καὶ «ὑπόστασις» εἰσήγαγον οἱ θεολογοὶ τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας κάποιαν ἰδικὴν τὴν ἀπόχρωσιν. Ἡ ρωσικὴ θεολογικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἀπεκόμισε τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ συριακὴ θεολογία δὲν περιέχει μονοφυσιτικὴν διδασκαλίαν.

Ἡ Συριακὴ Ἐκκλησία τῶν Ἰνδιῶν ἐπρότεινε: α) Νὰ συγκροτηθῶν διμερὲς θεολογικὴ ἐπιτροπὴ, τ. ἔ. μία πανορθόδοξος καὶ μία πανατολική, ἀποτελουμένη ἐξ ἀντιπροσώπων ὄλων τῶν Προχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ διεξάγουν θεολογικὰς συζητήσεις. β) Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν, νὰ μελετηθῶν αἱ θεολογικαὶ ἰδιουπτιᾶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν (οἱ ἱστορικοὶ λόγοι τῆς διαιρέσεως τῶν Ἐκκλησιῶν μας, αἱ δογματικαὶ καὶ κανονικαὶ ἰδιουπτιᾶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν κλπ.). γ) Ὅταν θὰ μελετηθῶν πάντα τὰ ζητήματα αὐτὰ, αἱ ἐπιτροπὴ νὰ ὑποβάλουν ἔκθεσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν. δ) Ἡ τελικὴ ἀπόφασις ἐπὶ τῶν ζητημάτων ἀρχῆς ἀνήκει εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 20 Μαρτίου 1969, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐξέφρασε «τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς ἐκ τῆς συνεχιζομένης ἀναπτύξεως τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τῆς Συριακῆς (Μαλαμπαρακῆς) Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τοιαύτης διὰ θεολογικῶν συζητήσεων μεταξὺ ἀντιπροσώπων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὅπερ χάριτι Θεοῦ πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ποθητῆς ἐν πίστει ἐνότητος τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀρχαίων (Προχαλκηδονίων) Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς», καὶ ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὸ Τμήμα Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων νὰ «διευρύνῃ τὰς ἀδελφικὰς σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας μετὰ τῆς Συριακῆς (Μαλαμπαρακῆς) Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς εἰς ὅλους τοὺς δυνατοὺς τομεῖς τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν».

—Ὁ Ρῶσος ἀρχαιολόγος Γεώργιος Στισκῶφ ἀνεῦρε κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὸ Πόλοτς (Λευκὴ Ρωσία) μικροσκοπικὴν εἰκόνα τοῦ ἸΒ' αἰῶνος, παριστῶσαν τὸν αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντῖνον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἐλένην. Αἱ διαστάσεις τῆς εἰκόνας εἶναι 62 ἐπὶ 44 χιλιοστά.

—Ἦρχισεν ἡ ἀναστήλωσις τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ Λένινγκράντ, ἐνὸς τῶν μεγαλύτερων θολωτῶν κτισμάτων τοῦ κόσμου. Ὁ ναὸς αὐτοῦ ἔχει 300 χάλκινα ἀγάλματα καὶ ὠραία-τάτα μωσαϊκά.

—Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κρουτίστης καὶ Κολόμνας κ. Ποιμὴν παρηκολούθησε τὴν νύκτα τῆς 5 πρὸς 6 Ἀπριλίου ἔ. ἔτους τὴν πασχαλινὴν Λειτουργίαν τῆς ἐν Μόσχᾳ Καθολικῆς Μονῆς Ἁγίου Λουδοβίκου. Ὁ Σεβασμιώτατος ἠχήθη εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους καλὸν Πάσχα καὶ πνευματικὴν χαρὰν ἐξ ὀνόματος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Ἀλεξίου.

—Τὴν 18 Ἀπριλίου 1969 ἀνεχώρησεν ἐκ Μόσχας διὰ τὴν Βηρυτὸν ὁ πανοσ. ἀρχιμ. Μακάριος Ταϊὰρ τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσε τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας.

—Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικόδημος, πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἐδέχθη τὸν ὑπογραμματῆ τῆς Ποντιφικῆς Ἐπιτροπῆς «Δικαιοσύνη καὶ Εἰρήνη» κ. Ἰωάννην Σιούττε.

—Τὴν 9 Μαρτίου 1969 ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον εἰς ἡλικίαν 67 ἐτῶν, κατόπιν μακροχρονίου βαρείας νόσου, ὁ Μητροπολίτης Κισινιῶφ καὶ Μολδαύας Νεκτάριος. Ἡ κηδεία τοῦ μεταστάτους ἐγένετο εἰς τὴν Μόσχαν τὴν 12 Μαρτίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἡ 1100 ἐπέτειος τοῦ θανάτου τοῦ ἀποστόλου καὶ φωτιστοῦ τῶν Σλάβων Ἁγ. Κυρίλλου ἐωρτάσθη καθ' ὅσιν ἄσασαν τὴν Σερβίαν τὴν 24 Μαΐου ἔ. ἔτους. Εἰς ὅλους τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς ἐγένοντο ὀμιλίαι περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεώς του μεταξὺ τῶν σλαβικῶν λαῶν.

Ἡ ἑορτασμὸς τῆς σπουδαίας ταύτης ἐπετείου εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Βελιγραδίου ἐγένετο τὴν 23 Μαΐου, παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ. Ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Νηράσκοβιτς ὠμίλησε μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας περὶ «τῆς συγχρόνου σημασίας τῶν ἀγίων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου», ὑπογραμμίσας μεταξὺ ἄλλων ὅτι εἶναι ἀντεπιστημονικὸς ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι οἱ ἅγιοι ἀδελφοὶ ἦσαν Βούλγαροι.

Τὴν ἐπομένῃν ἡμέραν, 24 Μαΐου, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Βελιγραδίου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θ. Λειτουργίας ὠμίλησε περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς δράσεως τῶν Θεσσαλονικῶν ἀδελφῶν ὁ πρωθιερεὺς κ. Βάσιτς. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας διωργανώθησαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου πρωτοπρεσβύτερος κ. Κάσιτς, ὁστις ἐξήρε τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου.

—Εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Γερμανοῦ, προσεχῶς θὰ ἐκδοθῇ ἐρτίος τόμος, ὁ ὁποῖος θὰ περιλαμβάνῃ τὰς ἐν Βελιγραδίῳ γενομένας ὀμιλίαις περὶ τοῦ ἔργου τῶν ἁγίων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, σειρὰν ἄρθρων καὶ πολλὰς εἰκόνας.

—Τὴν 18 Μαΐου 1969, εἰς τὴν μεγάλην αἴθυσαν τοῦ Πατριαρχείου Βελιγραδίου, ἐδόθη μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἡ δευτέρα κατὰ σειρὰν συναυλία διὰ τὴν ὀρθόδοξον νεολαίαν. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πλουσίου προγράμματος ἔλαβον μέρος διακεκριμένοι καλλιτέχναι τοῦ Βελιγραδίου, μετ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν διάσημον βαθύφωνον κ. Ζάρκο Τσβέγιτς.

—Ὁ καθηγητὴς κ. Σβέτοζαρ Ντούσανιτς εἰς τὸ ἄρτι κυκλοφορήσαν ἐξόχως καλαίσθητον βιβλίον του «Τὸ Μουσεῖον τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας», τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη σερβιστί, γαλλιστί καὶ ἀγγλιστί, παρέχει σύντομον ἱστορικὴν ἐπισκόπην τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν λόγῳ Μουσείου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρεται δι' ὀλίγων εἰς τὰ σπουδαιότερα κειμήλια αὐτοῦ. Τὸ παρὸν ἐξαιρετικὸν βιβλίον ἀποτελεῖ τρόπον τινα ἐπίτομον ἱστορίαν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης.

—Ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἄμαρτωλαὶ ψυχαί», ὁ πρωθιερεὺς Σάββας Ζ. Μπιάκοβιτς ἐξέδωκε πρωτότυπον θρησκευτικὸν μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον προλογίζει ὁ διαπρεπὴς θεολόγος καὶ ἀσκητὴς π. Ἰουστίνος Πόποβιτς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Περὶ τὸ τέλος τοῦ 1968 ἐκυκλοφόρησεν ἡ νέα ἔκδοσις τῆς

Βίβλου εις τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν, ἡ ὁποία ἐξετυπώθη εἰς 100.000 ἀντίτυπα εἰς τὰ τυπογραφεῖα τοῦ Βιβλικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρουμανικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ κείμενον τῆς Βίβλου, ἀναθεωρηθὲν ὑπὸ ἐπιτροπῆς θεολόγων καὶ μεταφρασθὲν εἰς τὴν σύγχρονον ρουμανικὴν γλῶσσαν, πρὸ τῆς δημοσιεύσεως ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ νέα ἔκδοσις τῆς ρουμανικῆς Βίβλου (1932 σελίδες καὶ 6 ἔγχρωμοι χάρται) ἐξετυπώθη ἐπὶ εἰδικῷ χάρτῳ, ὁ ὁποῖος ἐδωρήθη ὑπὸ τῆς Ἡνωμένης Βιβλικῆς Ἑταιρείας τοῦ Λονδίνου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969/70, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Σεμινάριον τῆς Σόφιας θὰ δεχθῆ εἰς τὴν πρώτῃν τάξιν 55 μαθητὰς, οἱ ὁποῖοι θὰ κατανεμηθῶν εἰς δύο παράλληλα τμήματα, ἕκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν θὰ ἔχη 35 μαθητὰς ἡλικίας μέχρι 17 ἐτῶν, τὸ δὲ ἕτερον 20 μαθητὰς ἡλικίας μέχρι 35 ἐτῶν. Ἄπαντες οἱ μαθηταὶ θὰ εἶναι ὑπότροφοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Ἀγ. Ἀθανασίου Ἀραχναίου, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀρείας, 3) Ἀγ. Γεωργίου Ἡρας, 4) Τιμ. Προδρόμου Κερύρας, 5) Παμ. Ταξιαρχῶν Μπόρσια, 6) Ἀγ. Μαρίας Νέου Ροῦνοῦ, 7) Ἀγ. Γεωργίου Νεοχωρίου καὶ 8) Ἀγ. Αἰκατερίνης Προσύμνης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ Α.Ν. 2200/1940 (ἄρθρα 46, 47 καὶ 48) «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθησαν καὶ διὰ νεωτέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 7ῃ Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200 τοῦ 1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἄρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως δευτέρου (Β') ἐφημερίου Ἀγίου Κωνσταντίνου Χαλαιάδων.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 2ῃ Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Ἄρτης ΓΙΝΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Σκοπιᾶς, 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Λευκοθέας, 3) Ἀγίου Ἀθανασίου Μεσολακκιάς, 4) Ἀγίου Γεωργίου Μικροῦ Σουλίου, 5) Ἀγίας Παρασκευῆς Πρώτης, 6) Ἀγίου Δημητρίου Περιχώρας, 7) Ἀγίου Γεωργίου Μικροπόλεως, 8) Τιμίου Σταυροῦ Παλαιολογίας, 9) Ἀγίου Παντελεήμονος Γαζῶρου (β' θέσις), 10) Ταξιαρχῶν Ροδολίου (β' θέσις), 11) Ἀγίου Γεωργίου Νέας Ζίχνης (γ' θέσις), 12) Ἀγίου Δημητρίου Κάτω Νευροκοπίου (β' θέσις), 13) Κοιμήσεως Θεοτόκου Δασωτοῦ, 14) Ἀγίων Θεοδώρων Κάτω Βροντοῦς, 15) Γεννήσεως Θεοτόκου Χρυσοκεφάλου, 16) Ἀγίου Χαράλαμπος Ἀγλαδιᾶς, 17) Κοιμήσεως Θεοτόκου Πιρᾶσματος, 18) Ἀγίου Παντελεήμονος Μικρομηλιάς, 19) Ἀγίου Γεωργίου Δέλτα καὶ 20) Ἀγίου Γεωργίου Ἀγλαδομηλιάς, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», αἰτήσιν μετὰ τῶν

ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νέῃ Ζίχνῃ τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ», τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως» καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ἰπουργεῖου Ἐθνησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Α' Δημοτικοῦ Νεκροταφείου Κερκύρας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημέριοι τοῦ ἐν λόγῳ Νεκροταφείου Ἱεροῦ Ναοῦ. Οἱ ὑποψήφιοι δεόν νὰ εἶναι τοῦλάχιστον Β' κατηγορίας.

Ἐν Κερκύρῃ τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μηθύμνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 1200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι μίαν τῶν κάτωθι κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου, συνοικισμοῦ Ρεῦματος Βατούσης, 2) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, κοινότητος Βατούσης, 3) Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, κοινότητος Χηδῶρων, 4) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίας Κυριακῆς, συνοικισμοῦ Πιτρίου, Πέτρας, 5) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίας Παντελεήμονος, Δήμου Μηθύμνης (Ἔδρα Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου), 6) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Γεωργίου, κοινότητος Ἀργένου, 7) Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, κοινότητος Ὑψηλομετώπου, 8) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίας Ἄννης Σκάλας Καλλονῆς, ὡς καὶ τῶν κάτωθι διπλῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 9) Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, κοινότητος Ἀντίσσης, 10) Ἱεροῦ Προσκυνηματος Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, κοινότητος Μανταμάδου, 11) Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, κοινότητος ἁγίας Παρασκευῆς καὶ 12) τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Καλλονῆς, ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Καλλονῇ τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Μηθύμνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 47 ἐδ. 3 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, ὡς καὶ τοὺς σχετικὰς Νόμους περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Προφήτου Ἡλίου Κοτσικίου, 2) Ἀγίου Δημητρίου Μίστρου, 3) Ἀγίου Γεωργίου Βούνων, 4) Ἀγίας Τριάδος Πούρνου καὶ 5) Ἀγίας Τριάδος Στροπώνδων, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 18 Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Χαλκίδος ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΝΟΥ

(Ἐγγραφαὶ ὑποψηφίων)

Τὸ Φροντιστήριον τοῦτο ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου θὰ ἐκπαιδεύσῃ τὴν τρίτην σειρὰν ὑποψηφίων κληρικών. Ἡ φοίτησις εἶναι ἐνδύμενος. Γίνονται δεκτοὶ πρὸς ἐγγραφὴν ἄνευ ἐξετάσεων ἀπόφοιτοι Γυμνασίου, δημοδιδάσκαλοι καὶ ἄλλοι ἰδιωτικοὶ καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἔχοντες ἡλικίαν τοῦλάχιστον 26 ἐτῶν, δοθέντος ὅτι χειροτονοῦνται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοίτησεως.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον νὰ ὑποβάλουν εἰς τὸ Φροντιστήριον μέχρι 30ῆς Σεπτεμβρίου τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά: α) Αἵτησιν, β) πιστοποιητικὸν Δήμου ἢ Κοινότητος, γ) ἀποδεικτικὸν σπουδῶν καὶ τῆς ἐπικαλουμένης ἰδιότητος, ἂν τυγχάνῃ ἐκπαιδευτικὸς ἢ πτυχιούχος Ἀνωτάτης Σχολῆς καὶ δ) βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὅτι κατέθεσεν ἅπαντα τὰ πρὸς χειροτονίαν ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά μετὰ συγκαταθέσεως διὰ τὴν φοίτησιν τοῦ ὑποψηφίου.

Ἡ φοίτησις, διατροφή καὶ διαμονὴ ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ εἶναι δωρεάν.

Διὰ πλείονας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ ἀπευθυνθοῦν ἐγγράφως εἰς τὸ Φροντιστήριον.

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Προκήρυξις Διαγωνισμοῦ

Ἡ Ριζαρείας Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ προκηρύσσει διαγωνισμὸν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-1970 εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῆς Σχολῆς δέκα (10) ἐσωτερικῶν μαθητῶν ὡς ὑποτρόφων τῆς Ριζαρείου περιουσίας.

Ὁ διαγωνισμὸς θέλει διενεργηθῆ ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ ἀπὸ 15-20 Σεπτεμβρίου 1969.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον ὅπως ἔχουν ἐνδεικτικὸν Β' τάξεως Γυμνασίου, ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν κλπ. νόμιμα προσόντα.

Ἴνα γίνῃ τις δεκτὸς εἰς τὸν διαγωνισμὸν, δέον ὅπως ὑποβάλλῃ μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου 1969 αἵτησιν ἐπὶ τοῦ προσήκοντος χαρτοσήμου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπισκοπικῶν (Διευθύνσιν Προσωπικοῦ-Γραφεῖον Κληροδοτημάτων) μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ὑποτρόφων παρέχεται δωρεάν ὑπὸ τῆς Σχολῆς.

Πληροφορίαι ὡς πρὸς τὰ ἐξεταστὰ μαθήματα καὶ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά παρέχονται εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς, Βασ. Σοφίας 24, Ἀθῆναι Τ. 140, τηλ. 712-194.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Πρόσληψις υἱῶν Ἐφημερίων ὡς ὑποτρόφων
τῆς Ριζαρείου Σχολῆς

Ἡ Ριζαρείας Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ ἀνακοινεῖ, ὅτι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-70 θέλει προσλάβει 15 ἐσωτερικῶν ὑποτρόφων μαθητῶν ἀποκλειστικῶς τέκνα Ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον ὅπως ἔχουν ἐνδεικτικὸν Β' τάξεως Γυμνασίου μετὰ βαθμὸν 14 καὶ ἄνω, ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν κλπ. νόμιμα προσόντα.

Ὑποβολὴ αἰτήσεων μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου 1969.

Πληροφορίαι παρέχονται καθ' ἐκάστην εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς, Βασ. Σοφίας 24, Ἀθῆναι Τ. 140, τηλ. 712-194.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννῖνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 100 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 4 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου, Ὁ ἐν Σόφια τῆς Βουλγαρίας ἐπίσημος ἑορτασμὸς ἐπὶ τῇ 1100 ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου.

Ἀρχιμ. Μελετίου Καλαμαρά, Χρονικὸν τοῦ ἐν Σόφια ἑορτασμοῦ τῆς χιλιοστῆς ἐκατοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου.

Ἐγκύκλιοι Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

Παρατηρήσεων στήλῃ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφ. 710.734.